

Phyllis

5313

1914

059
2-70

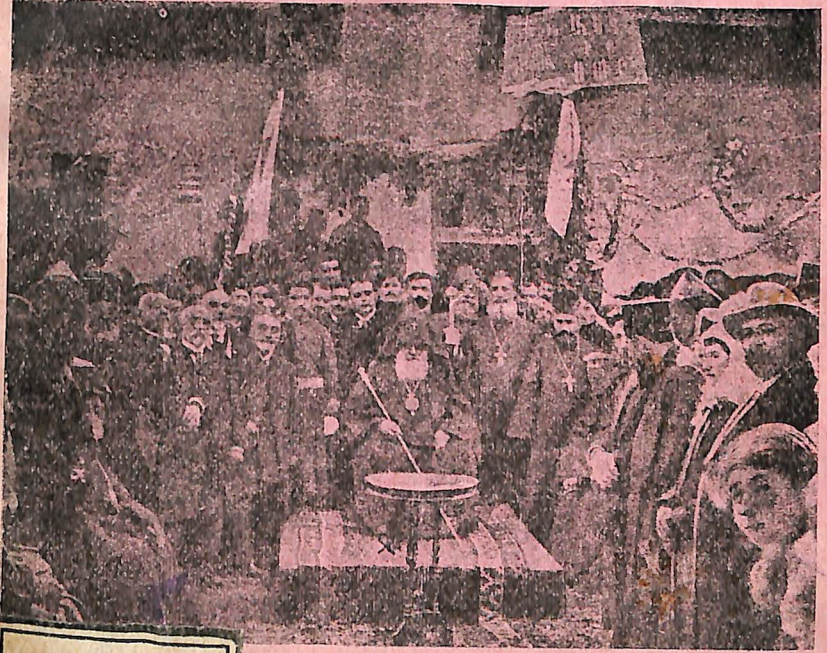
Phyllis
1913

239

Մ. ՉՐՇԿԵԱՆԻ

ՏԱՐԵՑՈՅՑ

1914 թ.

059
9-70

1500 ԱՄԵԱՅ ՏԱՌԵՐԻ ԳԻՒՏԻ ԵՒ 400 ԱՄԵՆՑ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՑՈՐԵՆԱՆԸ ՕՇԱԿԱՆ ԳԻՒՂՈՄ

059
9-70

ՃՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ—ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

529
47-20

Տ Ա Ր Ե Յ Ո Յ Ց

1914

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ԲՐԻՍՏՈՍԻ

ՔՐՈՒՆԻՎԵՐՍԻՏԵՏԻ ՏԱՐԻ

ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԿԵՐ ՉՄԵԿԵՆՆԻ

ԹԻՖԼԻՍ

ՏԳՈՐԱՆ Տ. Մ. ՌՈՍԻՆԵՆԸՆՅԻ, ԳՈՒՂՈՎԻՆՍԿ. № 39.

1913

(1002
29492) 4 19823-59

36804 ա. 3

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՊՐԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԼ ԿԱՌԱՐԱԿՈՒՄ

Ճ Յ Ո Ց Ե Գ Մ Ն

ԲԵՆ
ՍԵ-ԿԻ

Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ Տ. Տ. ԳԷՈՐԳ Ե.

Սրբազնագոյն Կաթողիկոսի Ամենայն Հայոց,

Ի ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ՏԱՆՆ ԿԻՒԻԻՈՅ Տ. Տ. ՍԱՀԱԿ Բ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ,

եւ

Ի Պատրիարքութեան Հայոց Կ. Պօլսոյ Ամենապատիւ Տ. ԶԱԻՆՆ ՐԱՐՃՐ-ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐՔԵԱԿԻՍԿՈՍՅՈՍԻ:

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՂ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԵՒ ՀԱՅՈՑ ՀԱՐՑԻ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

Ն Ո Ւ Բ Ա Ր - Փ Ա Շ Ա

ՏԱՆՋՈՒԱԾ ԱԶԳԻԾ ՆՈՐ ՏԵՐԻՆ

Շատ նոր տարիներ եկան ու անցան,
Բիւր տանջանքներս չթեթեացան.
Եւ ոչ մի դարնան՝ պճնած ծաղկունքից,
Ա՛հ սիրտս երբէք չստացաւ բերկրանքս:

ձգնածամի մէջ այժմս անորոշ,
Յնժում է հողիս քաղցր լոյսերով.
Արդե՞օք պիտի ծագէ և իմ արշալոյս,
Դարևոր վշտիս բարձման երգերով:

Ասա՛, ա՛յ տարի ինչ ես գուշակում,
Տարաբաղդ ազգես ինչ ես վիճակում,
Երկրէս յափտեան հենց անհետանալ,
Թէ Եւրոպայի գութը շարժելով,
Ընդմիջտ ազատուած նոր կեանք ստա-
նալ:

Մակ. Զմշկ.

Մ Ե Ր Ը Ն Թ Ե Ր Յ Ո Ղ Ն Ե Ր Ի Ն

Պատիւ ունիմ յայննել յարգելի
ընթերցողներիդ, որ շնայելով իմ
անձնական տկարութեանս և թէ
զանազան խոչնդոտներին և ժո-
մանակիս ամեն կողմից անբարե-
չաջող հանգամանքներին, միայն
խորախուսուած ինձ արտայայտած
համակրութիւնից և հասարակու-
թիւնից մինչև այժմս դտած ընդու-
նելութիւնից, մտնելով սոյն «Տարե-
ցոյցիս» հրատարակութեան քսան
և վեցերորդ տարեշրջանը, ինչպէս
մինչև այժմս, այս անգամ ևս հրա-
տարակում եմ առաջիկայ 1914
թ. «Մոցի», «Աեղանի», «Պատի» և
«Армянский Календарь съ предска-
занием» օրացուցները, չուսալով,
որ թէ ընթերցող հասարակութիւնը
և թէ գործակալներս, ինչպէս միշտ,
աչնպէս էլ այս անգամ ևս կաջակ-
ցեն ինձ և կախատեն հրատարա-
կութիւններս իրենց շրջաններում
տարածել:

Երկարամեայ փորձերի վերայ
հիմնուած, նպատակալարմար եմ
համարել Օրացուցներիս թէ ուղ-
ղութիւնը և թէ բաժանմունք-
ները ղեռն ևս անփոփոխ պահել,
աշխատելով աւելի զիտական բա-
ցատրութիւններով և ժողովրդա-

կան առօրեայ, պիտանի և հետա-
քրքիր տեղեկութիւններով հարըս-
տացնել բաժանմունքները, խոյս
տալով մեր ժողովրդին անհասկա-
նալի և առաջժմս անմարտելի նիւ-
թերով ծանրաբեռնելուց, նրա ա-
ռանց այն էլ վշտերով ու ժամա-
նակիս արկածներով լի կեղաշրջած
ուղեղը:

Իսկ եղանակի փոփոխութեան
դիտողութիւններին, արևի և լուս-
նի խաւարումներին, ինչպէս և լուս-
նի երևոյթների ազդեցութեանը
առանձին ուղղարձնելով, թէ ըստ
տիեզերագէտ Հերշելեան կանոնին
և թէ 1870 թ. սկսած ու մինչև
այսօր իմ պահուած վիճակագրու-
թեանս (ստատիստիկայով) ուսում-
նասիրութիւնը աչն դրութեանն եմ
հասցրել, որ այժմս գուշակութիւն-
ներիս մեծ մասը ճշտվում է և իս-
կութեամբ կատարվում, որով ոչ թէ
միայն հաշ հասարակութիւնս է հե-
տաքրքրվում ու օգտվում, այլ նաև
օտարները, որոնք երկար տարի-
ների ընթացքում հետեւելով օրա-
ցուցիս տեղեկութիւններին և նկա-
տելով մեծ մասամբ իսկութեամբ
կատարվող գուշակութիւններիս ա-
ւելի հաւատ են ընծայում իմ բա-

ցատրութիւններիս քան այլ օրացոյցների հրատարակութիւններին։ Որպէս զի հրատարակութիւններս ժողովրդին՝ այսուհետև աւելի ևս պիտանի և օգտակար դարձնուի, անհրաժեշտ եմ համարում զանազան հարկաւոր նիւթերով ճոխացնելու և աւելի ճիշտ տեղեկութիւններով հրատարակելու։ Ուստի խնդրում եմ չարգելի ընթերցողներին և գործակալներին, որ բնութեան որևէ երևոյթների, գուշակած եղանակների, ժամանակին պատանձած դէպքերի, տպագրա-

կան, թէ խմբագրական սխալների անճշտութիւն, կամ այլ պակասութիւններ նկատած ու գտած դէպքերում, իրանց այդ նկատողութիւնները ու դիտողութիւնները, անմիջապէս բարեհաճեն հասցնել ինձ, որը ոչ թէ միայն շնորհակալութեամբ կընդունեմ, այլ և սիրով ու առանձին բաւականութեամբ կուղղեմ։

Խմբագիր-հրատարակիչ
Մակար Զմչկեան։

Տ Օ Մ Ա Ր Ա Կ Ա Ն

Ա) 1914 Թ. ՀԱՅՈՑ ՏՅՄԱՐԱԿԱՆ ԵՅՈՒՆՆԵՐԸ

Գրք տարւոյն է	Հ.
Վերադիրը	14.
Եօթներեակը	Գ.
Իննևտասներեակը	13.
Տանուտէքն	Յուլն.

Բ) Տ Ա Ր Ե Մ Ո Ւ Տ Ն Ե Ր

Հայոց՝ ըստ ըստ Տոմարէ Սգոստ. 11-էն	
» ըստ Ազարիայի Մարտի 21 »	
Վասինայ՝ (ըստ նոր Տոմ.) Դեկ. 19 »	
Ռուսոց՝ Յունուարի 1 »	
Մակմեդականաց՝ Յունիսի 10 »	
Հրէից՝ Սեպտեմբերի 7 »	
Հաբեշաց՝ Օգոստոսի 26 »	
Ղազաց՝ Օգոստոսի 1 »	
Նեստորականների՝ Հոկտեմբերի 1 »	
Ձինաց՝ Փետրվարին (լուսնի առաջին օրը)	
երբ արևը դեռ Զրհոս համաստեղա-	
թեան մէջ է գտնվում։	

Գ) ՀԱՅՈՑ ՇԱՐԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆՇԱՐԺ ՅԱՅՏԻ ՏՅՆԵՐԸ ԵՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

Օր Կազանդի Դշ. Յունուարի 1-ին.	
» ՄՆՆԻԵԱՆ Երկուշաբթի	6 »
Միջոց ուտիք 21 օր:	
Աւաղաւորաց Բաբեկ. Յունվ. 26 »	

ՕՐ ՏԵՍԱՆԸՆԴՈՒՍԱՅԻ Ուր. փետ. 14 »

Բուհ-Բաբեկենդան »	16 »
ՋՍՏԻԿ Ապրիլի 6 »	
ՕՐ ԱՌԵՏՄԱՆ. Երկ. »	7 »
Երևան Ս. Խաչի Մայիսի 4 »	
ՀԱՄԱԼՁՈՒՄՆ »	15 »
ՀՈԳԵՓԱԼՈՒՍՏ »	25 »
Բաբեկ. Ա. Լուս. պէջ. Յունիսի 15 »	
Ա. Գրեգոր Լուսաւորէջ »	21 »
Բաբեկ. Վարդ. պէջ. Յուլ. 6 »	
ՎԱՐԴԱՎԱՌ »	13 »
Միջոց ուտիք չորս շաբաթ:	
Բաբեկ. Ա. Աստուած. պէջ. Օգ. 10 »	
ՎԵՐԱՓՈԹՈՒՄՆ Ա. Ածած. »	17 »
Միջոց ուտիք երեք շաբաթ:	
Բաբեկ. Ա. Խաչի Սեպտեմբերի 7 »	
ԽԱԶՎԵՐԱՑ. »	14 »
Բաբեկ. Վարազայ Ս. Խաչի »	21 »
Վարազայ Ս. Խաչ. »	28 »
Միջոց ուտիք 7 շաբաթ:	
Գիւտ Խաչ. Հոկտեմբ. 26 »	
Յիսնակաց Բաբեկ. Նոյեմբ. 16 »	
Երից ամաց Ընծ. Ա. Ածածնի »	21 »
Ա. Յակովբայ Բաբեկ. Դեկտ. 7 »	
Յղութիւն Բ. Ածածնի »	9 »
Միջոց ուտիք 17 օր:	
Բաբեկ. Մննդ. պակոց Երկուշաբթի	
Դեկտեմբերի »	29 »

Գ) Այն օրերը, երբ Հայաստանիսց եկեղեցւոյ օրէնքով պսակի խորհուրդ կատարելն արգելուում է:

Ամբողջ մեծի պահոց և Յինանց օրերէ ընթացքում մինչև Եղեկան— առաջին Կիւրակէն Յարուժեան:

Այն Կիւրակէ երեկոներին, երբ միւս օրը սրբոց տօն չէ:

Ամեն Նաբաթ երեկոներին:

Ամեն լուս—2րդ քաղաքի և լուս Ուրբաթ երեկոներին:

Նաբաթական պահոց ընթացքում Տէրուհական մեծ տօնի չորս-ընթաց երեկոներին:

Նաւակատեաց Ուրբաթ երեկոներին: Մենդեան ութօրէց, Վարդավառի 3 օրերը: Վերափոխման 10-րդ օրը և Ս. Բաշի ամբողջ շաբաթը:

Ա) ԳՐՈՑԱԿԱՆ ԱՐՁԱՎՄՈՒՆՔ

Տօնք եկեղեցականք

5. 6. 7. և 13. Առնուաբի տօնք: Մենդեան և Անուանակոչութեան Գրխոտոսի Փետ 13—Ս. Վարդանանց զօրավար:

» 14. Տեառնընդառաջ: Մարտի 22—Սաւան Ի Վերապն Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին:

Ապրիլի 7 Տօն Աւետման: Զատիկական տօներին:

Յունիսի 7—Ելն Ի Վերապն Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին:

Յունիսի 21—Գիւս Նշխարաց Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին:

Յունիսի 27—Ս. Թարգմանչացն մերոց Սահակայ և Մեսրոպայ:

Վարդավառին Յարեդարձ Ս. Օծման Վեհ. Տ. Տ. Գէորդ Ն. Ամ. Հայոց Կաթողիկոսին:

Յունիսի 19—Ս. Առաքելոյ Թաղէտի և Ս. Անդրեասոյ կուսին:

Մեպտ. 8—Տօն Մենդ. Ս. Աստուած. » 27 Անուանակոչութիւն Վեհ. Տ. Տ. Գէորդ Ն. Ամ. Հայոց Կաթողիկոսի:

Հոկտ. 11. Ս. Թարգմանչացն մերոց: Նոյ. 21—Ընծայումն Ս. Աստուածած. » 29—Ս. Առաքելոցն Թաղէտի և Բարդուղիմէոսի:

Իեկ. 9. Տօն Յրուժ. Ս. Ա. Աստուածածնի:

Բ) ՏՕՆՔ ԿՈՑՈՒՄԱՆՔ

Ապրիլի —Անուանակոչութիւն Ն. Վ. Ս. Կայսրուհւոյ Ալէքսանդրայ Ճէօզորովայի:

Մայիսի 6.—Մենդ. Ն. Վ. Ս. Կայսր Նիկոլայ Աղէքսանդրովչի:

Մայիսի 14.—Թաղաղբութիւն Ն. Վ. Ս. Կայսր Նիկոլայ Աղէքսանդրովչի և Ալէքսանդրայ Ճէօզորովայի:

» 25 Մն. Ն. Վ. Ս. Թաղուհի-Կայսրուհւոյ Ալէքսանդրայ Ճէօզորովայի:

Յուլի 22.—Անուանան. Ն. Վ. Ս. Մայր Թ. Կայսրուհւոյ Մարիայ Ճէօզորովայի:

Յուլի 30.—Մենդ. Ն. Վ. Ս. Թաղաժառանգ Կայսր Ալէքսէի Նիկոլայի Վիլի: Ազատ. 25.—Յիշատակ Նուաճման արեւելեան Կովկասու:

Հոկտ. 5.—Անուանակ. Ն. Վ. Ս. Թաղաժառանգ Կայսր Ալէքսէի Նիկոլայի Վիլի:

Հոկտ. 21.—Գահակալութիւն Ն. Վ. Ս. Կայսր Նիկոլայ Աղէքսանդրովչի:

Նոյեմբերի 14.—Մ. Ն. Վ. Ս. Մայր Թ. Կայսրուհւոյ Մարիայ Ճէօզորովայի:

Իեկտ. 6.—Անուանակոչութիւն Ն. Վ. Ս. Կայսր Նիկոլայ Աղէքսանդրովչի:

Երկիրը բացի իւր առանցքի վերայ պտտուելուց, պտտում է իւր արևի շուրջը—365 օրում 5 փ. 48 ր. 51 վայրկեանում: Այս պտտման արևի շուրջը անուանել են տարի: Հին ժամանակները այդ շրջանը անուանում էին Կենդանակերպիան կամ Չոզիակոսեան շրջան: Երկիրը պտտուելով արևի շուրջը անցնում է 12 համաստեղութիւններ, որոնց անուանել են Կենդանակերպիան, իւրաքանչիւր համաստեղութեանը—համապատասխանող, իսկ Յունուար ամսին, անուանել են Հոռոմալիզոց շատուած Յանոսի անունով, որովհետև Հոռոմուլոսի ժառանգ Նոմիա Պոմպիլիոսը, կարգաւորելով և լրացնելով Հոռոմուլոսի տարուայ ամիսների թիւը, ի պատու Յանոսի 12 բաղիներով տաճար հիմնեց և տարուայ առաջի ամիսը ի պատու նորա անուանեց Յունուար: Մեր նախնիքն էլ, ինչպէս որիչ ազգեր, նախելով բնութեան երևոյթներին, երկրի սոփորութեանը, աւանդութեանը, իւր մարդկանց զրազմունքներին և պատահած ժամանակին, ամիսներին լարմար անուններ էին տալիս. զօրօրինակ՝ տարեզոյսը, ի կիշատակ՝ ջրհեղեղի սկսել են Օզնստոս ամսից ջրհեղեղի վերջանալու և Նոյեան նաւը—տապանի կանդնած տեղին հասնելու պատճառաւ անուանել են Նաւատարգ, որ է՝ նաւատար արդ նաւը—արդէն—պատեղ է կամ նաւը հասել է արդէն (Սանսկրիտերէն Նոյ—Սարգ նշանակում է նոր տարի): Յունուարին ի հնունն հաւերը անուանել են Արաց:

Table with 2 columns: Page number and Title. Includes entries like '14 Վի. Գ. 3. օր Մենդեան պահոց: Յարեմուտ և կաղանդ: Ռուս. Տօն Անուանակոչութեան Տեառն և Ս. Բարսեղի հայրապետին:' and '19 Նշ. Գ. 4. օր Մենդեան պահոց:'.

րոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Զրօրհնէք: Ուտիք է մեզ անմիջոց ութ օր: Ռուսաց և Յունաց՝ Մկրտութիւն Տեառն:

Ե Վր. քո. լս. Սասնամանիք: ԳՂ. 43. 2. օր Մննդեան: Յիշատակ մեռելոց: Ռուսաց Ս. 23

30վհաննու Կարապետին: 8 21 1ԳՂ. 44. 3. օր Մննդեան: 24

Սրեպակն 'ի Զրհոսն 8 ժ: 56 ր. առաւօտեան: 9 22 ԵՂ. 43. 4. օր Մննդեան: 25

Ուր. 44. 5. օր Մննդեան: 10 23 Եր. 43. 6 օր Մննդեան: 26

Վիր. 44. 7. օր Մննդեան: 11 24 ԵՂ. 43. 8 ՕՏՆ ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ: Նախատ. 27

Մնունդ լուսն. Զիւն: 12 25 ԳՂ. 44. 8 ՕՏՆ Մննդեան Ս. Յովհաննու Կարապետին: 28

ԳՂ. 43. Պահք: 13 26 ԵՂ. 44. Ս Պետրոսի հարապետին, Վլասայ եպիս. և Արիստղոմայ սարկաւազին: 29

Ուր. 43: Պահք: 17 30 Եր. 44. Ս. Անտօնի, Տրիփոնի, Պարսամայ և Ոնոփրիոսի ճգնաւորացն: 18 31

Վիր, 43. Ս. Կիր. զկնի Մննդեան: 19 1 ԲՂ. 44. Ս. Թէոդոսի թագաւորին և մկցն. Նիեսոսի: 20 2

Լատ. Տեառնք՝ դառաջ: 21 3 ԳՂ. 43. Ս. Երբակոսի և մօրն նորա Յուդիտայի և Ս. վկաւիցն Գորգիոսի, Պողիքոսի և Գրիգորիսի: 22 4

Սա. քո. լս. Դասնամանիք եղ. 23 5 ԳՂ. 44. Պահք: 24 6 ԵՂ. 43. Ս. Վահանայ Գողթնացւոյն, Եւզենեայ կուսին և 10

մօրն նորա Փիլիպպոսի և մօրն Կողոբայ և երկ. եղբարցն Սերդեայ և Ապիտոնի և երկուց ներքինեացն: 25 7

Ուր. 44. Պահք. 26 8 Եր. 43. Ս. հարապետացն Աթանասի և Կիրիլի: 27 9

Վիր. 44. Բ. Կիր. զկնի Մննդեան: Բարեկենդան Առաջաւորաց պահոց: 28 10

ԲՂ. 43. 1. օր Առաջաւորաց պահոց: 29 11 ԳՂ. 44. 2. օր Առաջաւորաց պահոց: 30 12

Լրումն լուսնի: Յրբարե եղ. 31 13 ԳՂ. 44. 3. օր Առաջաւ. պահոց: 16

ԵՂ. 44. 4. օր Առաջաւ. պահոց: 17

Ուր. 43. 5. օր Առաջաւ. պահոց: Յիշատակ Յօնանու մարգարէին: 18

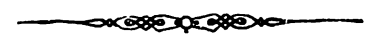
Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31-ը օրը աւելացել է 1 ժ. 52 րոպէ:

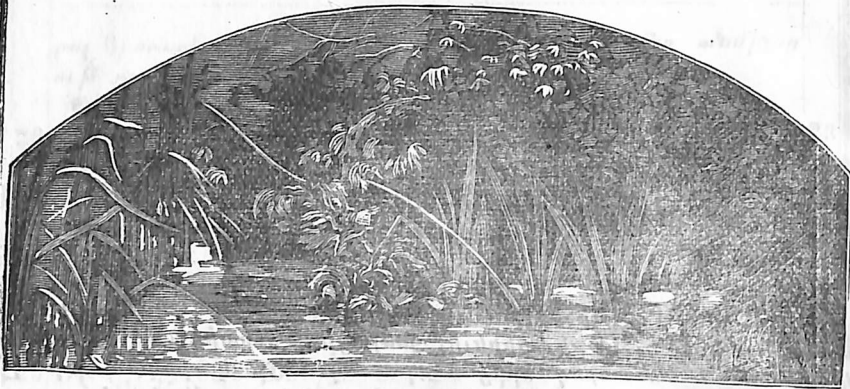
ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ.—Զրհոսն: Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան համեստ է, բարի, սիրելի, խելացի, ուրախ, հետաքրքիր, կասկածոտ և հանճարեղ՝ որից և օգտուող: Միակ պակասութիւնը՝ անչափ փառամոլութիւնն է: Սկզբումը չունենոր, վերջը կարողութեան տէր, միայն այդ ամենն ևս վատնող: Երեխաներ նաև քիչ ունեցող:

Իսկ այս համաստեղութեան տակ ծնուած աղջիկը հաստատակամ է, վեհանձն, անկեղծ, շուք, ուրախ և աւելի իւր բաւականութիւնների ետեից ընկնող: Իւր զուարթ բնաւորութեան շնորհիւ հեշտութեամբ կը տանէ զանազան վշտեր և անչաջողութիւններ, որոնց սպասելու է հէնց ամուսնութեան սկզբից: Շատ տեղ կը ճանապարհորդի և ջահիլ ժամանակ իւր քաջած նեղութիւններից մեծ հարստութիւն ձեռք կը բերի, բայց ծերութեան ժամանակ զգուշանալու է, որ անդամալոյծ չբառնայ:

Առհասարակ լունուարին ծնուածները հոկտեմբեր ամսուայ կէսից մինչև նոյեմբերի կէսը հիւանդանալուց զգուշանալու են: Իսկ իրենց գործերի ամենաբաշտ ժամանակը դեկտեմբերի 15-ից մինչև լունուարի 15-ն է:

Փ Ե Տ Ր Ո Ւ Ա Ր

28 ՈՐ

Օրացույցը կամ ժամանակի հաշիւը սկսուեցաւ հին ժամանակները լոյսերից և հողմալեցիներէրից, այդ պատճառով նոր ազգերն էլ մինչև այսօր հին ազգերի գործածած անուններն են գործ դնում: Այս ամիսն էլ, Հռոմուլոսի ժառանգ Նոմա Պոմպիլիոսը կարգադրեց տարեշրջանի երկրորդ ամիս համարել: Արովհետև այս ամիսը ընդհանրապէս անձրևոտ էր լինում, ի հնումն նուիրուած էր ի պատու ծովի չաստուած Պոսիդոնին, իսկ Ֆեպսէ, իայերէն նշանակում է «տենդ» և անձրևներից առաջացած Հռոմի շրջակայքում այս ամիսում տեղի ունեցած տենդի համաճարակի պատճառով նա փետրուարին անուանում էին տենդի ամիս: Փետրվար ամիսը համապատասխանում է— Չուկ համաստեղութեանը և վերցրած է Ֆերրուալի բառից: Այսպէս անուանում էին հողմալեցիք զհաբերութեանը՝ որ սովորաբար այս ամիսն էին կտարում: Մեր նախնիքն էլ երեւի հէնց այս պատճառաւ անուանել են այս ամիսը Մեհեկի (երեւ Մեհենաց ամիս):

Օր Ն.Տ	1	14	Շր. չ. Ս. Սարգսի զօրավարին և որդու նորա Մարտիրոսի և չորեքտասան զինուորացուն Հանդիսաւոր օր ուխտի Տիրխաւ Ս Սարգիս եկեղեցու:	19
2	15	✠	Կիր. Բ. Կիր. զկնի Ծննդեան: Հարսանիք: Ռուսաց և Յունաց՝ Տեառնընդառաջ:	20
3	16	Բ. Բ.	Ս. Ատովմեանց զօրավարացն:	21
4	17	Գ. 4.	Ս. Սուքիասեանց վկայիցն:	22
		Ե	Վր. ք. լ. Սառնամանիք:	
5	18	Գ. 4.	Պահք:	23

Օր Ն.Տ Փ Ե Տ Ր Ո Ւ Ա Ր

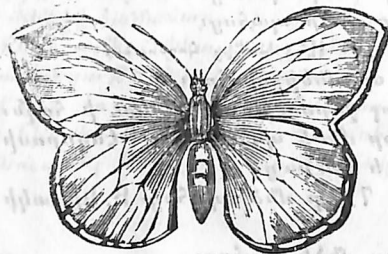
6	19	Ե. չ.	Ս. Ոսկեանց քահայիցն:	24
7	20	Ուր. Դ.	Պահք:	25
		Ծ	Ա. եղակն ՚ի Չուկն 10 ժ 51 ր. երեկ. Օր իջանելու Չերմութեան արևու շօրս:	
8	21	Շր. չ.	Ս ՍԱՀԱԿԱՅ ՊԱՐԹԵՒԻ Կայրապետին մերոյ:	26
9	22	✠	Կ ր. չ. Գ. Կիր. զկնի Ծննդեան: Հարսանիք:	27
10	23	Բ. Բ.	Ս. Մարկոսի, եպիսկոպոսին, Պիտի քնն., Կիր- զի և Բենամյնի սարկաւ զացն և Ս. վկայիցն Արղլմսէի, Որմզդանալ և Սպինի: Յերեկ. նախատօնակ:	28
11	24	Գ. Բ.	Ս ՂԵՐՈՆԿԵԱՆՑ քահայիցն:	29
12	25	Գ. 4.	Պահք: Յերեկ. նախատօնակ:	1
		Ծ	Մ. լ. Ս. Չ. չ. լ. լ.	
13	26	✠	Ե. 4. Ս. ՎԱՐԿԱՆՆՑ զօրավարացն մերոց և 1036 վրկայիցն, որք անկան ի մեծ պատերազմին Աւարայրի. Տօն ազգային և Յիշատակ մեռելոց: Յերեկ. նախատօնակ:	2
14	27	✠	Ուր. Դ. ՏԵԱՌՆԵՆԿԱՌԱՋ. Յ. և Ռ. բարեկ Եօթնեկի. Օր իջանելու Չերմութեան արևու ՚ի Չուրս:	3
15	28	Շր. Դ.	Կ. Պոլսոյ Ս. Ժողովոյ՝ 150 հայրապետացն: Չկնի երեկոյեան ժամասացութեան ծածկեցի սեղանն վարագուրաւ: Յ. և Ռ. Բարեկ. Եօթնեկի:	4
16	1	✠	Կիր. Դ. Բուն-Բարեկենդան: Եւ Յ. և Ռուսաց:	5
17	2	Բ. չ.	1. օր մեծի պահոց:	6
18	3	Գ. չ.	2. օր մեծի պահոց:	7
19	4	Գ. Բ.	3. օր մեծի պահոց:	8
20	5	Ե. Բ.	4. օր մեծի պահոց:	9
		Ծ	Ա. ք. լ. Անչ. լ. Կողմանիք:	
21	6	Ուր. 4.	5. օր մեծի պահոց:	10
		Որ.	Իջանելու Չերմութեան արևու ի հողն:	
22	7	Շր. 4.	6. օր մեծի պահոց: Ս. Թէոդորոսի զօրավարին. Եւ Ռուսաց և Յունաց:	11
23	8	✠	Կիր. Դ. 7. օր մեծի պահոց: Բ. Կիրակի Քառասորդակ. պահոց:	12
24	9	Բ. Դ.	8 օր մեծի պահոց:	13
25	10	Գ. չ.	9. օր մեծի պահոց:	14
26	11	Գ. չ.	10. օր մեծի պահոց:	15
27	12	Ե. Բ.	10. օր մեծի պահոց:	16
		Լր.	լուսնի խառնակ էլ:	
28	13	Ուր. Բ.	12. օր մեծի պահոց:	17

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 28-ը օրն աւելացել է 1 ժ. 2 ր.

ԱՍՏՂԱԳԼՏՆԵՐԻ ԳՈՌՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ.— Զուկն: Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան խաղամու է, համարձակ, գիտուն, անպարծ ու զուարթ: Զահիլ ժամանակ չունենոր, սակաւն հարստանալուց լետոյ շապրող, վատնող: Թէև լաւ շրջանների սիրահար, բայց մինչև 40 տարեկան հասակը կանանցից քամբաղդ: Եւ իւր անընդունակութեան չնորհիւ վշտանիք կրելով ինքն է միայն տուժում:

Իսկ այս համաստեղութեան տակ ծնուած աղջիկը հաղուազիւտ գեղեցկուհի է լինում, լաճախ սրտով բարի, խելօք, ընդունակութեանց տէր ու դրական կարծիքներ ունեցող: Կրեխաներ էլ քիչ է ունենում: Առհասարակ փետրուար ամսում ծնուածները արի են լինում և ծառայութեան մէջ բաղդաւոր, բայց չարամիտ մարդկանցից զզուչանալու են:

Մ Ա Ր Տ

31 00

Հոովմայեցոց մէջ Մարտն էր Հոսմուլոսի տարուայ առաջին ամիսը, որ իր անունը ստացել է պատերազմի շատուած Արամազդի և Հերալի զաւակ Մարսից (Արէս), որը (աւանդութեամբ Հոովմի հիմնադրի) Հոսմուլոսի հայրն էր համարում: Այսպէս անուանեց Հոսմուլոսը, տարին բաժանելով ամիսների: Որովհետև Բաալիայում այս ամսումն է սկսում զարունը, սորա համար հին ժամանակները գարունը ընդունելու համար տօն էին կատարում: Այս հանդէսը պսակի և ամուսնութեան տօն էր: Ամուսնացած կանայք ծաղիկներ էին զոհարերում հպարտութեան շատուած Յունուալի ուխտատեղոյն, իսկ տղամարդիկ իրենց կողմից զոհաբերում էին երկրիմեան շատուած Յանոսին: Այս տօնը կանանց լաղթութեան հանդէս էր, լի ուրախութեամբ և ցնծութեամբ: Որովհետև հին ժամանակները շատ աղգերի տարին սկսուած էր այս ամսից, որ համարում էր արևային տարեշրջանի սկիզբն, երեկ հէնց այս պատճառաւ մեր նախնիքն էլ այս ամսին անուանելին Արեգ. զուցէ: Արէս, որ նշանակում է Մարս:

Օր Կ.Տ

1 14	Շբ. 43. 13. օր մեծի պահոց: Ս. Կիւրղի Երուսաղէմայ 18
	հայրապետին և միւս Կիւրղի եպիսկոպոսի և մօրն նորա Աննայի:
2 15	✠ Կիր. 44. 14. օր մեծի պահոց: Գ. Կիր. Քառասնորդա. 19
	կան պահոց.— (Անառակին):
3 16	Բշ. 73. 15. օր մեծի պահոց: 20
4 17	Փշ. 74. 16. օր մեծի պահոց: 21
5 18	Դշ. 75. 17. օր մեծի պահոց: 22
	Յ. Վր. քո. լս. Բաբէր Էդնուի:
6 19	Եշ. 76. 18. օր մեծի պահոց: 23
7 20	Ուր. 77. 19. օր մեծի պահոց: 24
8 21	Շբ. 78. 20 օր մեծի պահոց: Ս. Յովհաննու Երուսաղէմայ 25
	հայրապետին և Ս. հայրապետացն մերոց Յովհաննու Սանցրուցն, Յովհաննու Որանեցոյն և Գրիգորի Տաթևացոյն:
9 22	✠ Կիր. 43. Դ. Կիր. Քառասնորդական պահոց.— (Տոտեխին): 26
	Յ. Արեղակն. Ի Խոյն 3 ժ. 02 րոպ. ցեր. Գարնանամուտ և հասարակած—Տիւ և գիշեր հաւասար:

- 10 23 Բշ. 44. 22. օր մեծի պահոց:
- 11 24 Գշ. 45. 23. ևր մեծի պահոց:
- 12 25 Գշ. 46. 24. օր մեծի պահոց: (Միջինք):
- 13 26 Եշ. 47. 25. օր մեծի պահոց:
© Մն. լս. Ձիւնախառն էղանակ:
- 14 27 Ուր. 48. 26. օր մեծի պահոց:
- 15 28 Շր. 49. 27. օր մեծի պահոց: Ս. Մանկանցն Բառասնից,
որք ի՛ Սերաստիա կատարեցան:
- 16 29 ✠ Կիր. 50. 28. օր մեծի պահոց: Ե. Կիր. Բառասնորդա-
կան պահոց— (Գատառորին):
- 17 30 Բշ. 43. 29. օր մեծի պահոց:
- 18 31 Գշ. 44. 30. օր մեծի պահոց:
- 19 1 Գշ. 45. 31. օր մեծի պահոց:
- 20 2 Եշ. 46. 32. օր մեծի պահոց:
- 21 3 Ուր. 47. 33. օր մեծի պահոց: Յերեկոյին նախատօնակ:
Առ. քռ. լս. Անչրեւոյն:
- 22 4 ✠ Շր. 48. 34. օր մեծի պահոց: Ս. Գրիգորի մերոյ ԼՈՒ-
ՍԱՒՈՐՁԻՆ, սոսկալի չարչարանացն և մտին ՚ի վիրապն:
- 23 5 ✠ Կիր. 49. 35. օր մեծի պահոց Զ. Կիր. Բառասնորդա-
կան պահոց.— (Գալստեան):
- 24 6 Բշ. 42. 36. օր մեծի պահոց:
- 25 7 Գշ. 43. 27. օր մեծի պահոց: Յ. և Ռուսաց Աւետումն:
- 26 8 Գշ. 44. 38. օր մեծի պահոց:
- 27 9 Եշ. 45. 39. օր մեծի պահոց:
- 28 10 Ուր. 46. 40. օր մեծի պահոց:
© Լր. լս. Խառնակ:
- 29 11 Շր. 47. 41. օր մեծի պահոց: Յիշատակ Ղազարու Յարութեան:
Յերեկ. նախատօնակ:
- 30 12 ✠ Կիր. 48. Պահ. է Կիր. ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ. Յերեկ. Դռնա-
բացէք: Եւս Յ. և Ռուսաց Մաղկազարդ:
- 31 13 Աւագ-Երկուշարթի Էջ. Պահ.բ.

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31-ը օրը աւելացել է 2 ժ. 10 ր.

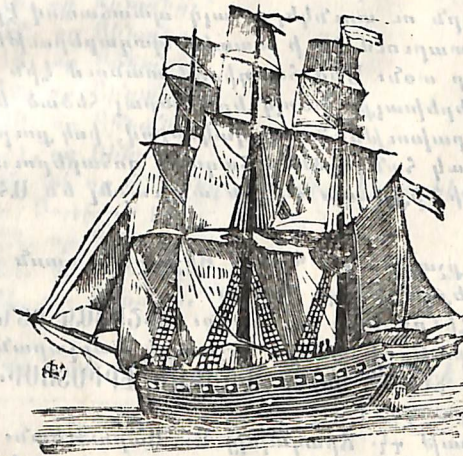
ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

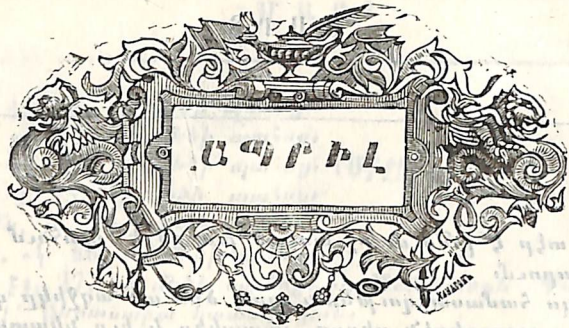
ՄԱՐՏ.— Խոյն. Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան Ե.
ւանդոտ, արդարադատ, քաղցրախօս, հետաքրքիր և կրքոտ բնա-

ւորութեան տէր է լինում. ոչ տուած խօսքն է պահում և ոչ խօս-
տումն կատարում:

Իսկ այս համաստեղութեան տակ ծնուած աղջիկը զեղեցիկ է,
արդարասէր, քաղցրեղէն սիրող, շատակեր և իւր նկատած բաների
մասին երկար ու բարակ դատողութիւններ տուող, այդ պատճառով
էլ՝ ստախօս, անխնայ զրպարտող ու շուտ զայրացող է լինում:

Այս ամսին ծնուածներն առհասարակ առևորի մէջ չաջողու-
թիւն են ունենում, թէև ժլատ են լինում, միայն հակեմբեր ամ-
սից զգուշանալու են:

30 օր

Ապրիլ ամիսը Հռոմուլոսի տարուայ երկրորդ ամիսն էր: Արովհե-
տն այս ամիսը զարնան երկրորդ ամիսն էր և օրերը քանի գնում
տաքանում էին, բնութեան այս զործողութեան պատճառաւ
անուանել են Ապրիլ—Aprilis, որ լատիներէն նշանակում է արեա-
լին կամ տաքացնող: Իսկ Aperire խօսքը լատիներէն նշանակում է
«բանար», և որովհետեւ այս ամսում երկրից ծրում և բազում են
ցանքերը, սերմերն ու տունկերը, այդ պատճառով էլ Հռոմում այս
ամսուայ մէջ կատարում էր ի պատիւ պաղաքերութեան շաստած
Յերերի փառաւոր տօն: Մեծ հանդիսով տանում էին շաստածնե-
րի արձանները երեխայքը նծուցի երի վերայ հեծած և ժողովուրդը
ցնծութեան և ուրախութեան ազազակներով, իսկ քուրմերը ի պատիւ
շաստածու սպիտակ հանդերձներ հագած զոհաբերում էին ամուլ
կովեր: Մեր նախնիքը այս ամիսն անուանել են Ահեկի:

0 Ն.Տ	L
1 14 Աւագ-Երեքշաբթի Էջ. Պահք: Յիշատակ Կոստանայ:	19
2 15 Աւագ-Չորեքշաբթի 43 Պահք:	20
3 16 * Աւագ-Հինգշաբթի 44 Պահք: ՅԻՇԱՏԱԿ ՈՏՆԱԼՈՒՍՅԻ:	21
4 17 Աւագ-Ուրբաթ 45 Պահք: Յիշատակ Զարչարանաց և Խա- չելութեան Տեառն մերոյ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ:	22
© Վր. քո. լս. Բարեխառն:	
5 18 Աւագ-Շաբաթ 46 Ճրագալոյց Ս. Յարութեան: Նաւակա-	23
տիկ: Յերեկոյեան զկնի պատարագի նախատօնակ:	
6 19 * Կիր. 47 ՋԱՏԻԿ (Ս. Յարութիւն Գրիտոսի): Ուտիք է	24
մեզ անմիջոց ցլամբարձումն: Եւ Յունաց և Ռուսաց Զատիկ, որոց ուտիք է ցնոր Կիրակէ: Լատ. ևս Զատիկ: Յեր. նախատ.	
7 20 * Բչ. 48 2. օր Զատիկ: ՏՕՆ ԱԻՆՏՄԱՆ Ս. Կուսին ՄԱ-	25
ՐԻԱՄՈՒ: Յիշատակ մեռելոց:	
8 21 * Գչ. 49 3. օր. Զատիկ:	26
© Արեգակն 'ի Յունն ստանէ:	

1002 (2849) 1983-59

9 22 Գչ. Էջ. 4. օր Զատիկ:	27
10 23 Եչ. 43. 5. օր Զատիկ:	28
11 24 Ուր. 44. 6. օր Զատիկ:	29
12 25 Եր. 45. 7. օր Զատիկ: Յիշատակ գլխատման Ս. Յովնա- հանու Մկրտչի:	1
© Ծնունդ լուս. Անշու:	
13 26 * Կիր. 46. 8. օր Զատիկ: Բ. Կիր. Նոր-Կիրակէ.—(Կր- կնազատիկ):	2
14 27 Բչ. 47. 9. օր Յինանց:	3
15 28 Գչ. 48. 10. օր Յինանց ²	4
16 29 Գչ. Էջ. 11. օր Յինանց:	5
17 30 Եչ. Էջ. 12. օր Յինանց:	6
18 1 Ուր. 43. 13. օր Յինանց:	7
19 2 Եր. 44. 14. օր Յինանց:	8
20 3 * Կիր. 45. 15. օր Յինանց: —(Կանաչ Կիրակէ):	9
© Առ. քո. լս. Զու էր:	
21 4 Բչ. 46. 16. օր Յինանց:	10
22 5 Գչ. 47. 17. օր Յինանց:	11
23 6 Գչ. 48. 18. օր Յինանց:	12
24 7 Եչ. Էջ. 19. օր Յինանց:	13
25 8 Ուր. Էջ. 20. օր Յինանց:	14
26 9 Եր. 43. 21. օր Յինանց:	15
27 10 * Կիր. 44. 24 օր Յինանց: Կարմիր Կիրակէ:	16
© Լր. լս. Բարեխառն էր:	
28 11 Բչ. 45. 23. օր Յինանց:	17
29 12 Գչ. 46. 24. օր Յինանց:	18
30 13 Գչ. 47. 25. օր Յինանց:	19

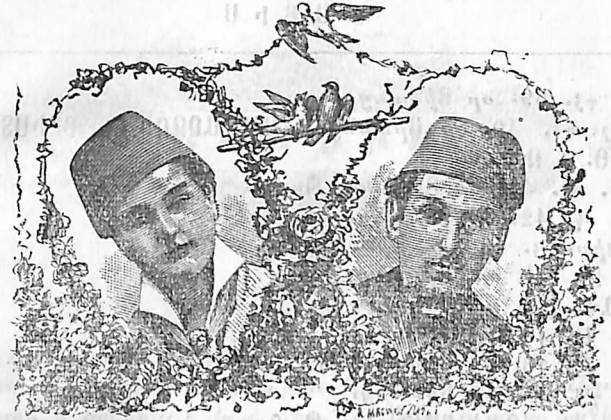
Այս ամսուայ 1-ից մինչև 30-ը օրը աւելացել է 2 ժ. 4 ր.

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ա Պ Ր Ի Լ. - Յունն. Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան
անհոխելի է, կտրուկ, զայրացկոտ, խստասիրտ և իւր թշնամի-
ներին հալածող: Թէև ունենոր բաց ժլատ, բաղաւորութեամբ կրկալի
և զբան նպաստող զէպքերը իւր ցանկութիւնները կրկատարեն:
Շատ էլ կը ճանապարհորդի:

Իսկ այս համաստեղութեան տակ ծնուած աղջիկը բնաւորութեամբ ուժեղ, եռտնդոտ, աշխույժով, թէև բնութեամբ անժուժկալ կըլինի, միայն իբրև ամուսին խոնարհ և հաւատարիմ, եթէ իւր և իւր ամուսնու բնաւորութիւններն իրար համապատասխան են:

Ապրիլ ամսին ծնուածներն առհասարակ ոտքերի ուռուցքից զգուշանալու են: Իրենց կեանքը երկու մասի կըբաժանուի. առաջին մասը շատ վտանգալից կանցնի և կըտևի մինչև 33 տարեկան հասակը:

Մ Ա Յ Ի Ս

31 օր

Մալիս ամիսը, ինչպէս կարծում են, ստացել է իւր անունը լատինական maiores բառից, որ նշանակում է հին: Արտփհետև այս ամիսը զարնան վերջին ամիսն էր, սորա համար ընծայած էր ծերոց և նախնեացը, և այդ պատճառով արգելուած էր այս ամսին ամուսնանալը: Մալիսը զարնանալին ամիս լինելով զանազան ազգերի մէջ սօնուում էր զարնանալին հանդէսներով, որի մէջ մեծ դեր էին խաղում պատանիք և աղջկունք: Մեր նախնիք անուանել են այս ամիսը Մարերի:

ՈՆՏ		Լ
1 14	Եշ. ոչ. 26. օր Յինանց:	20
2 15	Ուր. Բէ. 27. օր Յինանց:	21
3 16	Շր. Բի. 28. օր Յինանց:	22
4 17	✱ Կիր. 43. 29. օր Յինանց: Տօն Երևման Ս. Խաչի: Ե Վր. քո. լս. Գարնանային էդ:	23
5 18	Բշ. 41. 30. օր Յինանց:	24
6 19	Գշ. 43. 31. օր Յինանց:	25
7 20	Գշ. 44. 32. օր Յինանց:	26
8 21	Եշ. ոչ. 33. օր Յինանց:	27
9 22	Ուր. ոչ. 34. օր Յինանց: Թուսաց՝ Տօն փոխադրութեան նշխարաց Ս. Նիկողայոսի Սքանչկազործի: ☉ Արեգակն ի Եկաւորն մտանէ:	28
10 23	Շր. Բէ. 35. օր Յինանց:	29
11 24	✱ Կիր. Բի. 36. օր Յինանց: Զ. Կիւրակի:	30
12 25	Բշ. 43. 37. օր Յինանց: Ս Ծն. լս. Գեւորն էդ:	1
13 26	Գշ. 44. 38. օր Յինանց:	2

14	27	Գշ. ԳՅ. 39. օր Յինանց:	3
15	28	✠ Եշ. ԳՅ. 40. օր Յինանց: ՀԱՄԲԱՐՉՈՒՄՆ ԲԲԻՍՏՈՍԻ. Եւս Յ. և Ռուսաց:	4
16	29	Ուր. ԳՅ. 41. օր Յինանց: Պահք:	5
17	30	Շք. ԳՅ. 42. օր Յինանց:	6
18	31	✠ Կիր. ԷՅ. 43. օր. Յինանց:	7
19	1	Բշ. ԷՅ. 44. օր. Յինանց: Առ. քռ. լս. Անշատար ԷՅ.	8
20	2	Գշ. ԷՅ. 45. օր Յինանց:	9
21	3	Գշ. ԷՅ. 46. օր Յինանց. Պահք:	10
22	4	Եշ. ԳՅ. 47. օր Յինանց:	11
23	5	Ուր. ԳՅ. 48. օր Յինանց: Պահք:	12
24	6	Շք. ԳՅ. 49. օր Յինանց:	13
25	7	✠ Կիր. ԳՅ. Յինանց օր ի Չատկէն: ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՍՏ (ՊԵՆ-տեկոստէ): Բարեկենդան Եղիական պահոց: Ռուսաց և Յու-նաց ևս Պենտեկոստէ:	14
26	8	Բշ. ԷՅ. 2. օր Հոգեգալ. Պահք: Ռուս. երկրորդ օր Հոգեգալս. ⊗ լր. լս. Փոքրիկան ԷՅ.	15
27	9	Գշ. ԷՅ. 3 օր Հոգեգալստեան: Պահք:	16
28	10	Գշ. ԷՅ. 4. օր Հոգեգալստեան: Պահք:	17
29	11	Եշ. ԷՅ. 5. օր Հոգեգալստեան: Պահք:	18
30	12	Ուր. ԳՅ. 6. օր Հոգեգալստեան: Պահք:	19
31	13	Շք. ԳՅ. 7. օր Հոգեգալստեան:	20

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31-ը օրն աւելացել է 1 ժ. 17 ր.

ԱՍՏԶԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՈՒՆԸ

ՄԱՅԻՍ. — Եկաւորն. Այս համաստեղութեան տակ ծնուած աը-ղան ինչպէս արտաքուստ զեղեցիկ է, այնպէս էլ ՚ի ներքուստ հոգով բարի, խելօք. շրջանկատ, մեծանորի և մասամբ կասկա-ծոտ, ճարպիկ, խորամանկ և ալատ արհեստների սիրահար: Այդ-պիսիների սիրտը կարծես սիրով և բարեկամութեան համար է ստեղ-ծուած: Եւ բաղդաւոր են լինում, եթէ իրենց կեանքը կապում են այնպիսի կնոջ կամ բարեկամի հետ, որոնք նոյնպէս սոյն համաս-տեղութեան տակ են ծնուած:

Իսկ ծնուած աղջիկը լինում է գեղեցիկ, բարի, պարզ և հեղ. Ի-րենից տարիքով փոքր մարդու հետ բախտաւորութիւն չի գտնիլ, բացի իւր նման բնաւորութիւն ունեցող պատուական ամուսնուց:

Մայիսին ծնուածներն առհասարակ, մարդ թէ կին, զիտու-թեանց սիրահար են լինում, գործերի մէջ հմուտ, բնաւորութեամբ զիւրաթեք և փափկամարմին: Իսկ 31 տարեկան հասակում զգոյ՛ պէտք է լինեն հիւանդանալուց:

Յունիս (լատին. Iunius) ամիսը Հռովմայեցոց մէջ ի պատիւ պատանեաց նուիրուած էր հպարտութեան շատուածունուն Յունո-նալին, որից և ստացել է իւր անունը: Ամառուայ առաջին և Հոռ-մուլոսի կարգած չորրորդ ամիսն էր: Այս ամիսն մեր նախնիքն անուանում էին Մարգաղ — Երեկ մարգագետիններ հնձելու. ամիս, ինչպէս հաչոց դրացի վրացիք հիմա էլ անուանում են այս ամիսն Քիրաթվէ, որ կը նշանակէ խոտ հնձելու ամիս:

Օր ԵՏ	Լ	
1	14	✠ Կիր. ԳՅ. Ա. Կիրակի Յարութեան: Յիշատակ Եղիպի 21 մարգարէին: Յեր. նախատօնակ. Հարսանիք:
2	15	Բշ. ԳՅ. Ս. կուսանացն Հոփոսիմեանց: Երեկ. նախատօնակ: 22 ⊗ Վր. քռ. լս. Տ* ԷՅ.
3	16	Գշ. ԷՅ. Ս կուսանացն Գայանեանց: 23
4	17	Գշ. ԷՅ. Պահք. Յերեկոյեան նախատօնակ: 24
5	18	Եշ. ԷՅ. Ս. Յովհաննու Կարապետիւն և Աթանաղիոնէ եպիս- 25 կոպոսին:
6	19	Ուր. ԷՅ. Պահք. Յերեկոյեան նախատօնակ: 26
7	20	✠ Շք. ԳՅ. Ս. ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍ ԻՈՐՉԻՆ մերոյ—Ելն ի 27 Վիրապէն:
8	21	✠ Կիր. ԳՅ. Բ. Կիր. զկնի Հոգեգ. ՏՕՆ ԿԱՔՈՒՂԻԿԷ ՍՐԲՈՅ 28 ԷՉՄԻԱՄՆԻ: (Կատարի հանդէս լամենայն եկեղեցիս Հայաս- տանեայց): Հարսանիք:
9	22	Բշ. ԳՅ. Ս. Մանկանցն Բեթղեհէմի, Ակակիոսի վկ., Մովկիմայ 29 քահանային և Կոնտրատիոսի զինաւորին: ⊗ Արեգ. ի Խեղդետինն մտանէ 6 ժ. 28 ր. երեկ.: Ամառ- նամոտ և արեւադայձ, ցերեկն սկսանի կարճանալ—զիչերն երկարիլ:
10	23	Գշ. ԳՅ. Ս. կուսանացն Նունեայ և Մանեայ: 1 Չ Մնունդ լս. Պայդալ:
11	24	Գշ. ԷՅ. Պահք: 2
12	25	Եշ. ԷՅ. Ս. իշխանացն Սահակայ և Յովսէփոյ և Ս. վկա- 3 լիցն Սարգսի և Բաղոսի:
13	26	Ուր. ԷՅ. Պահք: 4

Յ Ո Ւ Լ Ի Ս

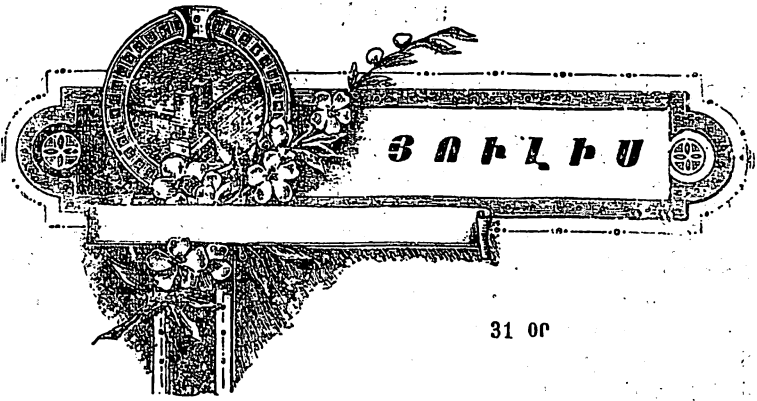
14	27	Շք. 43. Ս. ՆԵՐՍԻՍԻ ՄԵԾԻ հայրապետին մերոյ և Խաղապետին:	5
15	28	✠ Կիր. 43. Գ. Կիր. զկնի Հոգեգ. Բարեկենդան Ս. Լուսաւորչի պահոց:	6
16	29	Բ2. 43. Պահք. Ս. Եպիփանու Կիպրացուն, Բարելայ հայրապետին և 3 աշակերտացն նորին:	7
17	30	Գ2. 43. Պահք. Ս. Կոստանդ. անուսի Թաղաւորին և մօրն նորա Հեղինէի:	8
		Յ Առ. քռ. լս. Տեշ 43. անչք:	
18	1	Գ2. 43. Պահք:	9
19	2	Նշ. 43. Պահք. Ս. Թէոդ. տոնի Գաղատացուն, Թալիլեայ բժշկին և 7 կուսանացն, որք ՚ի Անկիւբեայ կատարեցան:	10
20	3	Ուր. 43. Պահք. Ե. Ե. Ե. Ե. Նախատանակ:	11
21	4	✠ Շք. 43. Գրեւո Նշխարացն Ս. Գ. Ի. Դ. ՈՐԻ. Լուսաւորչին մերոյ:	12
22	5	✠ Կիր. 43. Գ. Կիր. զկնի Հոգեգալտեան: Հարսանիք:	13
23	6	Բ2. 43. Ս. զկալիցն Անտոնիոսի, Թէոփիլոսի, Անիքոսոսի և Փոտինոսի:	14
24	7	Գ2. 43. Ս. Դանիէլի մարգարէին և երկ մանկանցն Սեղրակայ, Միսակայ և Արեղնաղովի:	15
		Յ Լր. լս. Ե. 43:	
25	8	Գ2. 43. Պահք. Յերեկոյեան նախատանակ:	16
26	9	✠ Նշ. 43. Սրբոց Թարգմանչացն մերոց ՍԱՀԱՎԱՅ և ՄԵՍՐՈՊԱՅ	17
27	10	Ուր. 43. Պահք:	18
28	11	Շք. 43. Ս. Տրդատայ Թագաւորին մերոյ և Աշխէն տիկնոջն և Խոսրովաղիտոյն: Յերեկոյեան նախատանակ:	19
29	12	✠ Կիր. 43. Ս. Կիր. զկնի Հոգեգ. Գրեւ Տիոյ Ս. Աստուածածնի, Հարսանիք:	20
		Ռուսաց՝ Ս. Առաքելոցն Պետրոսի և Պ. Ղոսի:	
30	13	Բ2. 43. Ս. Կալիստրատոսի և 49 զկալիցն և Ղուկիանոսի քնն: 21 Այս ամսուայ 1-ից մինչև 30-ը օրը պակասել է 1 ժ. 23 ր.	21

ԱՍՏՂԱԳԻՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒՍ ԻՒՆԸ

ՅՈՒՆԻՍ.— Խեցգեղարհն: Այս համաստեղութեան տակ ծնուածք լինում է վճատէր, կամակոր, խորամանկ, մալի և ամեն զէպքերու մաւելի իւր ինքնահաճողքին և ցնորքներին հետևող՝ քան առողջ դատողութեանը լսող:

Իսկ այս համաստեղութեան տակ ծնուած աղջիկն ինքնասէր է, գործունեայ, աշխատասէր, զգուշ, արթուն, ամօթխած, հետաքրքիր, ինքնահաւան և մի քիչ սուսիտ:

Յունիսին ծնուածներն առհասարակ աչքի են բնկնում իրենց ուշիմ և սրամիտ բնաւորութեամբ: Ուրիշի սեպհ կանու թիւնից հարստացող են և նշանաւոր մարդկանցից պաշտպանութիւն գտնող: Գինուց մ. այն զգուշանալու են:

Յուլիսը Հռոմուլոսի կարգադրած տարուայ ամառուայ երկրորդ ամիսն էր և համարվում էր—Հռոմուլոսեան—տարե:րջ. նի հինգերորդ ամիսը: Թէև այս ամիսը—Հռոմուլոսի Գրիգոր VII պապի ժամանակ կազմեցին Գրիգորեան համարուած տոմարով, բայց այս Յուլիս—այսինքն լատ. Julius ամիսը—իւր անունը ստացել է Հռոմ մայեցւոց նշանաւոր կայսր Յուլիանոս Կեսարից, որը ծնուել է սոյն ամսուայ 4 ին: Մարկիանոս Անտոնիոս եռապետը այդ ժամանակ յ պատիւ նրա, այս ամիսը Յուլիս անուանեց և նրա հրամանով էլ ուղղելով օրացույցը—Յուլիան տարեշրջան անուանեցին: Մեր նախնիք այս ամսին անուանել են Հրոսից (երևի հուր արձակող կամ հրալին, որովհետև տարուայ ամենաուր աճան է, իսկ վրացիք անուանում են Մկաթաթվէ, որ նշանակում է արտը հնձելու ամիս:

Օր Ե.Տ	Լս	
1 14	Գ2. 43. Ս. Զաքարիայի մարգարէին:	22
2 15	Գ2. 43. Պահք:	23
	Ե Կր. քռ. լս. Անչք. եղ.	
3 16	Նշ. 43. Ս. Եղիսէի մարգարէին:	24
4 17	Ուր. 43. Պահք:	25
5 18	Շք. 43. Ս. երկուստանից Առաքելոցն Քրիստոսի և Ս. Պողոսի երեքտասան Առաքելոյն:	26
6 19	✠ Կիր. 43. Զ. Կիր. զկնի Հոգեգ. Բարեկ. Վարդավառի պահոց:	27
7 20	Բ2. 43. 1 օր Վարդավառի պահոց:	28
8 21	Գ2. 43. 2 օր Վարդավառի պահոց:	29
9 22	Գ2. 43. 3 օր Վարդավառի պահոց:	30
10 23	Նշ. 43. 4 օր Վարդավառի պահոց:	1
	Յ Միտղոն լուսնի. Տե՛ Նշան:	
11 24	Ուր. 43. 5 օր Վարդավառի պահոց:	2
	Յ Արեգակն ՚ի Ասուծն մտանէ 5 ժ. 35 րոպ. առաւ.	

Յ Ո Ւ Լ Ի Ս

- 12 25 Եր. Կ. ՅԻՇԱՏԱԿ ՏԱՊԱՆԱԿԻՆ ՀՆՈՅ և ՏՕՆ ՆՈՐՈՅՍ Ս. 3
ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ: Նառակատիկ:
- 13 26 * Կիր. ԲՅ. ՎԱՐԳՎԱՍԻ: Մեծահանդէս օր ուխտի Մշոյ Ս. 4
Կարապետ վանքի և Տփիսխոյ Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ:
Միջոց ուտիք երեք շաբաթ:
Տարեդարձ Օծման Վեհափառ Գէորգ Ե. Ամ. Հ. Կաթողիկոսի:
- 14 27 * ԲՅ. ԲԷ 2 օր Վարդավառի: Յիշատակ մեռելոց: Մեծա- 5
հանդէս օր ուխտի: Միրանաւորի Ս. Աստուածածին եկեղեց-
ւոյն Տփիսխայ (Կրճանխի):
- 15 28 ԳՅ. ԳՅ. 3 օր Վարդավառի: 6
- 16 29 ԳՅ. ԳՅ. Պահք: 7
- 17 30 ԵՅ. ԴՅ. Ս. Եսայեայ մարդարէին: 8
Չ Առ. քո. լս. Տեղ տեղ կորիւր:
- 18 31 Ուր. ԴՅ. Պահք: Յերեկ նախատօնակ: 9
- 19 1 * Եր. ԿՅ. Ս. ԹԱԴԷՈՍԻ Առաքելոյն և Ս. Սանդիստոյ 10
կուսին:
- 20 2 * Կիր. Կ. Կիր. զկնի Վարդավառի: Հարսանիք: 11
- 21 3 ԲՅ. ԲՅ. Ս. Կիպրիանոսի եպիսկոպոսին: և 45 վկայիցն և Ս. 12
կուսանացն Յուսարինեայ, Նիխմեայ և Քրիստինեայ:
- 22 4 ԳՅ. ԲԷ. Ս. Աթանապիւնեայ եպիսկոպոսին և տանն աշա- 13
կերտացն և հինգ վկայիցն:
Ռուսաց՝ Ս. Մարիամու Մազդաղինացւոյն:
- 23 5 ԳՅ. ԳՅ. Պահք: 14
- 24 6 ԵՅ. ԳՅ. Ս. Նախահարցն Աղամայ, Արէլի, Սեթայ, Ենով- 15
քայ, Ենովսայ, Նոյի, Մեկքիսեղեկի, Աբրահամու, Իսահա-
կայ, Յովսէփայ, Յակովբայ, Մովսիսի, Ահարոնի, Եղիազա-
րու, Յեսուայ, Սամուէլի, Սամիսոնի, Յեփթալիայ, Բարա-
կայ, Գեղէոնի և այլոց սրբոց նախահարցն:
Չ Լր. լս. Տեղ տեղ հեղեղէր:
- 25 7 Ուր. ԴՅ. Պահք: 16
- 26 8 Եր. ԲՅ. Ս. Գրիգորի Աստուածաբանին: 17
- 27 9 * Կիր. ԿՅ. Գ. Կիր. զկնի Վարդավառի: Հարսանիք: 18
- 28 10 ԲՅ. Կ. Ս. Մակաբայեցւոցն, Եղիազարու քահանային, Շա- 19
մունեայ և եօթն որդւոցն նորին:
- 29 11 ԳՅ. ԲՅ. Ս. Երկոտոսանից մարդարէիցն, Ովսեայ, Ամով- 20
սեայ, Միքիայ, Յովելիայ, Արդիու, Նաւումնայ, Ամբակու-
մայ, Յոնանու, Սոփոնիայ, Անպեայ, Զաքարիայ և Մաղաքիայ:
- 30 12 ԳՅ. ԲԷ. Պահք: 21
- 31 13 ԵՅ. ԳՅ. Ս. Սոփիա և երից զստերացն, Պիստոսի, Ելպիսի 22
և Ագապի:

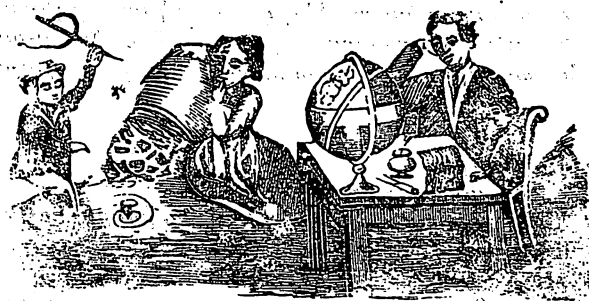
Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31-ը օրը պակասել է 1 ժ. 26 ր.

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Յ Ո Ւ Լ Ի Ս. -- Առիւծն. Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան լինում է պարզասիրտ, համարձակ, քաջ, առատածեռն, ազատամիտ, մեծահոգի և շատ անգամ հպարտ. իւր ազնիւ հոգովը (քնաւորութեամբ) հակուած է դէպի բարեպաշտութիւն և ցաւակցութիւն: Միևնույն ժամանակ ծաղրասէր է, ուրիշներին զայրացնող ու կրքոտ: Արտաքին զեղեցկութեան շնորհիւ, փափուկ սեռին հաճոյանալու կերպը զիտէ և երկար փաղաքշանքներ շուպլելուց լետոյ հասնում է իւր նպատակին:

Իսկ ծնուած աղջիկը զուարթ է, շնորհալի, բարկացող, համարձակ, չարամիտ, վրիժառու, բայց սիրելի և իւր սիրելիին անչափ մեծարող:

Յուլիսին ծնուածների ամենաբախտաւոր ժամանակն իրենց հասակի միջին տարիքն է և ամենապաշտոյ ամիսն՝ օգոստոսը: Ամենից վտանգաւոր տարին իրենց հասակի՝ 43-րդ տարին է, որ ժամանակ և զգուշանալու է:

Օ Գ Ո Ս Տ Ո Ս

31 ՕՐ

Օգոստոս ամիսը Հռոմայեցիք սկզբում անուանել էին Սեկստի, լէ, որ լատ. նշանակում է վեցերորդ: Գրիստոսից 33 տարի առաջ ի պատիւ Հռովմայեցոց Օգոստոս կայսեր այս ամսուան մէջ տարած նշանաւոր լազթութիւններու պատճառով անուանեցին Օգոստոս, և էր ամառուայ վերջին ամիսը: Սեր նախնիք այդ ամիսն անուանում էին Նաւասարդ, որովհետեւ նոր տարուայ առաջին ամիսն էր և տարեթիւը այս ամսուայ 11-ից ին սկսում ի իշատակ ջրհեղեղի վերջանալուն: Նաւասարդ, նշանակում է նաւը-աստ-է-արդ, կամ նաւը հասաւ արդ, իսկ Սանսիրիտերէն նով սարդ նշանակում է նոր տարի:

Օր Կ 8	1
1 14 Ուր. 4: Պահք:	23
Վր. քա. լս. Զարեհայ:	
2 15 Շք. Դ: Ս. որդւոց և թոռանցն Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին	24
մերոյ Արիստակէտի, Վրթանէտի, Յուսկանն, Գրիգորիսի և Դանիէլի:	
3 16 ✠ Կիր. 4: Դ. Կիր. զկնի Վարդապետի, Հարսանիք:	25
4 17 Բշ. 4: Ս. Վկայիցն Եզրենիոսի, Մակարիոսի, Վաղերիոսի,	26
Կանդիտոսի և Ակիլղասայ:	
5 18 Գշ. Դ: Ս. Անդրէի զօրավարին և բանակի նորին, Կալի-	27
նիկոսի և Դոմենտայ վկայիցն:	
6 19 Դշ. Դ: Պահք:	28
Ռուսաց՝ Վարդապետ:	
7 20 Եշ. Կ: Ս. Անդրիանոսի և կնոջն նորա Անատոլայ, Թէո-	29
զորոսի և Ելեթիւրոսի վկայիցն:	
8 21 Ուր. Կ: Պահք	30
Յ Մնունդ լս. Անջիւստան:	
9 22 Շք. Դ: Եփեսոսի Ս. Ժողովոյն Երկու հարիւր հարսապետացն:	1
10 23 ✠ Կիր. Դ: Զ. Կիր. զկնի Վարդ. Բարեկենդ. Ս. Ած. պահոց:	2

Օր Կ 8

Օ Գ Ո Ս Տ Ո Ս

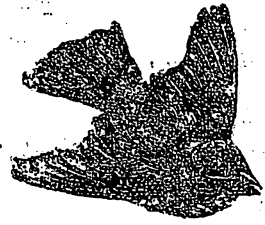
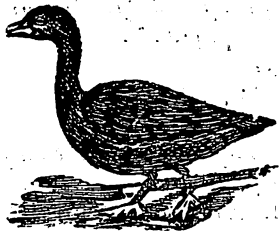
11 24 Բշ. Կ: 1. օր Ս Աստուածածնայ պահոց:	3
☉ Արեգակն ի Կոյն մտանէ Ըստ բուն տոմարի մերում նա-	
ւասարդ և տարեմուտ 4418 թ. և եկեղ. ՌՅԾԱ տոմարի:	
12 25 Գշ. Կ: 2. օր Ս. Աստուածածնայ պահոց:	4
13 26 Դշ. Է: 3. օր Ս. Աստուածածնայ պահոց:	5
14 27 Եշ. Է: 4. օր Ս. Աստուածածնայ պահոց:	6
15 28 Ուր. 4: 5. օր Ս. Աստուածածնայ պահոց:	7
Յ. և Ռուսաց՝ Վերափոխումն Ս. Աստուածածնի:	
Յ Առ. քա. լս. Բարեկենդ:	
16 29 Շք. 4: Տօն Շողակաթի Ս. Էջմիւսման, ըստ տեսեան Ս.	8
Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ, Նաւակառիք: Յերեկ. նախատ.	
17 30 ✠ Կիր. Դ: ՎԵՄԱՓՈՒՈՒՄՆ Ս. Աստուածածնի: Զկնի պա-	9
տարադի կատարի օր: ութիւն խաղողոյ Ինն օր նախա-	
տօնակ: Միջոց ուտիք երեք շաբաթ:	
18 31 ✠ Բշ. Դ: 2. օր Վերափոխման: Յիշատակ մեռելոց:	10
19 1 Գշ. Կ: 3. օր Վերափոխման:	11
20 2 Դշ. Կ: 4. օր Վերափոխման: Պահք:	12
21 3 Եշ. Է: 5. օր Վերափոխման:	13
22 4 Ուր. Է: 6. օր Վերափոխման: Պահք:	14
23 5 Շք. 4: 7. օր Վերափոխման:	15
Լրումն լս. Տօն:	
24 6 ✠ Կիր. 4: 8. օր Վերափոխման:	16
25 7 Բշ. Դ: 9. օր Վերափոխման:	17
26 8 Գշ. Կ: Ս. Յովակիմայ և Աննայի ծնողաց Ս. Աստուածա-	18
նի և կանանցն Իւղաբերից:	
Լատ. Մնունդ Ս. Աստուածածնի:	
27 9 Դշ. Կ: Պահք:	19
28 10 Եշ. Է: Ս. Երեմեայ մարգարէին:	20
29 11 Ուր. Է: Պահք: Ռուսաց՝ Գլխատունն Ս. Յովհաննու Կա-	21
րապետին:	
30 12 Շք. Է: Ս. Առաքելոցն Թոմայի, Յակոբայ և Շմաւօնի:	22
Յերեկոյին նախատօնակ: Ռուսաց Փոխադրութիւն նշխարաց	
Ս. Ալէքսանդր Նեակացոյ:	
Յ Վր. քա. լս. Զարեհայ էջ:	
31 13 ✠ Կիր. 4: Բ. Կիր. զկնի Վերափ. Գիւտ Գոռուց Ս. Աստուած:	23

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31-ը օրը պակասել է 1 ժ. 24 ր:

ԱՍՏՂԱԳԷՏԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՕԳՈՍՏՈՍ.— Կոյն: Այս համա ստեղծութեան տակ ծնուած տղան բարեկազմ է, անկեղծ, մեծանոցի, խելօք, ողջախոհ, համեստ և բարեգործ: Կեանքի մէջ վարդաբու կերպը չիմանալով ու ամեն տեսակ հնարքերից զո՞րկ լինելով՝ շուտ-շուտ խաբվում է և լախը տակոււմ:

Իսկ ծնուած աղջիկը ամօթխած է, ժուժկալ, աչքերը գեղեցիկ և երեսի գծագրութիւնը որոշ: Շուտ կամուսնանալ, իւր ընտանիքում սիրելի, բարեպաշտ, հաւատարիմ և աննման մալր կը լինի, իսկ իւր որդիքը, որոնք աւելի իզական սեռին կը պատկանին, նոյնպէս մինը միւսից աւելի զգուելի ու գեղեցիկ կը լինին:

Ս Ե Պ Տ Ե Մ Բ Ե Բ

30 ՕՐ

Սեպտեմբեր ամսուայ անունը ծագում է լատինական (septembre) քառից: Այսպէս անուանեց Հռոմուլոսը տարուայ եօթներորդ ամիւր, որ այժուքուայ առաջին ամիսն էր: Մեր նախնիքը այս ամիսը անուանել են Հոսի:

Օր	Տ	Լ
1	14 Բշ. 44. Ս. Ստեփաննոսի Աւնեցւոյն, և Ս. վկայիցն Գ. հարինեայ. Ծամրղէսի, Տուքիկոսի և Ռատիկոսի:	24
2	15 Գշ. 73. Ս. մարգարէիցն Եղեկիէլի, Եղրի և Չաքարիայի հօրն Ս. Յովհաննու Մկրտչի:	25
3	16 Դշ. 74. Պահք:	26
4	17 Եշ. 75. Ս. Յովհաննու Կարապետին եւ Յորայ արդարոյն:	27
5	18 Աբ. 76. Պահք:	28
6	19 Շբ. 77. Տօն. Նիկիոյ Սբ. Ժողովոյ 318 հայրապետացն:	29
7	20 ✠ Կիր. 78. Դ. Կիր. զկնի վերափոխման. Բարեկենդան Ս. Խաչի պահոց: Յերեկոյեան նախատօնակ: Ծ Մն. լս. Բարեխաւ էր:	30
8	21 ✠ Բշ. 43. Ս. օր Ս. Խաչի պահոց. Տօն Մննդեան Ս: ԱյժՍՈՒԱՇԱՇՆԻ 'ի լԱՆՆԱՅԻ.— Եւ Յ. և Ռուսաց:	1
9	22 Գշ. 44. Բ. օր Ս. Խաչի պահոց:	2
10	23 Դշ. 73. Գ. օր Ս. Խաչի պահոց:	3
11	24 Եշ. 74. Դ. օր Ս. Խաչի պահոց: ⊗ Արեգակն ի Կշիռն մտանէ: 9 Ժ. 22 ր. առաւ Աշնանամուս և հասարակաց - Տիւ և զիշեր հաւասար:	4
12	25 Աբ. 75. Ե. օր Ս. Խաչի պահոց:	5
13	26 Շբ. 76. Տօն Ս. Եկեղեց. ի նաւակատին Ս. Խաչի: Նաւակատիկ: Ծ Առ. քո. լս. Զ-վարդ էր:	6
14	27 ✠ Կիր. 77. ԽԱԶՎԵՐԱՅ. Եւ Յ. և Ռուսաց՝ Խաչվերաց:	7
15	28 ✠ Բշ. 43. Տօն Ս. Խաչի: Յիշատակ մեռելոց:	8
16	29 Գշ. 44. Տօն Ս. Եկեղեցւոյ:	9
17	30 Դշ. 74. Տօն Ս. Խաչի: Պահք: Լատինաց՝ Տօն Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ ի սահմանս Հռոմայ և Նէապոլնոյ:	10

Ս Ե Պ Տ Ե Մ Բ Ե Բ

- 18 1 Եջ. ԴՅ. Տօն Ս. Եկեղեցուց 11
- 19 2 Ուր. ԴՅ. Տօն Ս. Խաչի: Պահք: 12
- 20 3 Շք. ԴՅ. Տօն Ս. Խաչի: 13
- 21 4 ✠ Կիր. ԿՅ. Բ. զկնի Ս. Խաչի: Բարեկենդան Վարդապ Ս. 14
Խաչի:
- 22 5 Լր. լս Անչ. Կային էդ.
Բջ. ԷՅ. Պահք: Ս. Մամասայ, Փելիկտիմոնի և Սիմէօնի 15
Սիւնակեցուցն:
- 23 6 Գջ. ԷՅ: Պահք: Ս. Կուսանացն Փեփրոնեայ, Մարիանեայ, 16
և Շուշանայ դստեր մեծին Վարդանայ:
- 24 7 Գջ. ԷՅ. Պահք: 17
- 25 8 Եջ. ԷՅ. Պահք: Ս. հայրապետացն Բարդամու, Անթիմոսի, 18
և Երանոսի:
- 26 9 Ուր. ԴՅ. Պահք: Ռուս. Ննջումն Ս. Յովհաննու Աւետարանչին: 19
- 27 10 Շք. ԴՅ. Ս. Գէորդայ զօրավարին, Արդկոսոսի և Ռամանոսի 20
Երգեցողին: Հանդիսաւոր օր ուխտի Թիփխիսայ մերձակայ
Շահնարադ Ս. Գէորդ եկեղ. ուխտատեղին:
Անուանակոչութիւն Տ. Տ. Գէորդ Ե. ամ. հայոց Կաթողիկոսի:
- 28 11 ✠ Կիր. ԿՅ. Գ. Կիր. զկնի Ս. Խաչի: Տօն Վարդապ Ս. Խաչի: 21
Հարսանիք:
- 29 12 Բջ. ԿՅ. Ս. Գաւթի Գվնեցուցն և Ս. վկայիցն Ղամբէոսի և 22
Ղամբէուհուցն.
Վր. քո. լս. Փոփոխան էդ.
- 30 3 Գջ. ԷՅ. Ս. Եւտաթէոսի և կնոջ նորա Թէոփիսոսի և Եր- 23
կուց որդուցն և կուսանացն Երմոնեայ և Նքրտաւինեայ:
Յունաց և Ռուսաց՝ Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ և
Ս. կուսանացն Հաբիսիմեան և Գայիանեանց:

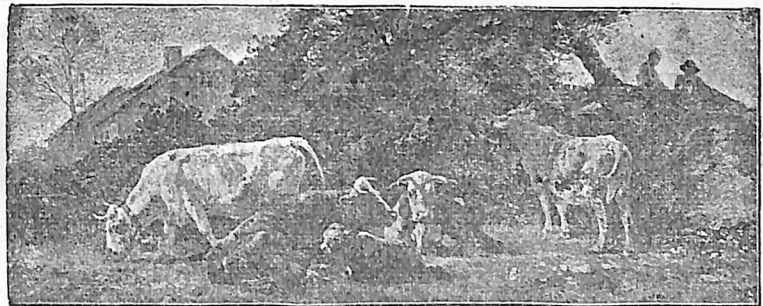
Այս ամսուայ 1-ից մինչև 30 ը օրը աւելացել է 2 Ժ. 14 ր.

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՈՒՆՆԸ

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ.— Կշիւնն Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան վիճաւոր է, կամակոր, ծաղրաբան և սաստիկ իւր բաւակա- նութեանց ետևից ընկնող. ունի և լաւ ձևեր, ճառախօսութեան ձիրք, բարեհամբօր է, միայն երբ իւր շահերը պահանջում են՝ իւր տուած խոստումը շատ հեշտ է գրծում և իւր ունեցած զգաստու- թեան շնորհի, շատ վտանգներից հեշտութեամբ զերծ մնում:

Իսկ ծնուած աղջիկը սիրելի է, ուրախ, հրապուրիչ ձևերով օժտուած, բախտաւոր և բազմաթիւ երկրպագուններ ունեցող. միայն զգաստ պէտք է լինի, որովհետև վերջն անպատճառ զղջալու է:

Սեպտեմբերին ծնուածներն առհասարակ ինչպէս 33 տարեկան հասակում, այնպէս էլ ջրից միշտ զգուշանալու են:

Հ Ո Կ Տ Ե Մ Բ Ե Բ

31 ՕՐ

Հին ժամանակները Հոսմում, այս ամսի 15-ին ի պատիւ պա- տերազմի շատուած Մարսի, զոճաբերում էին նժուղներ և ոչովհետև Հոսմուլոսի կարգաւորած տարուայ ութերորդ ամսին էր, այս պատ- ճառաւ անուանուեցաւ octobre, որ լատիներէն նշանակում է ու- թերորդ: Հոկտեմբերը աշունքուայ միջի ամիսը լինելով, հին ազգերի մէջ այս ամսում կառարվում էին ժողովրդական տօներ—հանդէս- ներ, դաշտային աշխատանքի աւատամաս և ալլեկոյթի պատճառաւ իսկ այս ժամանակ որովհետև կովկասում ալլեկոյթ է լինում, ինչ- պէս ժողովուրդը ասում է «բաղաքալ» և դինի են քամում. դորա համար էլ մեր դրացի վրացիք այս ամիսն ուղղակի անուանում են Ղվինօրիս-թ վէ, զինիներու-ամիս: Մեր նախնիք անուանում էին այս ամսին Սաճմի:

- Օր 8
- 1 1 Գջ. ԷՅ. Պահք: 24
Ռուսաց՝ Պաշտպանութիւն Ս. Աստուածածնի:
- 2 15 Եջ. ԷՅ. Ս. Իշխանացն Սահակայ և Համալասայ: 25
- 3 16 Ուր. ԷՅ. Պահք: 26
- 4 17 Շք. ԴՅ. Ս. Խոթանասուն և երկու աշակերտացն Քրիստոսի: 27
- 5 18 ✠ Կիր. ԿՅ. Գ. Կիր. զկնի Ս. Խաչի: Հարսանիք: 28
- 6 19 Բջ. ԿՅ. Ս. Փօղոսու հայրապետին և Երանոսի հետեողին 29
Աւաքելոցն:
Յ Ծն. լս. Անչ. Կային էդ.
- 7 20 Գջ. ԿՅ. Ս. Կուսանացն Թեկղի, Վարվառեայ և Պեղեղեայ: 1
- 8 21 Գջ. ԷՅ. Պահք: 2
- 9 22 Եջ. ԷՅ. Ս. Պանտալոնի բժշկին, Երմոնեայ քահանային և 3
Եպրակիսայ կուսին:
- 10 23 Ուր. ԷՅ. Պահք: Յերեկոյին նախատօնակ: 4
Սրեկակն ի Կարիճն մտանէ:
- 11 24 ✠ Շք. ԷՅ. Ս. Թարգմանչաց վարդապետացն մերոց Մեսրոպայ, 5
Նշիշէի, Մովսէսի քերթողին, Գաւթի անշաղթ փիլիսոփա- լին, Գրիգորի Նարեկացուցն և Ներսիսի Կալեկուցն:

- 12 25 ✠ Կիր. Գ. Ն. Կիր. զկնի Ս. Խաչի: Հարսանիք: 6
- 13 26 Բշ. Դ. Գիւտ նշխարաց Ս. Գրիգորի Աղուանից կաթո- 7
ղիկոսի և Ս հարցն Թաթլու, Վարոսի և Թումանու, Անտո-
նի, Կրօնիդեայ և եօթն խոտածարակացն՝ որք Յիննակնեայ
վանսն կատարեցան:
- Յ Առ. քո. լս. Փռօխուհան:
- 14 27 Գշ. Գ. Ս. Առաքելոցն Անանիայի, Մատթէի, Բառնարայ, 8
Փիլիպպոսի, Յովհաննու, Երզայի և Սիւղիանոսի:
- 15 28 Դշ. Գ. Պահք: 9
- 16 29 Եշ. Բ. Ս. Կրօնեսիոսի Արիսպպացւոյն, և Ս. Առաքելոցն 10
Տիմոթէոսի և Տիտոսի:
- 17 30 Բ. Բ. Բ. Պահք: 11
- 18 31 Եր. Գ. Ս. Աւետարանչացն Մատթէոսի, Մարկոսի, Ղու- 12
կասու և Յովհաննու:
- 19 1 ✠ Կիր. Գ. Չ. Կիր. զկնի Ս. Խաչի: Հարսանիք: 13
- 20 2 Բշ. Գ. Ս. Ղուկիանոսի հարիւրապետին որ հաւատաց ի 14
Խաչելութիւնն Քրիստոսի և Յովսէփայ Աստուածահօրն,
Յովսէփայ Արեւածացւոյն, բարեկամին Քրիստոսի Ղազա-
րու և քերցն նորա Մարթայի և Մարիամու:
- 21 3 Գշ. Գ. Ս. Թէոդիտոսի քահանային, Չենոնի զինաւորին, 15
Մակարայ, Եւդոքսեայ և Ռամելայ:
- © Լր. լս. Հողանտան Եշ:
- 22 4 Դշ. Գ. Պահք: Ռուսաց՝ Տօն Ղազանու Ս. Աստուածածնայ 16
պատկերի:
- 23 5 Եշ. Գ. Ս. Խարիթեանց և Ս. վկայիցն Արտեմեայ և Քրիս- 17
տափորի և երկուց կանանցն Կալինիկեայ և Ակուլինեայ:
- 24 6 Ռ. Բ. Գ. Պահք: 18
- 25 7 Եր. Բ. Ս. Երկոտասանից վարդապետացն Ռեթէոսի, Դի- 19
ոնեսիոսի, Սեղբեստրոսի, Աթանասի, Կիւրղի Երուսաղի-
մացւոյն, Եփրեմի Խորին ասորու, Բարսեղի Կեսարացւոյն,
Գրիգորի Նյւսացւոյն, Գրիգորի Աստուածաբանին, Եպի-
փանու Կիպրացւոյն, Յովհաննու Ոսկեբերանին և Կիւրղի
Աղէքսանդրացւոյն:
- 26 8 ✠ Կիր. Գ. Ե. Կիր. զկնի Ս. Խաչի: Գիւտ-Խաչ: Հարսանիք: 20
- 27 9 Բշ. Գ. Ս. Անաստասայ քահ. Վարոսի և Թէոդորիտեայ և 21
որդոց նորա և որք ընդ նմա կատարեցան:
- 28 10 Գշ. Գ. Ս. Հիպիոբեանցն, որք ի Սամուսատ կատա- 22
րեցան և Ս. Սեեոիանոսի Սեբաստացւոյն, Բաբելայ ծերոյն
և 84 աշակերտացն նորին:
- 29 11 Դշ. Գ. Պահք: 23

- Յ Վր. քո. լս. Անջրխուհան:
- 30 12 Եր. Գ. Ս. Յովհաննու Ոսկեբերան հայրապետին: 24
- 31 13 Ռ. Բ. Գ. Պահք: 25

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31-ը օրը պակասել է 2 Ժ. 10 ր.

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՀՈՎՏԵՄԲԵՐ.— Կարիճն: Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան համարձակ է և խորամանկ, բայց իւր պակասութիւնները ծածկելով իւր արտաքին գեղեցկութեամբ խաբում է և շատերի աչքը շրջնում: Օրիորդներ, այդպիսի կեղծաւորներին երբէք չհաւատաք. դրանք միայն երեսանց են ուրախ երևում, այդպիսիների ծիծաղը մնասկար է, աղէտարեր և առանձնութեան ժամանակ դրանք մեկամաղձութեամբ են տանջուած:

Իսկ ծնուած աղջիկը՝ աշխուժով լի, ստասաց, ծածկամիտ, կեղծաւոր, դաւաճան, փոփոխամիտ և ազահ, սիրում է ծաղրել և ուրիշները մասին վատ կարծիք լայտնել: Եւ չնայելով իւր քաղցրանկատութեան ու բարեհաճոյ ձևերին՝ սիրտը բարութեամբ չէ համակուած:

Հոկտեմբերին ծնուածներն առհասարակ իրենց գործերում լա- ջողութիւն են գտնում և հարստութիւն են ձեռք բերում: 41 տա- րեկան հասակումն է, որ թէ իրենց բնաւորութիւնն է փոխուած գէպի լաւը և թէ իրենց գործերի մէջ փոփոխութիւն է լինում: Միայն 25 տարեկան հասակում հիւանդանալուց զգուշանալու են:

Ն Ո Յ Ե Մ Բ Ե Ր

30 օր

Նոյեմբեր ամսուայ անունը ծագում է լատիներէն Novembre բառից, որ նշանակում է իններորդ: Լատվմացիք այս ամիսը անուանել են իններորդ նրա համար, որ շատ առաջ նրանք նոր տարին ոչ թէ Յունուարից էին հաշվում ինչպէս հիմայ, այլ Մարտ ամսից: Մեր նախնիք այս ամիսը անուանել են Տրէ: Իսկ Վրաստանում, սրովհետև այս ամսուայ 10-ին տօնվում է Ս. Գէորգայ տօնը, սորա համար էլ, այս ամիսը անուանել են Գիօրգ-օրայ, կամ Գիրգորիս-թվէ, որ նշանակում է Գէորգայ տօնի ամիս:

Table with 2 columns: Date (Օր և Տ) and Description. Includes entries for Nov 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30.

Ն Ո Յ Ե Մ Բ Ե Ր

Table with 2 columns: Date (Օր և Տ) and Description. Includes entries for Nov 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30.

Այս ամսուայ 1-ից մինչև 30 ը օրը պակասել է 1 ժ. 19 ր.

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ն Ո Յ Ե Մ Բ Ե Ր.— Աղեղնաւորն. Այս համաստեղութեան տակ ծնուած տղան քաջ է և արի, խելօք, բարեկամներ շուտ զանող:

առողջակազմ, ճշմարտասէր, հաստատամիտ, վարուող, աշխատասէր, 'ի բնէ բարեպաշտ, սրտով ուրախ, բարի և իւր ունեցած լաւ լատկութիւններէ համեմատ՝ անչափ ինքնասէր:

Իսկ ծնուած աղջիկը՝ գործունեալ և աշաղուրջ, աշխատասէր, բարեպաշտ, բարի և սրտով ուրախ: Գլխաւոր պակասութիւնը իւր կասկածոտ բնաւորութիւնն է:

Նոյեմբերին ծնուածներն առհասարակ արդիւնաբերութեան մէջ բախտաւոր են լինում և միջին տարիքում կարողութեան տէր: 33 տարեկան հասակում հիւանդանալուց զգուշանալու են և եթէ չափաւոր ու ժուժկալ կեանք վարեն մինչև խորին ծերութեան կը հասնին:

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

31 օր

Դեկտեմբեր ամիսը վերցրած է լատինական decembre բառից, որ նշանակում է տասներորդ: Այսպէս անուանեց ամիսների հիմնադիր Հռոմուլոսը տարուայ տասներորդ ամիսը: Մեր նախնիք այս ամիսն անուանել են Քաղոց: Արովհետև Վրաստանում այս ամիս 25-ին կատարվում է Քրիստոսի Մննդեան տօնը, այս պատճառաւ այս ամիսն վրացիք անուանել են Քրիստոյչօբայ, կամ Քրիստոյչօբիսթվէ, որ նշանակում է Քրիստոսի Մննդեան ամիս:

Օր	Ն 8	Լ
1	Բշ. «Յ. Ս. Գեներիոսի եպիսկոպոսին և Մերկեռիոսի զի- նաւորին, Յակովբայ և Իրաւափառայ:	26
2	Գշ. «Յ. Պահք. Ս. Կոռնելիոսի հարեւրապետին և Շմաւոնի ազգականին Քրիստոսի, որ խաչեցաւ լերուսաղէմ, Պողի կարպոսի հալրապետին Զմիւռնիոյ և Ս. վկայիցն՝ օրք լԱրեւելս կատարեցան:	27
3	Դշ. ԷՅ. Պահք:	28
4	Եշ. ԷԶ. Ս. Հարցն Եղիպտոսացոցն, Պօղոսի, Պօղայ, Մակարայ, Եւագրի, Յովհաննու Գրնեցոցն, Յովհաննու կարճահասակին, Նեղոսի, Արսէնի, Ախիանու, Դանիէլի, Սրապի- օնի, Մակարիոսի, Պիմէնի և ալոց Ս. հարցն:	29
5	Ուր. 4Յ. Պահք:	30
	© Մն. լս. Յրոտոսե եղ.:	
6	Շր. 4Է. Ս. Նիկողայոսի Զմիւռնացոյ Սքանչելագործ հալ- րապետին: Ռուսաց՝ Ս. Նիկողայոսի Սքանչելագործին:	1
7	Վիր. «Յ. Գ. Կիր. զկնի Յիսնակի: Բարեկենդան Ս. Յա- կովբայ պահոց:	2

- 8 21 Բշ. ՝ի. Ս. Մի՛ստայ, Երմոզինեայ և Գրաբոսի և կամաւոր աղքատացն Յովաննու և Ալէքսիանոսի: Յերեկ նախատօնակ:
- 9 22 ✕ Գշ. ՚ի. Պահք: Տօն ՅԼՈՒԹԵԱՆ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ Ի ՅԱՆՆԱՅԷ:
 Արեգակն իյԱյծեղջերն մտանէ 0 Ժ. 52 ր. երեկ. Ձմեռնամուտ և արեաղարձ. ցերեկն սկսանի երկարիլ և գիշերն կարճանալ:
- 10 23 Գշ. ՝ի. Պահք:
- 11 24 Եշ. ԷՅ. Պահք: Ս. Եւտրատիոսի, Օգենտիոսի, Եւզենիոսի, Ուփրեստէսի և Մարգարիոսի: Լատ. Մնունդ Տեառն:
- Առ. քռ. յս. Խառն է ել.
- 12 25 Ուր. ԷՅ. Պահք: Յերեկոյին նախատօնակ:
- 13 26 Եր. ԳՅ. Ս. Յակովբայ Մծր՛այ: հայրապետին, Մարուգէի ճգնաւորին և Մելիտոսի եպիսկոպոսին:
- 14 27 ✕ Կիր. ԳՅ. Գ. Կիր. զկնի Յիսնակի: Հարսանիք:
- 15 28 Բշ. ՚ի. Ս. հայրապետացն Իգնատիոսի, Աղղէի և Մարու- թայ եպիսկոպոսին:
- 16 29 Գշ. ՚ի. Սրբոց Թէոսոմպայ եպիսկոպոսին, Թէոփնայ վկ. և չորից զինւորացն Բաստի, Եւսերի, Եւտիգի և Բասիլիկեայ:
- 17 30 Գշ. ՝ի. Պահք:
- 18 31 Եշ. ՝ի. Ինդոսի, Դոմինի և Գեղերիկոսի քահանային և երկուց թիւրոցն, որք ալրեցան Եկեղ. Նիկոմիդացոց:
- 19 1 Ուր. ԷՅ. Պահք:
 Ըստ նոր սոմարի ճարեմուտ և չունւարի 1-ն 1915 թ. Լատ. տօն Տնօրէնութեան Տեառն:
 Լր. լուսնի. Դառնալու է ել.
- 20 2 Եր. ԷՅ. Ս. ԱԲԳԱՐՈՒ ՆախաՎկայ և անդրանիկ թագաւորին մերոյ:
- 21 3 ✕ Կիր. ԳՅ. Ե. Կիր. զկնի Յիսնակի:
- 22 4 Բշ. ԳՅ. Ս. Աբրահամու և Խորենայ անարծաթ բժշկացն, Կողմալի, Դամրանոսի և Աստուածատրոյ վկային: Յերեկ. նախատօնակ:
- 23 5 Գշ. ԳՅ. Ս. Դաւթի մարգարէին և Յակովբայ առաքելոյն:
- 24 6 Գշ. ՚ի. Պահք: Յերեկոյին նախատօնակ:
 Ռուսաց ճրարալոց Մննդեան: Լատ. Յայտնութիւն Տեառն:
- 25 7 Եշ. ՚ի. Ս. Ստեփաննոսի ՆախաՎկային և առաջին մարտիրոսին: Հանդիսաւոր օր ուխտի Ս. Ստեփաննոս Եկեղ. Տփլիսայ՝ որ ի լանապատին կուսանաց, որ ամբողի մաս

- նշխարաց—այ Ս. Ստեփաննոսի: Ռուսաց և Յունաց՝ Մնունդ Տեառն:
 - 26 8 Ուր. ՝ի. Պահք: Յերեկ. նախատօնակ: Ռուսաց և Յունաց՝ 2 օր Մննդեան:
 3 Վր. քռ. յս. Գառնա:
 - 27 9 Եր. ՝ի. Ս. Առաքելոցն Պետրոսի և Քօղոսի: Ռուսաց և Յունաց՝ 2 օր Մննդեան:
 - 28 10 ✕ Կիր. ԷՅ. Զ Կիր. զկնի Յիսնակի: Յերեկ. նախատօնակ:
 - 29 11 Բշ. ԷՅ. Ս. որդւոցն Որոսման Յակովբայ առաքելոյն և Յովաննու Աւետարանչին: Բարեկենդան Մննդեան պահոց:
 - 30 12 Գշ. ԳՅ. 1 օր. Մննդեան պահոց:
 - 31 13 Գշ. ԳՅ. 2 օր. Մննդ. պահոց:
- Այս ամսուայ 1-ից մինչև 31-ը օրը պակասել է 0 Ժ. 37 ր.

ԱՍՏՂԱԳԷՏՆԵՐԻ ԳՈՒՇԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Գ Ե Կ Տ Ե Մ Բ Ե Բ. — Այծեղջիւրն. Այս համաստեղութեան տակ ծնուած աղան թէև այնքան բախտաւոր չի լինի և ճախորդութիւններ շատ կը քայէ, բայց ճշմարտապէս, թեթեամիտ, եռանդոտ, շար, ազան և անբարիչտ կը լինի: Եւր մասին մեծ համարում ունի. թէև համեստ է երևում, սակայն դա միայն արտաքին կողմից է և կեղծ, որովհետև իւր ամեն բաւականութեանց սիրահար է:

Իսկ ծնուած աղջիկը՝ արթուն, թեթեամիտ, ջանքէլ ժամանակը վերին աստիճանի ամօթխած, սակայն վերջը համարձակ և շատ խառնակիչ. պսակուած ժամանակին ևս խառնոտ թէև այս պակասութիւնները միշտ աշխատում է ծածկել: Եթէ չափաւոր և զգուշ լինի, մինչև խորին ձերութեանը կը հասնի:

Գեկտեմբերին ծնուածները առհասարակ իրանց գործերում խելօք են և խորհուրդների մէջ զգուշ, սիրում են գիտութիւններ, և միշտ հակուած են դէպի ճանապարհորդութեան: 25 տարեկան հասակում հիւանդանալուց զգուշանալու են:

Ծանօթութիւն. Երբեմն պատահում է, որ «Տարեցոյց»-իս մէջ զետեղուած եղանակի գուշակութիւնները ճշգրութեամբ չեն կատարուում, դրա պատճառը սէտք է վերագրել աշխարհագրական տեղագրութեան և դանազան օդերկութեան անակնկալ ու արտասովոր երևոյթներին, նամանաւանդ որոշ ժամանակներում լայտնի ուղղութեամբ փչող քամիները—ցիկլոններ և երկրադնդի մթնոլորտի լեղաշրջման զէպքերում:

Ս. Այլ...

ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ

«Ժողովրդավան. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԻ ՏԱՐԵՅՈՅՅԻ» 1914 ԹՈՒԱԿԱՆԻ

I. ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ս. ԷՋՄԻԱՄԵՆԻ Հայրապետ և Կաթողիկոս ամենայն հայոց Տ. Տ. Գէորգ Ե. ընտրեալ ի 13-ն դեկտ. 1911 թ. և Օձեալ ի 1-ն յուլիսի 1912 թ.

1) ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՆԵՐ

ՏԱՆԵ ԿԻԼԻԿԻՈՅ—Սահակ Բ. ԱՂԹԱՄԱՐԱՅ—(Թափուր):

2) ՊԱՏՐԻԱՐՔԵՐ

ԵՐՈՒՍԱԼԷՄԱՅ—(Թափուր):
Կ. ՊՈԼՍՈՅ—Ջաւէն Եպիսկ.

3) Ս. ԷՋՄԻԱՄԵՆԻ ՍԻՆՃՈՒ

Սախանդամ Յուսիկ արքեպ. Տ. Մովսիսեան:

- > Մատթէոս Եպ. Մաթէրսեան:
 - > Սահակ վրդ. Ամատունի:
 - > Բարդէն վրդ. Աղաւելեանց:
- Պրովորոք Փ. Մելիք-Փարսադանեան

4) ԹԵՄԵՐ ԵՒ ԹԵՄԱԿԱԼԸՆԵՐ

- ա) ԵՐԵՒԱՆԻ.— Փոխանորդ թեմակալ առաջնորդի Խորէն Եպ. Մուրադբէգեան:
- բ) ՎՐԱՍՏԱՆԻ և ԻՄԵՐԷՏԻ.— Առաջ. Մեարոպ Եպ. Տ. Մովսիսեան:

գ) ՂԱՐԱԲԱՂԻ.— Փոխան. թեմ. առաջ. Ջաւէն վրդ.

դ) ՀԱՇՏԱՐԻԱՆԻ.— Փոխանորդ թեմ. առաջ. Մխիթար Եպ. Տէր-Մկրտչեան:

ե) ՇԱՄԱԽՈՒ.— Առաջնորդ ի էմի Անանիա արքեպ. Համազասպեան:

զ) ԲԵՍԱՐԱՅԻՈՅ.— Առաջնորդ թեմ. ներսէս արքեպիսկ. Խուրաւիբեգեանց. ԱՏՐՊԱՍԱԿԱՆԻ.— Կառավարիչ թեմի ներսէս վրդ.

ը) ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ և ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ, (Թափուր):

թ) ԵՐՈՒՍԱՅԻ.— Առաջնորդ Գէորգ Եպիսկ. Իւթիւճեան.— Նստում է Մարտէլլ քաղաքում, որտեղ և հայոց մատուցակայ—Ս. Յարութիւն: Բացի զրանից առանձին հովիւներ կան՝ Փարիզում, Մանչեստերում և Սուչովայում:

ժ) ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ.— Առաջնորդ (Թափուր) Նստում է Ուսթր քաղաքում. որտեղ կայ հայոց եկեղեցի Ս. Փրկիչ: Բացի առաջնորդից առանձին հովիւներ կան՝ Նիւ-Յորկում, Բոստոնում, Պրովիտէնում, Լորէնում, Չիկագոյում և Ֆրեզոյում:

Տաճկաստանի թեմերի մասին տեղեկութիւնները ժամանակին չստանալով անկարող եղանք տպագրելու:

II. Կ Ր Օ Ն Ա Կ Ա Ն

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԿՕՆԴԱԿ ՀԱՐՍԱՆԻՔԻ ՕՐԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը մի կօնդակով, գրված հոկտեմբերի 26-ին թեմական առաջնորդներին, հետևեալ նոր տնօրէնութիւններն է անուամբ այն մասին, թէ տարվայ նր օրերին կարելի է պսակ կատարել և նր օրերին չպէտք է կատարել:

Թիֆլիսի առաջնորդին ուղարկուած կոնդակից երեւում է, որ անցեալ տարի, միւսօրի օրհնութիւնից յետոյ, էջմիածնում կայացել է մի եկեղեցական ժողով, բարկացած սինօդի անդամներից և թեմական առաջնորդներից՝ «խորհելու համար Հայաստանեայց Ս. եկեղեցու բարեօր տնտեսութեան մասին»: Այդ ժողովը, ի միջի այլ գործերի, անհրաժեշտ է համարել ընդարձակել պսակադրութեան օրերը տարվայ ընթացքում և խնդրել է Հայրապետից կարգադրութիւն անել այդ մասին: Հայրապետն ևս, պսակադրութեան օրերի ընդարձակման մէջ «չը տեսնելով ոչինչ կազմող մասն հաւատոյ կամ դաւանութեան», հաւանութիւն է տուել ժողովի առաջարկին, բայց, հարկաւոր է համարել, որ «այդ լուրջ խնդիրը քննվի նաև Կ. Պոլսի հայոց եկեղեցական ժողովում», և ըստ այնմ հրահանգ է տուել նախկին պատրիարք Արշարունի արքեպիսկոպոսին, որ այս տարվայ օգոտոտս ամսին ուղարկել է իրանց եղրակացութիւնները յարուցված խնդրի մասին:

Ի նկատի ունենալով այդ ամենը, Կաթողիկոսը տնօրինել է՝ չը կատարել պսակադրութիւն կիրակի օրերը, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը, հինգ տաղաւարաց մեռելացի օրերը, Տեառն Ծննդեան և Անուանակոչութեան տօ-

ները, Տեառնընդառաջի, Աւետեաց և Համբարձման օրերը, Մեծ-պասի օրերը, գատկական օրերի առաջին շաբաթը, սկսեալ Բարեկենդանից մինչև Նոր-կիրաւիէի երկուշաբթի օրը, Առաջաւորաց, Վարդավառի, Վերափութման, Խաչվերացի, Յիսնակայ և Ծննդեան շաբաթապահոց հինգ օրերը. 2) կատարել պսակադրութիւն մնացած բոլոր օրերը և համարելով եկեղեցական օրվայ սկիզբը երեկոյեան ժամերգութիւնից յետոյ, կիրակի և վերոյիշեալ այլ արգելեալ օրերը կարելի է կատարել պսակադրութիւնը երեկոյեան ժամերգութիւնից յետոյ, եթէ նրան հետևում է պսակի համար թոյլատրած օր:

Այս կարգադրութեան գլխաւոր միտքը կայանում է նրանում, որ՝ այսուհետև՝ Զատիկից մի շաբաթ անցած՝ կարելի է պսակ կատարել, մինչ նախկին օրէնքով՝ Զատիկից մինչև Համբարձում չէր կարելի:

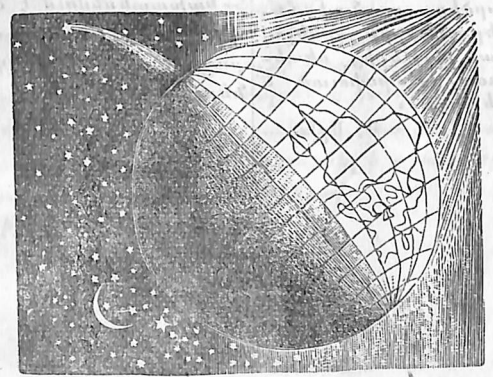
III. ԱՍՏՂԱԳԻՏԱԿԱՆ

- ԱՐԵՒԻ ԵՒ ԼՈՒՍՆԻ ԽՍՆԱՐՈՒՄՆԵՐԸ:
- 1914 թ. երկրագնդիս վրայ երկու անգամ արևի և երկու անգամ լուսնի խաւարումներ կնկատուին. որոնցից:
 - 1) Փետրվ. 12-ին Արևի մանեակածն խաւարումն. սկիզբը՝ 11 ժ. 45 ր. երեկ. վերջը՝ 5 ժամ. 00 ր.:
 - 2) Օգոստ 8-ին, արևի լիակատոր խաւարումն. սկիզբը՝ 12 ժ. 13 ր. ցերեկ. վերջը՝ 5 ժ. 4 ր. երեկոյեան:
 - 3) Փետրվ. 27-ին լուսնի մասնատր խաւարումն. սկիզբը՝ 5 ժ. 43 ր. դ իշ վերջը՝ 8 ժ. 44 ր. առաւօտեան:
 - 4) Օգոստոսի 22-ին լուսնի մասնատր խաւարումն, սկիզբը՝ 2 ժ. 17 ր. ցերեկ. վերջը՝ 5 ժ. 34 ր. երեկոյեան:
- Այս խաւարումներից Կովկասում նկա-

տելի կլինի միայն արևի լիակատոր հաւարումը:

ՀԱՍՏՐԱԿ ԱԶԲՈՎ ԵՐԵՒԱՅՈՂ ԱՍՏՂԵՐԻ ԳՈՅՆԵՐԸ ԵՒ ԹԻՒԸ:

Ֆրանսիական աստղագէտները ուսումնասիրելով աստղալից երկինքը և համարելով հասարակ աչքով երևացող աստղերը հաստատում են, որ սպիտակ գոյնով երևացող աստղերը 569 են, թխաղեղին 1725, դեղին 969, նարնջադուր 863, կարմիր 131 և 7-ը վառ կարմիր: Իսկ հեռադիտակով երևացող աստղերը անթիւ ու անհամար:

IV. ՕՂԵՐԵԻ ՈՅԹԱԲԱՆԱԿԱՆ

ԵՖԵՄԵՐՈՒ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ 1914 թ ՈՒՍ-
ԿԱՆԻ ՄՍՍԻՆ *):

1914 թ. ընթացքում երկնային լուսատու մարմինների շարժման, նրանց երկրազնդիւս վրայ ունեցած ազդեցութեան և տանտուտէրի ծուլ կենդանակերպ համաստեղութեան լինելովը գուշակվում է, որ տարիս թէև անձեւային է լինելու, սակայն, ոչ այնքան պտղաբեր, ուստի աշխատելու է առաջ, շատ չցանկ և հունձն էլ շտապել շուտ վերջացնել որ շփանայ: Շատ անձրևներից էլ ծառերը, պտուղներն ու ցորենները կր փշանան, սակայն հաղողի առատութիւն կլինի՝ և բոյս տնկելն ու տեղափոխելը յաջողակ: Շատ տեղեր էլ կարկուտը կը տայ:

*) Թէև այսպիսի գուշակութիւնների տպագրութեանը հակառակ ենք, սակայն, որպէս բազմամեայ սովորութիւն դարձած կարծիք, որանով հետաքրքրվող ընթերցողներին չզրկելով նաև միւս օգտակար նիւթերից, զետեղում ենք համառօտ, ամփոփուած և աշխարհաբարի վերածած:

Մ. Աշխ.

Ս զ ա ն ա կ ն ե ռ ը — Ձմեռը՝ սկզբումը ցարտ, մէջը բարեխառն, վերջը սառնամանիք: Գարունը խոնաւ ու անձրեւային: Ամառը բարեխառն: Աշունն հողմախառն:

Առողջ ապահուած և կողմից — Հազարաւոր մարդիկ ցաւով հարուած կատանան, բացի աշնան ժամանակից: Պիծակների ու մեղունների մէջ հիւանդութիւն: Ասորիքում եզների ու ոչխարների կոտորած: Բարելոն սով ու մահ:

Վե ն ց ա ղ ա վ ա թ ե ա ն կողմից — Մարդկանց մէջ սուտն ու մատնութիւնը այնպիսի ծաւալ կատանայ, որ հաւատարիմ բարեկամն իսկ չի ճանաչուի: Անյաջողութիւն, զնաս, նեղութիւն կը հասնի խորամանկ անձերից, որոնք ուրիշներին հոր փորելով իրա՞ք էլ մէջը կընկնեն:

Ք ա ղ ա ք ա կ ա ն ու թ ե ա ն կողմից — Նախատեսվում է մի դաւառի և քաղաքի աւերում: Շատ երկրներում տարածայնութիւն, խոտվութիւն ու կոխներ:

V. ԲԱՐՈՅԱԳԻՏԱԿԱՆ

Մարդու գուշը մի անսակ զնդան է, իսկ կեանքը դարձին, որ իր ծանր կռանով (մեծ մուրճ) ամեն տեսակ երկաթ է ձեծում այդ զնդանի զլխին:

— Ճմարտութիւնն ու բարեքը անբաժան են:

— Յիշի՛ր, որ դու աշխարհումս չես ապրում, այլ անցնում ես նրա վրայով:

— Արուեստը մարդկանց միացնելու միջոցներից մէկն է:

— Կեանքի էութիւնը ոչ թէ մարմնի մէջն է, այլ գիտակցելու մէջ:

— Ազնիւ կեանքը ձեռք է բերում միայն լարած ուղղութեամբ և անդու աշխատանքով:

— Երբ երկու հոգի կուում են՝ միշտ երկուսն էլ մեղաւոր են:

— Երկու բանի վրայ մարդ չպիտի բարկանայ, մէկն այն՝ ինչին նա կարող է օգնել, և մէկն էլ այն՝ ինչին չի կարող օգնել:

— Գիտութիւնը զէնք է՝ և ոչ թէ նպատակ:

— Իդէալը՝ մի ուղեցոյց աստղ է: Առանց նրա չկայ հաստատ ուղղութիւն. իսկ երբ ուղղութիւն չկայ՝ չկայ շարժում, չկայ կեանք:

— Ձեռքի աշխատանքը օգտակար է նաև նրանով, որ ազատում է դատարկ խօսակցութիւններից:

— Աշխատանքն միայն այն ժամանակ է մխիթարական, երբ անպայման հարկաւոր է:

— Կեանքը թատրոնի է նման, մըտնում ենք, հետևում և դուրս գալիս:

— Ինքնասէրը պատրաստ է հրդեհել ուրիշի տունը, որպէս զի նրանում իրեն համար ձու եփուի:

— Մահը մեզ հետ այնքան չի նազանում, որքան մենք նրա հետ:

— Իօսքը հոգու կերակուրն է, իսկ հացը մարմնի:

— Լաւ կանես ոք ինքդ քեզանից վախենաս, քան քո թշնամուցդ:

— Յիմարին խրատելը միևնույն է, ինչպէս կուրին հայելի ցոյց տալը:

— Հարստութիւնը մեծ մասամբ մարդկանց չիմարութեան է հասցնում:

— Իսկապէս թշուառ մարդը նա չէ որ աղքատ է, այլ նա, որը ինչ որ կարող է այն չէ անում, և վերցնում է շինելու այն բանը, որը ինքը չի հասկանում:

— Ձայրացկոտ մարդը միշտ պիտի աչքի առաջ ունենայ, որ անդունդի ծայրին է կանգնած:

— Ձանք արա հանդիստ ապրել, ազնիւ գործել և աշխատել քո խելքով ու ձեռքերով:

VI. ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

ՓԻՍԱՆՈՏԻՆԻ ԵՊԻՍԿՈՍՆԵՐ ԱՆՆԵՍԱԿԻՅՆ ՄԱՔՐԵԼՈՒՅԻ
ՀՆԱՐԲ:

Մ Առողջապահական գիտնական կանոնները բնակարաններում, մաքուր օդ ունենալու համար, թէև համարում են պատուհանների բաց պահելը, բայց այն տներում, որտեղ շատ են ծխում գժուար է ծխելուց չտուլ անմիջապէս մաքրել օդը, թրովնետև օդը արդէն ծծվում է ծխախոտի ծխով, և յաճախ նստում պատերի և առաստաղի վրայ: Այդ պատճառով օգտակար է առաստաղից ջրով թրջած սպունդ կախել, որը ծխի մեծ մասը իր մէջ կը ծծի:

Ամեն օր կամ օրը մի քանի անգամ պէտք է սպունդը քամել, մաքրել մաքուր ջրով և կրկին թաց արած կախանել առաստաղից:

ԿԱՐՏՈՖԸ ԵՒ ՄԻՍԸ

Դ-ը Հինդդեղէն իր և ուրիշների վրայ մի շարք փորձեր է կատարել ապացուցանելու համար, որ աննդանիթերի ամենաօգտակար գրուպպան, իր բնականոն քաղիւն եռանդը զարգացնող բաղկացած է կարտոֆիլից և բուլբոբ արմատածիլ պատուհներից և իւրից: Աւելի սակաւ աննդարար գրուպպան բաղկանում է կաթից, ձուից, կանաչեղէնից, և վերջապէս մարդուն թոյլ սնունդ տալ երրորդ գրուպպան կազմում են կոպիտ արմատեղէնից—սիսեռից, բակլաից, նոյնպէս և շա

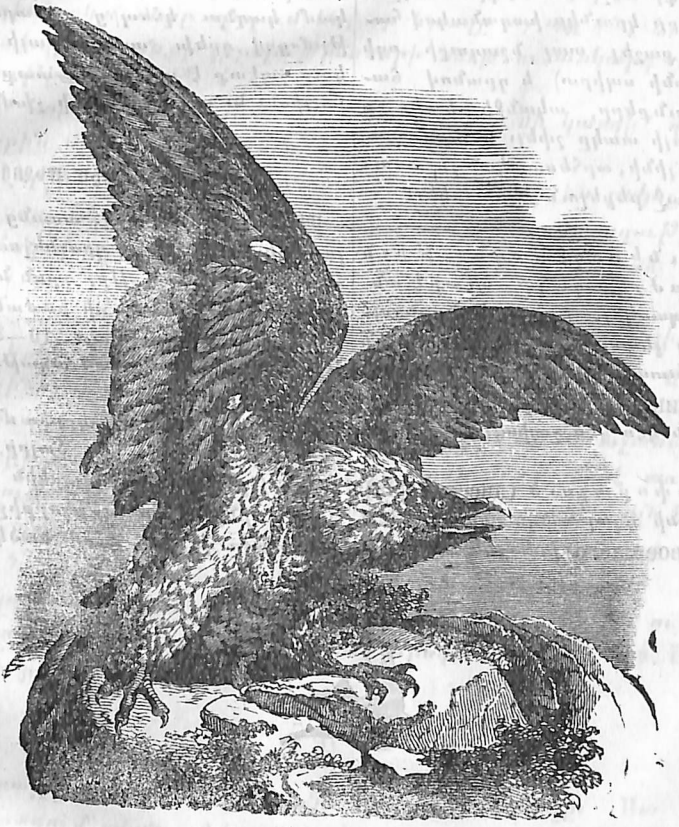
քարից, մսից: Առաջ այդ աննդանիթերը առհասարակ հակառակ կարգով էին գնում. առաջ միսը, ապա կաթը, ձուն, սիսեռը, բակլան—նրանք առաջին տեղն էին բռնում, իսկ չտուլ արհամարանքով էր չիշտում կարտոֆիլը: Հինդդեղէն գտնում է, որ սպիտակուցի ուժեղ գործածութիւնը, որի մասին այնքան հոգում են, աւելի շուտ քայքայում է օրգանիզմի կենսական ուժերը, այլ ոչ թէ վերականգնում են նրանց, որովհետև այն օրգանիզմը, որը կերակրում է հացով, կարտոֆիլով և կաթով արդէն ինքն է ստանում սպիտակուցը այդ նիւթերից:

Կարտոֆիլի մի ֆունտը, Հինդդեղէնի ձիշտ փորձերի համաձայն, նոյն սնունդական արժէքն ունի, ինչ որ մի ֆունտ միսը, իսկ մի ֆունտ ախլար—երեք անգամ աւելի: Բայց միսը 20 անգամ թանկ է կարտոֆիլից և անգամ թանկ ալիւրից:

Վերջերս վախճանված Նիւ-Եօրկցի միլիոնատէր Հարրիմանի մահվան առիթով, որը հռչակված էր իր անասման գործունէութեան ընդունակութեամբ, Եղիստոնը ամերիկական թերթերից մէկում գրեց, որ ինքը մտադիր է ապրել ոչ նուազ, քան 150 տարի, աշխատելով երկու անգամ աւելի, քան Հարրիմանը, որի իրականացման համար նա առաջ է բերում հետեւեալ սխտեմը: Մարդս պէտք է չափաւոր կերակրվի,

չափաւոր քնի և չափաւոր հագնվի: Մարդիկ վաղաժամ մեռնում են նրանից, և շատ են ուտում կամ Եղիստոնի խօսքերով արտայայտած, անբանք չափազանց շատ վառելիք են մատակարարում վառարանին: Ինքը, Եղիստոնը, ուտում է շատ քիչ, այդ պատճառով էլ նա լաւ է քնում, ըստ որում երբէք երազ է տեսնում: Քնելով 6 ժամ, նա իրեն քշտու լաւ է զգում: Իսկ ինչ վերաբերում է հագնվելու ձևին, Եղիստոնը յանձնարարում է հագնել լայն լոշիկներ և պիջակ ու պանտալօն:

«Նա հագնվում է մայնպէս, որ հագուստ չլսանգարէ արեանս նօրմալ շրջանադարձութեանը: Ձեյապէս հագնվելիս՝ մեռնում են բոլոր բակտերիաները: Եթէ միակ պակասութիւնս այն է, որ ես ծխում եմ, Եթէ կիրը շուտ արիւն պլտորեց սըա համար, բալց այն օրից, երբ իմացաւ, որ այս պակասութիւնն ունի նաև Միացեալ-Նահանգների գերագոյն դատաւորը, նա հաշտվում է այս իրողութեան հետ՝ թոյլ տալով, որ ես ծխեմ»:

VII. Բ Ժ Զ Կ Ա Կ Ա Ն

Ածխահոտից (угарь) կամ այլ գազերից (ջրհորի, հանքերի, արտաքնոցների) ազատուելու համար, անմիջապէս հիւանդին դուրս տանելու է մաքուր օդում նստացնելու, սուր ջրով գլուխը թրջելու և գլխին սառուց դնելու: Զպէտք է պտտկած դրոմեան մէջ թողնել: Ձեռքերին և մկանունքներին մանանեխ-խարդալ (горчичники) դնել: Ձեռքի մէջը և ոտքի տակը— քարշապալը կրունկը խողանակով հարել: Հոտ քաշել տալ նշաղուրի ոգի (նշաղուրի սպիրտ) և դրանով ճակատը, քունքերը, ականջի ետեւը և սրտի գոլայի տակը շփել: Եւ եթէ անհրաժեշտ լինի, արհեստական շնչառութիւն առաջ բերելուն ձեռնարկել:

Ի ող ու ն ե ց ո ղ ի ն օ գ ն ս : թ իւ ն մ ի ն չ և բ ժ շ կ ի գ ա լը — պէտք է անկողնում պառկել: Լուծողական ընդունել, որից յետոյ միայն 5—8 գրան աղաթթուտաչին խիննայ (солянокислаго хинина) ընդունելու է: Անչափահասներին կէս կէս չափով:

Ա ռ ն ա փ ո Ր ա լ ու ծ (диссентерія). Մի սեղանի գդալ տիզականեփի ձէթ (косторовое масло) խմացնելուց յետոյ

ամեն մի կէս ժամ անցնելուց, պէտք է տալ մի մի սեղանի գդալ անանուխի ջրով խառը նշի կաթ:

Օրը երկու անգամ կարտոփի ալիւրից սերտ պատրաստած խառնուրդով կամ վշի (лешь) սերմերի թրմոցով գրիխ (հողնայ) տալ:

Եթէ արնալուծը փորացաւով լինի տաք տաք թրջոց (согрывательный компресс) դնել փորին, և ասնինի կամ կաղնու կճեպից պատրաստած թրմոցով գրիխ տալ: Ջրալի կերակուր չպէտք է տալ: տաք-տաք կաթը, բուլիօն: Եւ գինի կամ օղի չխմել:

ԱՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԴԵՄ ՄԻՋՈՑ.

Մինչև քուն մտնելը, առանց լողնելու երկար ժամանակ զբօսնելու է: Գիշերները 12--15 կաթիլ դառն նշի ջուր ընդունելու է—կամ մի բաժակ կաթնու կամ շաքարաջրում 10—30 կաթիլ ձմաբաթթուտ կամ աղաթթուտի խիննայ:

Բացի այդ լաւ է ներգործում է նաև եթէ երեսորրիչի մի ծայրը սառը ջրում թրջած դնել ծոճրակին (затылокъ) մինչև կէսը և երեսորրիչի միւս շոր կողմը վերեից վրան ծածկել:

VIII Հ Ո Գ Ե Բ Ա Ն Ա Կ Ա Ն

Ե Ր Ա Ջ Ն Ե Ր

I

Երազները նշանակութիւնը բոլոր ժամանակներում չուզել է մարդկանց երևակալութիւնը: Հին ժամանակներում մարդիկ կարծում էին, որ երազը մի տեսակ նախազգացում է, մի տեսակ ներշնչում վերեից, ապագայի գուշակութիւն: Իսկ մեր ժամանակներում գիտնականները պնդում են, որ երազը ոչ այլ ինչ է, եթէ ոչ մեր նախկին կեանքի լիշողութիւնների մութ ու անկարգ վերարտադրութիւն:

Ի հարկէ, անկարելի է բոլոր երազները մի կարգի վերածել և բոլորին մի բացատրութիւն տալ:

Վերջին ժամանակներս առանձնապէս աչքի են ընկել երկու պրօֆեսոր, Շերներ և Ֆրայդ, որոնք բազմաթիւ դիտողութիւնների հիման վրայ տւել են երազների կատարեալ գիտական բացատրութիւնը:

Համաձայն նրանց բացատրութեան, երազները կարելի է բաժանել երեք զլխաւոր խմբի: Նախ, երազները կարող են լիշողութիւն լինել մեր կեանքի որևէ զէպքի, որը մենք չենք գիտակցել կամ մոռացել ենք: Երկրորդ, երազները կարող են առաջանալ որևէ արտաքին պատճառից, օրինակ, երբ քնածի վրայ որևէ առարկայ է ընկնում, երբ նրա տկանջին զանգի կամ աղաղակի ձայն է հասնում և այլն: Վերջապէս, երազները կարող են հետևանք լինել քնածի ներքին օրգանների մէջ զգացած խանգարումների:

Այս ստորաբաժանումներից իւրաքանչիւրը Շերներն ու Ֆրայդը հաստատում են բազմաթիւ օրինակներով, որոնցից «Нор. Вр.»-ն առաջ է բերում հետևեալները:

II

Ֆրայդը առաջ է բերում ոմն Իելեօֆի երազը: Սա 1862 թիւն երազում տեսնում է, որ ինքը իբր թէ դաշտում, ձիւների

մէջ, երկու մողէս է գտնոււմ. Նա վերցնում է այդ մողէսը, գնում է ժայռի ձեղքածի մէջ և առաջները մի քիչ ձարխոտ է գցում (Երազի մէջ նա պարզ կերպով արտասանել է ձարխոտ անունը՝ asplenium ruta muralia), որով նրանք կերակրոււմ են: Այնուհետև եկան զայձեռք երկու մողէս լետու էլի երկուսը և, վերջապէս, մի ամբողջ թափոր, որով լցեց ամբողջ դաշտը:

Զարթնելուց լետուց Դեղբօֆը կատարելապէս ապշած էր մնացել իր երազից, որովհետև, նախ, երբէք և ոչ մի տեղ չէր լսել ձարխոտի լատինական անունը և երկրորդ, քնելուց առաջ ամենեւին չէր մտածել մողեսի մասին:

Անցնում է մի քանի տարի և պատահամբ իր բարեկամներից մէկի ալքումը թերթելիս Դեղբօֆը խիստ ապշում է, տեսնելով ալքումի թերթերից մէկի վրայ ձարխոտի նկարը և նրա տակ... իր սեպհական ձեռքով գրած լատինական անունը— asplenium ruta muralia. Այն ժամանակ նա լիչեց, որ իր երազից երկու տարի առաջ ինքը մի բուսաբանի թելադրութեամբ, իր բարեկամի քրոջ ալքումի մէջ բոլոր բոյսերի նկարների տակ գրել է նրանց լատինական անունները:

Քիչ ժամանակից լետուց պարզեց և մողէսները թափորի գաղտնիքը: Իր ունեցած հին պատկերազարդ թերթերը թերթելիս, նա 1861 թւականի հատորի մէջ տեսաւ այդպիսի մի թափորի նկար:

Ըստ երեւութիւն, նա հաբեանցի կերպով է նայել այդ նկարին և նկարը ինքնաբերաբար տպաւորել է նրա լիչողութեան մէջ, նույն կերպով նրա լիչողութեան մէջ պահպանել է նաև Զարխոտի անունը, որն և նկարի հետ միասին վերարտադրել է նրա երազում:

Երկրորդ կարգի երազների բացատրութիւնը հաստատելու համար Ֆրայզը առաջ է բերում ոմն Մորիի երազը: Սա երազում տեսել է, թէ ինքը Պարիզ է եղել գնացած Մեծ Յեղափոխութեան ժամանակ: Անթիւ արկածներից լետուց նա, վերջապէս, ձերբակալուում և տարւում է Ռոբեսպիէրի և Մարատի մօտ: Հարցաքննութիւնից լետուց նրան տանում են մահապատի տեղը, զանակն ընկնում է նրա պարանոցին և գլուխը կտրում: Զարթնելուց լետուց նա տեսնում է, որ մահճակալի ամպհովանու տախտակներից մէկին ընկել է նրա վզին:

Կասկած չկալ, որ այդ բանից է ծագել Մորիի երազը և այդ

ամբողջ երազը շարունակել է մի ակնթարթ, սլսինքն տախտակի ընկնելու և քնածի զարթնելու վայրկեանին:

Այն ինչ նա պատրաստ էր պնդելու, որ այդ երազը տեսել է ամբողջ ժամեր, այնքան նա շատ սարսափներ էր կրել այդ վայրկեանին:

Առհասարակ այս կարգի երազները, չնայելով իրենց կարծատեւութեանը, զարմանալի բարդ ու խառն բովանդակութիւն են ունենում:

Ֆրայզը առաջ է բերում միևնույն մարդու երեք երազները, որոնց պատճառը զանգահարութիւնն է եղել, որը զարթեցրել է նրան:

Այս անգամ ևս երազը տեսել է մի ակնթարթ, այսինքն այն վայրկեանին, երբ նա գանգի ձայնը լսելուն պէս զարթնել է:

Առաջին անգամ նա երազում տեսել է, թէ գարնանը կանաչ գալուում ժողովուրդ է զբօսում և գիւղից լսում է զատկական զանգահարութեան ձայնը:

Երկրորդ անգամ նա տնից դուրս է եղել գալիս, դռանը կանգնած է եղել սահնակ, որի ձիերը գետինը տրոփում էին սմբակներով և զանգուլակները ծնոցնոցում էին. նա նստում է սահնակ և քշում, զանգուլակների ծնոցնոցը դառնում է միապաղաղ մի աղմուկ:

Երրորդ անգամ նա երազում տեսնում է, որ իբր թէ հանգիստ նստած է սեղանատանը և լրագիր է կարդում. այդ միջոցին մտնում է ազախինը ձեռքին մի կոլտ ափսէներ, որոնք լանկարծ թափւում են նրա ձեռքից և ահաղին աղմուկով փչում:

Այս երեք դէպքերումն էլ երազի պատճառը զանգահարութիւնն է եղել:

Երրորդ կարգի երազների զրդիչ պատճառը ապացուցել է դեռ ևս հնում Արիստոտէլը. սրա ասելով, երազները շատ անգամ առաջանում են քնածի հիւանդագին դրութեանից, նրա ներքին օրգանների խանգարումից:

Օրինակ, զլիսացաւի ժամանակ երազում լաճախ երևում է մի սենեակ, որի առաստաղի վրայ սարդեր են ման գալիս. կամ թոքերի հիւանդութեան ժամանակ երևում է բոցերով բռնած վառարան և մենք լսում ենք բոցերի ձարձատիւնը:

ՄԱՐԿԱՅԻՆ ԵՐԿԱՐԱԿԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ամենից երկար ապրող մարդը վախճանուեց 1724 թ. 185 տարեկան հասակում: Այս ձերուհու անունը Կենտրիգերն Սէն Մունգ էր: Երեսուցամամենաերկարակեաց մարդիկ եղել են Յունաստանում. օրինակ եվմենիդը մեռաւ 157 տարեկան, Դէմոկրատէսը 109, Դիոգինէսը, Սողոսը, Սօֆոկլը, Պլատոնը 80 տարուց աւելի ապրեցին: Անդրիալուս Նիտոնը 90 տ. և մի ձկնորս Եսնկին անունով 169 տարեկատուած է, որ կղզիներէ վրայ ապրող մարդիկ աւելի երկարակեաց են քան մայր-ցամաքի վրայ ապրողները:

ՍՏԱՆՆԵՐԻՑ ՄԱՐԿՈՒ ԲՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐՈՇԵԼՈՒ ՀՆԱՐՔ

Բերլինի գիտնական բժիշկներէց մինը, երկար ուսումնասիրութիւններէց չետոյ եկաւ այն եզրակացութեան, որ երկար ու նիզ ատամներ ունեցող մարդը փառասէր բնատրութիւն է ունենում: Առաջին կարգուէ երևացող երկար ատամներ ունեցողները—ժլատ և ինքնասէրներ: Մանր ու ցանցառ ատամների տէր մարդիկ աւելի անհաստատ բնատրութիւն ունեցողներ. իսկ պինդ նստած և խիտ խիտ իրար կպած ատամ ունեցող մարդիքն են, որոնք կրքերի հակում ունեցողներ են:

† ՅՈՎՀ. Տ. ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ

IX. ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ

Պոլէ դերասան Արշակ Յարութիւնեանի չորեքանկն *):

Միր Նարիզալի բիրթի տակեմէն,
Հնուց անուանի Քանջու թաղեմէն.
Մնուիլիս, ապրի, աշխարք զուրս էկի,
Զարափ Կակօյի հայ-օջախիմէն:
Պարզիմանդ Արշակ ջինս Քաղքի-տղայ,
Հայոց թիատրի ամակգար ծառայ:
Մէ գլուխ ինքդ քսանուհինդ տարի,
Թիատրի բիմին ջափեղ չիս խնայի:
Ու տանջուած կինքը հայ-դերասանի,
Քու բարի սրտով նամուտով տարի:

Շատ երկրորնիր էրդար մանկկի,
Ռուս ու թուրքաստան վուտիտ տակ տի:
Ու աթամորթուս չար արարքնիրը,
Պարքին շուուրքով թիատրիս հանի:

* Այս Թիֆլիսի բառրատով ուղերձը, յոբելեանական հանդիսին արտասանելով մեր կողմից, նուիրեցինք նաև մի ոսկէ-զօծ կաղնով «Ճարեցուցր»:
Ման. Աշխատասիրողի

Բոյ-բուսահաթով, քաղցր լազափով,
Միր օխնած քաղկիդ պատուական լի-
Շատ ջէր տիւրեցրի ու ուրախացրի,
Լազաթի խաղով միշտ միզ զարմացրի:

Խիղճ խալխիս հալը, էլի փիքը արա,
Ամակդ էլ ազգիդ վուղջ հալալ արա
Օխնուի ծնունդդ Կակօյի տղայ,
Ձէր շախուշուտով էլի շատ խաղաս.

Երգարէ կինքդ ապրիս զօրանաս,
Էսէնց շատ պատվի, փառքի տիրանաս:

Սիրով միաբան դիփունքս էլ շնողկինք,
Շնուրքով Արշակը կեցցէ շատ տարիք:

Մ. Չմշկ.

4 փետրվարի 1913 թ.

X. Տ Ա Ն Տ Ի Կ Ի Ն

Եփած ձկան հոտը ամանեղևներից և դանակներից հեշտութեամբ անհետացնելու միջոց:

Ինչպէս լայտնի է ձկան հոտը օրերով շարունակվում է և շատ դժուարութեամբ է անհետանում: Այդ պատճառով պէտք է սրբելուց և մաքրելուց չետոյ վէշի (КОНОПЛЯНОЙ) ձեթով հարել և ապա միայն եռացած ջրով լուանալ:

Մտի չատկութիւնը և թարմութիւնը իմանալու համար, պէտք է մատը վրահարել մսին, եթէ տեղը կախ նման փոս է անում և շուտ չի լցում, միւսը վատ է: Բացի դրանից մի սը պէտք է կարմիր տեսք օւնենայ և հոտ էլ չունենայ:

Պատուների և շների թողերից աղաատ լինելու համար տանտիկիները պիտի

հսկեն որ այդ կենդանիները, աչնպիսի տներ, սրահներ կամ տեղեր չչաճախեն, որտեղ տուբերկուրդով, քութեղով, ծաղկով, դիֆտերիաով և այլ վարակիչ հիւանդութիւններով հիւանդներ ևն գտնուում. որովհետեւ շներն ու կատուները խրանց դնելով, ոտքերով ու մարմնով ոչ թէ փոզոցի փոշիներն ու կեղտոտութիւններն են ներս բերում տուն, այլ և շատ հիւանդութիւնների բացիւններ, որով և ասողջներին վարակում:

Երեստ աղի կերակուրները հեշտ համովացնելու համար, պէտք է մաքուր կտաւի կտորի մէջ անել մէկ կամ երկու բուռը ալիւր և բերանը պինդ կպել մաքուր թէլով ու դցել պղինձը կերակրի մէջ: Այսպիսով աղիութիւնը կանցնի ալիւրին և կերակուրը իր համովանայ:

XI. Ա Ր Ո Ւ Ե Ս Տ

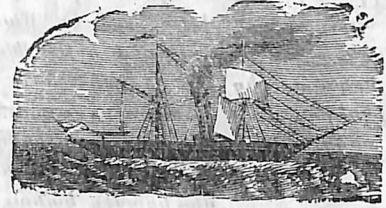
Հրդէհը հանգցնելու հեշտ միջոց: 20 ֆունտ նաշադիւրը և 20 ֆ. աղը լուծել 2½ դոլլ (վեղրօ) ջրում և լու խառնելուց չետոյ լեցնել աւելի բարակ շերտում և պինդ խցել խցիկով (պրօրկայ):

Հրդէհ կամ կրակ ընկած դէպքում, այդ շերտը աչնպէս դցելու է կրակի մէջ, որ հեշտ կոտորատուն, որոնցից դուրս թափած հեղուկը անմիջապէս հանգցնում է կրակը:

Յատակի վրայից բծերը հանելու — նաութից, ձեթից կամ աւելի իւր

ղալի հեղուկներից առաջացած շրճերը շատ հեշտութեամբ մաքրվում են հետեալ միջոցով:

Բձի վրայ փոռում են թաց լաթ շոր, իսկ դրա վրայից շաղ են տալիս կամ սերտ ցանում են թխտենու (береза) ծառի մոխիր (սրա սեղ կարելի է գործածել նաև կիր): Այսպէս մի օր թողնելուց չետոյ շորը վերցնում են և բձի տեղը մաքուր ջրով լուանում:

XII. ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Ճառերը որդերից չփնասելու համար — պէտք է վերցնել մի դոլ (վեզլո) ջրին 20 ցորենաքաշ ձմաբալին քլոր (սերնիտի կալի) և 200 ցորենաքաշ ձմաբալի սապոն (СѢРАГО МЫЛА) և այս խառնուրդով ցանել կամ ցիր տալ որդերով պատած ձառերը:

ԶԿՆՈՐՄՆԵՐԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԻ

Սպիտակ ապակէ շշի մէջ մի փոքր հող են թափում և նրա մէջ զցում են մի քանի անձրի կարմիր որդեր, փոքրիկ ձուկը կամ գորտը և լցնում ջրով: Այս շշի շր թակարդով և թոկով կապած հանդերձ իջեցնում են այնպիսի մի տեղ, որտեղ կալում են որ շատ ձկներ կլինեն: Իր փայլով շիշը ղէպի իր կողմն է քաշում ձկներին, որով և ձկները հեշտ բռնը վում:

Թռչնապահութիւնը չունուար ամսին: Պէտք է շատ մաքրել թռչունների բունը տեղը: Սոսնձին տեղ թափել հանգցրած կիր և ամուխ, Վերակրել անելի լաճախ առատները օհ հացով, կարտոփով, թեփով կամ ալիւրով ջրով խառնած: ձաշի ժամանակ, հաճար, ցորեն, ջարդած սիսեռ, Երկու ժամից և երեկոները շոր հատիկներով կերակրել: Իսկ խմելու ջրի տեղը կարելի է ձու տալ:

Հաւերի խոլերան սւ ժան-տախտը: Հաւերի խոլերայի ու ժան-

տախտի դէմ ոչ մի միջոց կամ դարման մինչև այժմս չէ դոնուած: Պատուատելն ևս շատ սուղ է: Ամենալաւ միջոցը, անմիջապէս հիւանդ հաւերին առողջներից առանձնացնելն է:

Ի ս կ ա կ ա ն մ ե ղ ը ը — 1) բիւրեղանում է. բ) տաք ջրի մէջ, առանց դժուարութեան ամբողջովին հալվում է. 3) և եթէ տաք ջրով բացարձակ հալուած մեղրի բաղադրութեան մէջ 95% սպիրտ խառնուի, չի աղտորվում: Իսկ եթէ մեղրը թթուում է, չպէտք է մեղրը կրակին դնել, այլ որպէսզի մեղրը իր համն ու անուշահոտութիւնը չկորչնի, պէտք է մեղրով լիքը պղինձը դնել մի ու իշ ջրով լցրած պղնձի մէջ և այդպէս եփ տալուց յետոյ վրայի եկած փրփուրը քաշել-մաքրել:

Տան կամ մի որ և է շինութեան կտուրների ծածկոցներից կանաչ մամուռը մաքրել:

Ամենքին չայտնի է որ կանաչ մամուռը տախտակամած ծածկոցները փթացնում է: Մամուռի քերելը թէ դժուար է և թէ փաստակար: Ուտի եթէ 10 մաս ջրում մի մաս երկաթի ժանդառ (желѣзный купаросъ) հալեց նուի ու այս խառնուրդով մամուռները թրջուի. առաջի անձրև դալուն պէս, միանգամից կանաչ մամուռը մաքրվում է ու անհետանում:

XIII. ԿԵՆԴԱՆԱԲԱՆԱԿԱՆ

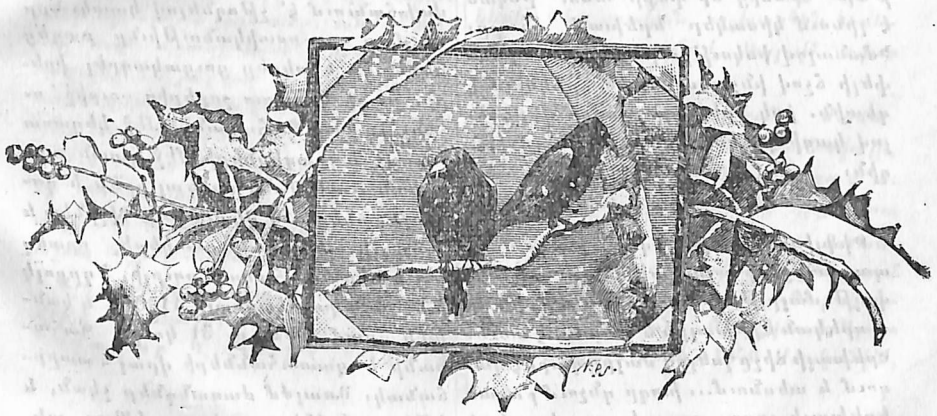
ՊՂՆԱՇԱՐ ՈՒՆՅՅՈՂ ԿԵՆԴԱՆՆԵՐԻ ԹԻՒՆ

ԿԵՆԴԱՆՆԵՐԻ ԵՐԿԱՐԱԿԵՑՈՒԹԻՒՆՆԸ

Երկրագնդի վրայ մինչև այժմս գիտութիւնը կարողացել է ուսումնասիրել և հաշուել ողնաշար ունեցող մտաւորայէս հետեւեալ անասկի կենդանիների թիւը.

Կաթնակերներ 7000
 Կոկորդիլոսներ ու կրիաներ 300
 Խլեղներ, մողեսներ 3300
 Օձեր 2400
 Գորտեր և գետնագորտեր (жабы) 2000
 Սալամանդրեր 200
 Ձկներ 12000
 Եւ թռչուններ 20000
 Ընդհանրապէս բոլոր տեսակների թիւը հասնում է մօտ 47-ից 50.000 տեսակի:

Արժիւնները և ազդաները ապրում են մինչև 100 տարի:
 Յին (коршунъ) 118 »
 Բաղէն (соколъ) 164 »
 Թութակ (попугай) 170 »
 Փիղը 159—200 »
 Բայց ամենից երկար ապրում է կրիան, որի մի ցեղը Testendo Daudini է անուանվում, հասնում է մինչև 300 տարեկան հասակի:

XIV. ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԵՐԵՎԱՆ ՌԻՏՈՂ ԽՈՋԸ

Ռուսաստանի Բալթիկ գաւառի Զալիսեանկա դիւղում պատահեց հետեւեալ զարհուրելի դէպքը:

Դաշտային ամենատաք աշխատանքի ժամանակ մի գիւղական ընտանիքում երեխային թողնելով տանը անխնամ և որպէս զի լաց չլինի նրան մի աման կաթնապուր են տալիս: Երեխան ապուրն ուտելիս մտնելում է իրեն, իրենց տանու խոզերից մեծը, որը խլելով երեխայից ամանը և բոլոր ապուրը ուտելուց չետոյ մի քանի բոպէում ուտում է նաև երեխային:

Մայրը վերադառնալով և երեխային տանը չգտնելով վատ դէպք կասկածելով սկսում է երեխային փնտրել սրահում, որի անկիւններէից մինում նկատում է խոզին բերանը արիւնաթաթախ: Նրանից մի փոքր հեռու ընկած է լինում կիտակեր երեխայի ձեռքը: Իմանալով իսկութիւնը կինը սարսափելի ճշով ինչպէս մեռած ընկնում է գետին: Իսկ երեխայի հայրը վերցնելով կացինը, կտոր կտոր է անում խոզին:

Թիֆլիզում նախալովկայ թաղում ևս պատահեց մի այդպիսի դէպք: Մի անփոյթ մայր թողնում է դրան շէմքին մի տարեկան երեխային և մտնում է տուն: Երեխայի ձիւր լսելով մայրը դուրս է վազում և տեսնում... խոզը զնչում բռնած երեխայի շորը, քարշ է տալիս դէպի աղբանոցը... Երկր ուտելու նպատա-

կով: Մի կերպ յաղողում է երեխային ազատել խոզի դնչից, որի շոհն էք զնալու անփոյթ մօր գաւակը:

ՃԼԱՏ ՀԱՐՈՒՍԵԸ

Կիշինեում, հիւրանոցում ապրում էք ծերունի Յօն Մեվիսը: Նրա անցեալի մասին ոչ ոք ոչինչ չէ գիտէր, որովհետև շատ փակ կեանք էր վարում և այնքան ժլատ, որ շատ ժամանակ թէջը ատանց շաքարի էր խմում: Համարը, որտեղ ապրում էր ձերունին, երբէք չէր մաքրում: Համարի վարձը նա շատ ճշտութեամբ վճարում էր և միևնույն ժամանակ միշտ զանգատում էր գործերի անշղթողութեան մասին: Վերջին անգամը ծերունին հիւանդանոց է և խնդրում որ իրեն հիւանդանոց ուղարկեն: Հիւանդանոցում նա վախճանում է՝ չթողնելով կտակ: Երբ որ միւս օրը ոստիկանութիւնը բացեց սենեակը և սկսեց ցուցակագրել իրերը, բացի կեղտոտ շորերից ուրիշ ոչինչ չգտա: Պահարանի մէջ կեղտոտ շորերի և լրագիրների մէջ գտան բաւականաչափ մանր ոսկեայ իրեր և դուրսը մեծ տանիքի, 10 վկայական ֆիշինեի և Օղեսայի պետական բանկերի, որտեղ նա ունէր 135 հազար բուրի, 2 գրքոց խնայողական կասսայի 1100 ռ. և կանխիկ դրամ 19521 ռ. 31 կոպ.: Պահարանի և պատահանների վրայ հատրճանակ: Առայժմ ժառանգներ չկան, և եթէ չգտնեն՝ այդ փողը կմնայ պետական զանձարանին:

XV. ԳՐԱՔՆՆԱԿԱՆ

Կ. Պօլսում Թէոդիկի խմբագրո թեմար լոյս տեսած 1913 թ. համար «Ամենուն տարեցոյցը անունով շքեղ և օրինակելի հրատարակութեան մէջ սպըրդած է մի աչքի ընկնող պատմական և ժամանակագրական սխալ մեր ամառ հաշու գրանաստեղծ Սայաթ-Նօվայի մասին:

Այդպիսի աշխատութիւնների մէջ ներելի չէ որ նշանաւոր սխալներ սպըրդեն: Եւ որպէսզի ապագայում ժամանակագրական սխալներ տեղի չունենան, ու գործող անձանց վերաբերութեամբ կասկածի կամ թիւրիմացութեան տեղիք չը տրվի, ես պարտք եմ համարում շտապել ուղղել այդ սխալը, որը հետեւալն է:

Յիշեալ օրինակելի հրատարակութեան 115-դ, 216-դ, 117-դ, 118-դ և 119-դ երեւներում տպւած է պ. Ատրուշանի մի երկար յօդուածը, անմահ Սայաթ-Նօվա աշուղի մասին, որտեղ տեղտեղ մէջ են բերված և նրա երգերից հատուածներ: Իսկ 116 դ երեսում գետեղված է մի զինտրական համազգեստով և ռուսական կարտուզ զլխարկով մի անձնաւորութեան պատկեր, որի տէրը Կ. Պօլսում անուանել է իրան աշուղ Սայաթ-Նօվա:

Այդ պատկերի տակ Թէոդիկը գետեղել է հետեւալը: «Աշուղ Սայաթ-Նօվա, որ Կ. Պօլսում ալց ելե-

լուսն (1870 թ.) լուսանկարուած է Արդուլլահ եղբարց լուսանկարչատանը: Բացի այդ 115-դ երեսում տպւած է. «Աշականուն լուսանկարիչ Քլարդ էֆ. Արդուլլահ օրին մէկը գուրգուրանքով ինծի կը յանձնէ իր լուսանկարած մէկ կենդանագիրը, որ կը ներկայացնէր Սայաթ-Նօվան, հաղուագիւտ նուէր մըն էր այն ինծի համար. շատ անգամ առիթ ունեցած էի այդ զգալուն աշուղին մասին գրելու, պարբերական թերթերու մէջ, բայց բնաւ չէի գուշակեր, որ նոյն աշուղն ունեցած ըլլայ նաև իր լուսանկարը: Այդ ուրախութիւնս յատեցանելու համար զայն յանձնեցի Թէոդիկի ձեռքից: Անմահական էջերուն: Ռուսահայ բժշկապետ Ալվերդեանը նոյն աշուղին ամբողջական երգերը կը հրատարակէր, սակայն առանց պատկերի: Մեր գրական աշխարհին ամենէն ծանօթ աշուղն է Սայաթ-Նօվա և այլն:

Դեռ ևս թէ մանկութեանս ժամանակից ծանօթ լինելով Սայաթ-Նօվայի, թոռների և ներսիսեան զարոցում աշակերտական նստարանին կից նրա ծաներից լսած եմ, որ, ըստ աւանդութեան, Սայաթ-Նօվան Արևելքում շատ է ճանապարհորդել—Պարսկաստան, Հնդկաստան, Քիւրքիս և Արաբիա—սակայն երբէք 180 թականին,

որովհետև արդէն շատ պարզ չայտնի է, որ անմահ բանաստեղծ աշուղի ողբերգական մահը տեղի է ունեցել դեռևս 1870 թվականից 75 տարի առաջ, Աղա Մահմադ խանի Քիֆլիսի ասելու մասնակի 1795 թ. սեպտեմբերի 10—13-ին: Հետևապէս՝ չիշխալ պատկերը ոչ թէ Ախվերդեանի գրած Սայաթ-Նովայինն է, այլ մի որևէ, դուրսէ Սայաթեանց ազգանունով խաբերայի —ինքնակոչ Սայաթ-Նովայի:

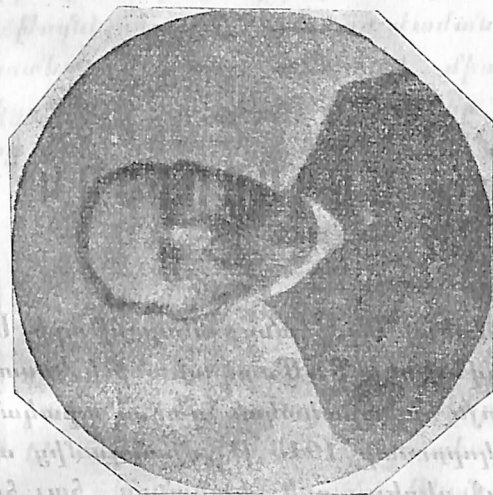
Սույն նամակովս մէջ բերելով այս պատմական սխալի ուղղումն, յայտով

ենք, որ շնորհալի Քէոզիկն ևս կը բարեհաճի նուաստիս ակնարկին ուղարկութիւն դարձնել և հարկ եղած ուղումը ղետեղել առաջիկայ 1914 թ. իր պատուական և օրինակելի աշխատարկութեան՝ «Ամենուն տարեցոյցի» մէջ:

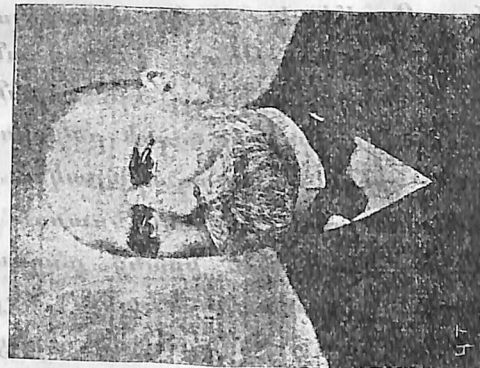
Քիֆլիս, 23 մարտի

Մակ. Չմշկեան

(«Մշակ» № 66 1913 թ.)

† Ա. Բայանժար
Արեւասար ժամանակ

† Ա. Բայանժար

XVI. Մ Ա Հ Ա Ց Ո Ւ Ց Ո Վ

† Հանգուցեալ Աղէքսանդր Քալանթարի, Սիմէօն Զաւարեանի, Յովհաննէս Տ.-Մարկոսեանի և Կոստանդին Խատիսեանի—սոյն հասարակական գաղափարական եռանդով գործիչները կորուստը 1913 թ. միանգամից այնպիսի մի ցնցում առաջ բերեց, որի հետեանքը հայ հասարակութիւնը դեռ շատ ժամանակ կզգայ և դրանց տեղը երկար բաց կը մնայ:

Շատ տարիք կանցնեն, հիները կերթան նորերը կը գան, սակայն, այդպիսի ազգի ու ժողովրդի ցաւովն ու վշտովն տառապող ու տանջւող սրտեր այսուհետեւ հազիւ թէ առաջ գան: Որովհետեւ սրանց մտածելակերպն ու գործունէութիւնը ճշմարտութեան շաւղով անցնող ցանկութիւնների մի անյատակ ծով էր, սրանց կեանքը սրտով ու հոգեով, ժողովրդի ու ազգի բարօրութեան համար նուիրուած շիտակ ու գաղափարական տենչանքն էր, իսկ գործին նուիրած անհուն եռանդն ու սերը, անսպառ աղբիւր: Այսուհետեւ նրանց անցեալ գործունէութիւնը պատկանելով պատմութեանը, հայ հասարակութեան առաջ նա կը հանդիսանայ մի ուղեցոյց փարոս և նրանց անձնանուէր պարտաճանաչութիւնը ազգային ասպարէզում ապագայ սերնդի համար կը ծառայէ իբրև մի վսէմ ու բարի օրինակ:

Վերոյիշեալ հանգուցեալների մանրամասն կենսագրութիւնը թողնելով աւելի յարմար ժամանակին տպագրելու, այստեղ յարկ ենք համարում միայն ղետեղել այն ցաւակցական մի քանի խօսքերը, որ մենք ուղղեցինք դրանց մահուան լուրը լսելիս:

«Մշակի» խմբագրութեան:

«Հէնց այս րոպէիս ստացած «Մշակի» № 234-ից լսեցի իսկապէս հանրագէտ ուսուցիչ, ստեղծագործող գործիչ և քաջ հրապարակախօս Աղէքսանդր Քալանթարի յանկարծակի մահը, որը սիրտս խորապէս խոցեց:

Ս. Քալանթար

«Մշակի» խմբագրութեան համար, իր բազմազրիտութեան շնորհիւ, ես նրան վաղուց շուշան ծաղկի վնջին էի նմանեցրել. սակայն մի ներքին ձայն հոգուս մէջ կարծես միշտ ասում էր, թէ այդպէս առանց հանգստանալու օրն իբուռն աշխատելը, կարող էր կորստաբեր հետեանք ունենալ, որի մասին և քանիցս անձամբ ուղղակի իրան ես նկատել եմ. բայց հանգուցեալը սովոր էր այդ ժամանակ միշտ ժպտալ ու ասել՝ «Որ չի լինում, ինչպէս անեմ, գործերս շատ են»:

Առայժմս խորապէս զգացված և ուրիշ խօսք չգտնելով՝ շտապում եմ ցաւակցութիւնս յայտնել թէ յարգելի խմբագրութեանդ և թէ նրա վշտակիր ընտանիքին:

Խաղաղութիւն մտաւոր անդաստանի քաջ մշակին, Հոգու անդորրութիւն մեծ հրապարակախօսի աճիւնին. Յարգ ու պատիւ գիւղացու վշտակցի թարմ շիրմին, Յաւերժ յիշատակ փութեանդ խմբագրին, Մ. Զ.

22 հոկտ. Ծղնէթ գիւղ:

«Կովկասի լրաբերի» խմբագրութեան:

Զաւարեանի պանդխտութեան մէջ տեղի ունեցած մահը ինձ վրայ խորը տպաւորութիւն արաւ:

Հանգուցեալի հետ թէև մտերիմ բարեկամ ու ընկեր չէի, և մեր հասարակական ժո-
Ս. Զաւարեան գովներում շատ անգամ թէև հակառակ ուղ-
ղութեան ենք եղել Զաւարեանի հետ, սակայն, որպէս
անկեղծ իղեալիստի ու գործողի՝ առանձնապէս յարգ ու
պատիւ էի տածում այդ տոկուն աշխատաւորի անձնաւոր-
ութեանը, մանաւանդ երբ կարդում էի նրա խելացի ու
տեղին գրած յօդուածները ոռւսաց և տեղական լրագրնե-
րում, Կովկասի գիւղատնտեսութեանը վերաբերեալ:

Պատիւ ու մեծարանք համեստ գործողին, յաւիտե-
հական հանգիստ վաստակաւորի շիրմին, պանդխտութեան
մէջ մահացած Զաւարեանին:

Ծղնէթ, 24 օգոստ.

Մ. Զ.

Անթիւ ու անհամար են հանգուցեալ Կոս-
տանդին Սատիսեանի գործունէութիւնը հայ-
կական կեանքում, մանաւանդ իրհիմնած «Բա-
գուի Հայոց Կուլտուրական Միութեան» համար
գործ դրած ջանքերը, որի և նախագահն էր
Կ. Սատիսեան մինչև մահը: Դեռ շատ երկար նրա տեղը բաց
կմնայ Բագուի հայութեան մէջ:

Մեծարանք նրա շիրմին, հանգիստ նրա ոսկորներին,
յաւերժ յիշատակ մեծ գործիչ Կոստանդին Սատիսեանին:

Թիֆլիս, 24-ին հոկտ.

Մ. Զ.

† Յով. Տէր-Մարկոսեանը
երիտասարդ ժամանակ

«Մշակի» խմբագրութեան:

«Սորապէս վշտակցում եմ «Մշակի» խմբագրութեանը՝
յանձին Յովհ. Տէր-Մարկոսեանի, իր հինաւուրց ու եռան-
դուն գրօշակակիրի և իմ վաղեմի ընկերոջս, անժամանակ
մահվան առիթով:

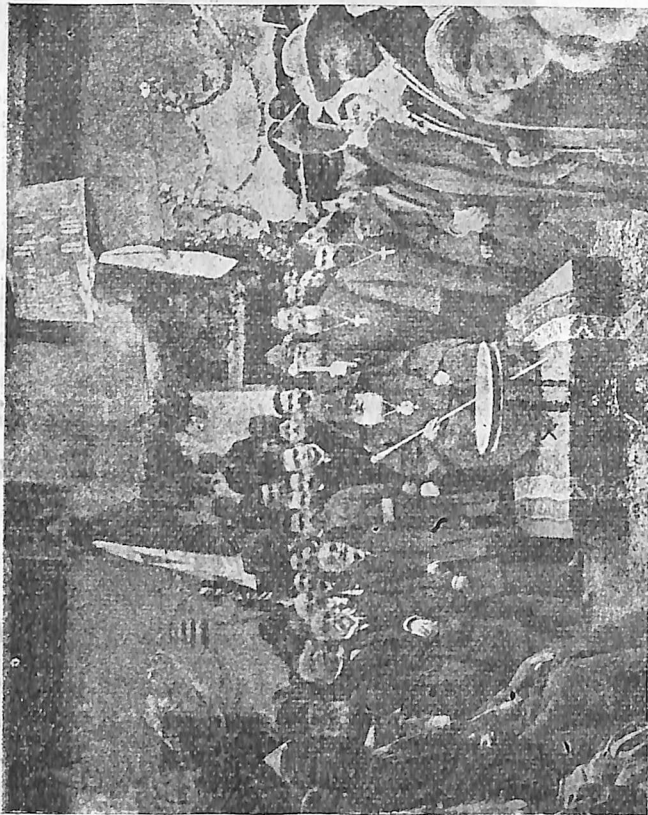
Հանգուցեալի բնաւորութեան պսակն էր համեստու-
թիւնն ու անփառասիրութիւնը, որից գրգված, առանց իր
անունը հրապարակ հանելու, «Մշակի» էջերը լցնում էր
բազմաթիւ յօդուածներով ու թարգմանութիւններով:

Իր օրինակելի գործունէութեան համար վաղուց ես
նրան նմանեցրել էի մանուշակի, որ շրջակայ թփերում
թաղնված լինելով իր քաղցր բուրմունքով լցվում է շր-
ջապատը:

Հանգիստ օրինակելի, համեստ և անփառասէր գրողի
ու գործիչի ոսկորներին»:

Մ. Զմշկ...

X. II Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Կ Ա Ն Ա Կ Ա Ն

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ 1500 ԱՐՄԱՅ ՏԱՌՆԵՐ ԳԻՏԻՆ ԵՒ 400 ԱՐՄԱՅ ՑՈՒԳՐՈՒՓՈՒՆ ԹՕԲԵԼՆԱՆՆԵՐ ՕՇԱԿԱՆ ԳՈՒՂՈՒՄ

Հասարակ պարտամուրհակի օրինակ

Թիֆլիս, 1-ն Յուլի 1913 թ.
 Մուրհակ 1000 ռուբլի արծաթի
 Յուլիսի մէկին, հազար ինն հարիւր տասն և երեք ամի, պարտաւոր եմ վճարել Թիֆլիսի 2-րդ-կարգի վաճառական Յովհաննէս Մաթէոսեան Կիրակոսեանին հազար ռուբլի արծաթ, որը ես նրանից լիովին ստացել եմ:
 Ս տ ո ռ ա գ ռ ու թ իւ ն — Թիֆլիսի քաղաքացի Սիմէօն Պողոսեան Նիկողոսեան:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՉԱՓԵՐ

Մակերեւոյթի.	
Քառակուսի մղոնը ունի	49 քառ. վերստ
» վերստը »	250,000 « սաժէն
» սաժէնը »	9 » արշին
» արշինը »	16 » վերշոկ
» սաժէնը »	49 » ֆուտ
» ֆուտը »	144 » դիւչիմ
Դեռեաւորներ ունի	2400 » սաժէն

Բովանդակութեան չափեր.	
Քորանարդ մղոնն ունի	343 խոր. վերստ
« վերստն »	125 միլ. խ. սաժ.
» սաժէնն »	27 խոր. արշին
» » »	343 » ֆուտ
» արշինն »	4096 » վերշ.
» ֆուտը »	1728 » դիւչիմ
» արշինն »	21,952 » »
» սաժէնն »	110,592 խ. վերշ.
592,704 խոր. դիւչիմ. 1 միլիօն խոր.	
հարիւրերորդ սաժէնին (1 օտ.):	

Հնդեղէնների չափեր.

Լաստը ունի . . .	12	չեովերտ
Չեովերտը . . .	8	չեովերիկ
Չեովերիկը . . .	8	գարնցի

Հիզուկների չափեր.

Տակաոն ունի . . .	40	վեգրօ
Վեգրօն » . . .	10	չոտֆ
» հաւասար է . . .	30	գրվ. ջրի
Շոտֆը կամ կրուժիկն ունի 2 շիշ (բութիլ)		

Դեղատոն քաշեր.

Գրուանքան ունի (84 մս.) . . .	12	ունց
Ունցիան » . . .	8	դրամ
Դրամիման » . . .	3	Յակրուպուլ
Սկրուպուլը » . . .	20	գրան
1 գրանը » . . .	1	ցորեան քաշ:

Ք Ա Շ Ե Ր Ը

Չափանքները քաշերը

Անգլիայի 1 վաճ. գրվ.	16	ունց. հա-
ւասար է ռուսաց 1 գրվ.	10	մոխ.
Ֆրանսիացւոց 1 գրվ. —	1/2	»
կիւղղրամբ. . .	1	» 41 »
Պրուսիայի 1 ֆունտը	1	» 13 »
1 ցէնտնէր. . .	—	» 1/2 »
Չինաստանի 1 գրվ.	2	» 40 »
Եպպոնիայի 1 մուէ	57	» 1 »
1 կատտին . . .	1	» 42 »

XVIII. ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ

ԵՐԿՐԱԳՆ. ՄԱԿԵՐԵԻՈՅԹԸ 509,950,714
 քառակ. կելումար է (մի կելումարը 469
 սաժէն է):

ՑԱՄԱՔԸ ԵՐԿՐԱԳՆԵՐԻ ՏՈՒՆ 1/3 ՏԱՍՆՆԷՆ
 կազմում--2,458,804 Հող 6,802,634
 Գույք:

ԵՐԿՐԱԳՆԻ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԸ

Երկրագործի վրայ ընակում են
 ՏՈՒՆ 1689 միլիոն ընակելի, որոնցից ըն-
 ղարկում 402 միլ., Ասիայում 873 միլ.,
 Ա.Ֆրեկայում 212 միլ., Ամերիկայում 134
 միլ. Աւստրալիայում 7 միլիոն:

Երկրագործի ազգերը խոսում են
 3600 լեզուից աւելի:

Բոլոր կրօնները երկրագործի վրայ
 1002-ից աւելի են:

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐԸ

Կաթոլիկներ	276 միլ.	} 588
Բողոքականներ	178 »	
Ուղղափառներ	116 »	
Այլ կաթոլիկներ	18 »	

ՀԱՅԵՐԸ 5 միլիոն են:

ՄԱՀՄԵԴԱԿԱՆՆԵՐ.	221 »	} 1089
ՀՐԷԱՆՆԵՐ	11 »	
ԿՈՒՊԱՇՏՆԵՐ		
Բուդայականներ	703 »	
Բրամինականներ	127 »	} 1089
Ֆեռիկներ	246 »	
Ընդամենը	1689	

ՄԱՐԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ՄԻՋԻՆ ԹԻԻԸ
 Մինչև 60 տ. Հասն. են 100-ից 6 մարդ
 » 80 » 500 1 »
 » 100 » 1000 1 »

Մ Ե Ո Ն Ո Ւ Մ ԵՆ տարեկանը 33
 միլիոն, այսինքն ամեն օր 96 Հազար մարդ,
 ամեն մի ժամում 3730 միլ., ամեն մի
 րոպեում 60. մի վայրկյանում մի Հոգի
 Մ Ե Ն Ո Ւ Մ ԵՆ տարեկան 42 միլ. այս-
 ինքն 9,500,000 աւելի, քան մեռ-
 նում են:

Պ ս ա կ է ո Ւ Մ ԵՆ 82 միլ. ի 120 մար-
 դուն մի պսակ է գալիս:

XIX. ՔԱՆՆԱՔԱԿԱՆ

ԵՐԿՐԱԳՆԻ ՆՇԱՆԱԻՈՐ ՏԵՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ԱԶԳԵՐՆ ԻՐ ՆՅՑ ԵՐԿՐՆԵՐԸ

Անունները	Տիրապետող կրօնը	Պետությունները	Տարածությունը ք. փլ.	Ինչպե՞ս թիւը	Մարդաբազմությունը
1 Արարտան	Մահադական	Նահապետական	2,300,000	3,002,000	Միլան
2 Արգենտին. Հաս.	Քրիստոնեակ.	Ֆրեզուեր-Ալկոր.	2,835,969	6,003,000	Բուր-Ալեքս
3 Անամ	Անգլ. եկեղ.	Գուլ-տան	230,000	7,004,000	Գուեկի
4 Անգլիա	» »	Գեորգ V թագ.	314,628	47,000,000	Լոնդոն
5 Ապոլո-Հունգ.	» »	» »	24,964,096	420,000,000	» Կենչա
6 Ալանտան	Կաթոլիկ	Ֆրանց-Յոլեկի	676,667	52,000,000	» Կենչա
7 Բելուստան	Մահադական	Խաբեբուլ-խան	558,660	5,201,000	Քալուլ
8 Բելգիա	Մահադական	Միլ-Խոլարակ	315,015	1,500,800	Գելան
9 Բոլգարիա	Կաթոլիկ	Լեպուր II. թագ.	29,457	7,500,000	Բրիւսել
10 Բրազիլիա	Օրթոդոքս	Ֆրեդրիանդ Իշի.	119,873	5,301,090	Սոֆիա
11 Բուխարա	Կաթոլիկ	Նախ. Հերմես	8,537,213	20,000,000	Ի խո-մանիերո
12 Քերմանիա	Մահադական	Սելի-Աբդուլ Կա.	239,000	1,700,000	Բուխարա
13 Հաբեշտան	Աւստրոսան.	Վիլհելմ II.	540,418	76 քաղ. միլ	Երբիլ
14 Հոլանդիա և գաղ.	Հայադան	Մենելեք II.	1,120,280	9 »	Գոնգալ
15 Յունաստան	Բողոքական	Վիլհելմիա.	2,076,291	6 մ. քաղ. 40 մ	Հապա
16 Գանիա	Օրթոդոքս	Կոնստանդին թ.	88,688	2 1/2 մ.	Աթենք
17 Եգիպտոս	Լիւտե րական	Խրիստոնե X.	232,302	3,500,000	Կոստանդնուպոլիս
	Մահադական	Աբաս-վալա II.	2,000,000	20,833,000	Կայիր

Ստորագրող	Ստ. թիվ	Ստորագրության արժեք	Ստորագրողի անուն	Ստորագրության արժեք	Ստորագրողի անուն
18	Իսպանիա և զարդ.	1,233,817	Կաթողիկոս	21	Ստորագրող
19	Իտալիա	886,588	Վիկտոր-Էմմ. II.	36	Լուսին
20	Չինաստան	11,574,356	Իուանչիկայի ն.	400	Պեկին
21	Կորեա	1,118,100	Ռե սորե Նախ.	4	Բոստոն
22	Կոնգո	2,735,158	Բեյգ. (Թագ.)	22	Բոնն
23	Ռուսաստան	20,666,445	Նիկոլայ II կայսր	162	Ս. Պետերբուրգ
24	Կորեյիա	218,192	Եսայոն. պրոսենկ	13	Սեուլ (Կոնգ)
25	Մեկսիկո	1,946,292	Նախագ. Խուաբիա	15	Մեխիկո
26	Մարոկկո	816,000	Սուլթ. Իուսեֆ V.	8	Յեզ
27	Պարսաստան	1,648,125	Շ. Ահմեդ-Միրզա	9	Թեհրան
28	Պերու	1,049,970	Նախ. Բիլինգ	5	Լիմա
29	Պորտուգալիա	284,143	Հասարակապետ.	14	Լիսաբոն
30	Ռումինիա	131,947	Կարլոս I.	6	Բուքրեստ
31	Սերբիա	68,586	Պետրոս I. Թագ.	3	Բելգրադ
32	Սլավ	633,000	Մագա	10	Բանով
33	Միացյալ-Նահ.	10,807,287	Նախ. Վիլսոն	99,870	Վաշինգտոն
34	Տաճկաստան	2,188,224	Մահմեդ V.	29	Կ. Պոլիս
35	Ֆրանսիա և զարդ	3,996,038	Նախ. Պուանկարե	88	Պարիզ
36	Չեխոսլովակիա	9080	Ի. Նիկոլայ	1/4	Յեթվիկ
37	Չիլի	753,216	Նախ. Լուիս	3 1/3	Սան-Փաբլո
38	Շվեյցարիա	41,346	Նախ. Յորթեր	4	Բեռն
39	Շվեյցարիա	448,000	Գուստավ V.	7	Նապոլի
40	Նորվեգիա	323,000	Գահոն VII	4	Խրիստիանիա
41	Եվրոպա	650,937	Նախ. Պլազա	1 1/2	Կլիստո
42	Նապոլի	453,396	Սինդոլի օրեն	69	Տոկիո

XX. ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ

Ստորագրող	Ստ. թիվ	Ստորագրության արժեք	Ստորագրողի անուն	Ստորագրության արժեք
43	Սուդանի երկրագործի քուրա	210	Կոնստ.	2437
44	Սուդանի երկրագործի քուրա	422	Կուրսկ.	522
45	Սուդանի երկրագործի քուրա	243	Հելսինգ-Ֆորս.	3031
46	Սուդանի երկրագործի քուրա	387	Ղազան.	231
47	Սուդանի երկրագործի քուրա	1308	Մոսկովա.	2016
48	Սուդանի երկրագործի քուրա	186	Նիժնի-Նովոգորոդ.	2262
49	Սուդանի երկրագործի քուրա	3248	Նիկոլայևսկ.	10,510
50	Սուդանի երկրագործի քուրա	248	Նովոգորոդ.	2529
51	Սուդանի երկրագործի քուրա	517	Նովո-Չերքասկ.	902
52	Սուդանի երկրագործի քուրա	8766	Նոր-Նախիջևան.	941
53	Սուդանի երկրագործի քուրա	1853	Ուրալսկ.	2190
54	Սուդանի երկրագործի քուրա	182	Ո. ֆա.	2622
55	Սուդանի երկրագործի քուրա	809	Չերնիգով.	1830
56	Սուդանի երկրագործի քուրա	330	Պենզա.	1945
57	Սուդանի երկրագործի քուրա	140	Պետերբուրգ.	2623
58	Սուդանի երկրագործի քուրա	71	Պերմ.	2917
59	Սուդանի երկրագործի քուրա	190	Պարտավա.	1494
60	Սուդանի երկրագործի քուրա	599	Պոկով.	2578
61	Սուդանի երկրագործի քուրա	851	Ռեվելլ.	2223
62	Սուդանի երկրագործի քուրա	1417	Շուշի.	345
63	Սուդանի երկրագործի քուրա	264	Պետրովսկ.	499
64	Սուդանի երկրագործի քուրա	9264	Պետրոպոլ.	407
65	Սուդանի երկրագործի քուրա	192	Ջուլիա.	461
66	Սուդանի երկրագործի քուրա	282	Սալեան.	443
67	Սուդանի երկրագործի քուրա	93	Սեան.	200
68	Սուդանի երկրագործի քուրա	569	Սոնախ.	100
69	Սուդանի երկրագործի քուրա	415	Տաթև.	433
70	Սուդանի երկրագործի քուրա	422	Փոթի.	286
71	Սուդանի երկրագործի քուրա	2735	Ռեպան.	1834
72	Սուդանի երկրագործի քուրա	441	Ռիգա.	2701
73	Սուդանի երկրագործի քուրա	674	Ռաստով (Կոնի վրայ).	939
74	Սուդանի երկրագործի քուրա	334	Սամարա.	2128
75	Սուդանի երկրագործի քուրա	288	Սարատով.	1716
76	Սուդանի երկրագործի քուրա	231	Սիբիրսկ.	2134
77	Սուդանի երկրագործի քուրա	160	Սարա.	346
78	Սուդանի երկրագործի քուրա	398	Սիմֆերոպոլ.	1222
79	Սուդանի երկրագործի քուրա	456	Սամարանդ.	2207
80	Սուդանի երկրագործի քուրա	1988	Ստաստոպոլ.	550
81	Սուդանի երկրագործի քուրա	6520	Վարչաա.	2584
82	Սուդանի երկրագործի քուրա	2414	Վիլնո.	2536
83	Սուդանի երկրագործի քուրա	1393	Վլադիկավկազ.	201
84	Սուդանի երկրագործի քուրա	1508	Վլադիմիր.	2200
85	Սուդանի երկրագործի քուրա	2852	Վլադիկաստոկ.	10,644
86	Սուդանի երկրագործի քուրա	2179	Վոլոգդա.	1462
87	Սուդանի երկրագործի քուրա	1859	Տաշկենտ.	2490
88	Սուդանի երկրագործի քուրա	2372	Տուրան.	1910
89	Սուդանի երկրագործի քուրա		Ֆրիլին.	1878
90	Սուդանի երկրագործի քուրա		Գուրուպիա.	202
91	Սուդանի երկրագործի քուրա		Օմսկ.	4065
92	Սուդանի երկրագործի քուրա		Օրենբուրգ.	2524
93	Սուդանի երկրագործի քուրա		Օրեոյ.	2

Ա Ղ Ի Ի Ս Ա Կ

4) ՈՐԸ ՅՈՅՑ Է ՏԱԼԻՍ, ԸՍՏ ԹԻՖԼԻՍԻ ՄԻՋՕՐԷԱԿԱՆԻ, ԵՐԿՐԱԳՆԴԻ ՄԻ ՔԱՆԻ ՔԱՂԱՔՆԵՐԻ ԿԷՍ ՕՐՈՒԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԸ

Տ. ր. վ.			Տ. ր. վ.						
Ասխաբադ	12	54	—	ցեր.	Ս. Պետերբուրգ	11	2	—	ցեր.
Քաղու	12	20	8		Սուխում	11	44	52	
Քաթուժ	11	47	—		Թեմ. խան-շուրա	12	9	12	
Վարշա	10	24	52		Թիֆլիս	12	—	—	
Վլադիվակադ.	11	59	28		Խարկով.	11	25	44	
Գորի.	11	57	12		Երևան	11	48	48	
Սկառերինոգար	11	36	—		Արտասահման				
Հելսինգֆորս	10	40	36		Պարիզ	9	10	8	առ.
Գանձակ	12	6	—		Լոնդոն	8	58	8	
Իրկուտսկ (Սիբ.)	3	57	52	եր.	Մադրիդ	8	43	28	
Քերչ.	11	26	44	ցեր.	Բեռլին	9	54	—	
Քուլթալիս	11	41	40		Վեննա	10	6	—	
Կրասնոլուդսկ	12	32	—		Հոմ.	9	50	16	
Մերվ.	1	8	—		Բրիստոլ	9	18	8	
Մոսկուա	11	31	14		Կ. Պոլիս	11	—	8	
Օդեսսա.	11	3	41		Շտոկհոլմ	10	12	8	
Հաշտարխան	12	12	54		Պեկին	4	50	—	եր.
Ստավրոպոլ.	11	48	18	ցեր.	Նիւ-Եօրի	4	45	—	առ.

2) ԿՈՎԿԱՍԻ ՔԱՂԱՔՆԵՐԻ ԲԱՐՁՐՈՒԹԵԱՆ 3) ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԻ ՔԱՆԻ ՏԵՂԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԿԱՆ ԶԱՓԸ ԵՒ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԻ ԹԻՒՐ ԳՐԱԿԱՆ ԳԻՐՔԵՐԸ

Քաղաքները	(տոնաչ.) Բարձր. ձ. մակեր.	Բնակիչ. թիւր	Տեղերի անունները	Հիս. լայն.	Երև. եր- կայն.
Քիֆլիս	1400	350,000	Ալեքսանդրապոլ	40°47	61°29
Քաղու	—	180,000	Ախալցխա	41 38	60 38
Սկառերինոգար	—	80,610	Ախալքալաք	41 25	60 08
Ստաւրոպոլ	2000	55,017	Քաղու	40 22	67 29
Վլադիվակադ	2346	60,981	Բորժոմ.	41 50	61 02
Շամախի	2230	30,545	Գանձակ	40 40	64 01
Մաչկոպ	—	40,945	Գ. որդեկսկ	44 08	61 08
Եյսկ.	—	40,915	Գորի.	41 59	61 46
Շուշի	5076	30,806	Գոռոնա	43 19	63 21
Նուխի	2454	30,757	Դիլիջան	40 44	62 32
Ալեքսանդրոպոլ	5079	40,000	Դեբրբենդ	42 03	65 57
Գանձակ	1446	40,227	Դուշէթ.	42 05	62 21
Գուլիստալիս	—	40,227	Սկառերինոգար	45 01	56 37
Երևան	3229	45,555	Երևան	40 10	62 10
Դեբրբենդ	—	20,185	Եջմիածին	40 09	61 57
Դուրա	1988	15,730	Թեխու	41 55	63 08
Թեմրիսկ.	244	15,656	Թեմր-Խան-Շուրա.	42 49	64 46
Ախալցխա	3376	30,265	Թիֆլիս	41 43	62 27
Մոզդուլ	465	18,989	Լանքարան	38 45	66 31
Քաթուժ	—	22,000	Ղալբէկ	42 39	62 18
Սղնախ	2593	12,065	Կողբ.	40 02	62 10
Ղարա	6173	25,137	Ղալաբ	43 51	64 23
Ղալաբ	—	10,778	Ղուտա.	41 21	66 10
Նովորոսսիսկ	—	30,304	Մոզդուլ	43 44	62 19
Գէորգիսկ	1032	1 290	Հին-Նախիջևան	39 12	63 04
Թեխու	2420	13,014	Նոր-Քալադէդ	40 20	62 47
Սնապա.	—	13,604	Նովորոսսիսկ	44 42	55 26
Նոր-Քալադէդ.	—	10,120	Նուխի	41 12	64 51
Հին-Նախիջևան	2949	10,911	Շամախի	40 37	66 18
Գրոզնա.	419	18,214	Շուշի	49 49	65 24
Գորի	2006	12,383	Պետրովսկա.	42 59	65 09
Փոթի	—	10,785	Պետրոգորսկ	44 02	60 45
Սրմախի	—	20,000	Սևան	40 33	62 50
Ախալքալաք	5545	17,303	Սղնախ.	41 36	63 34
Պետրովսկա	—	15,100	Ստաւրոպոլ.	45 03	59 38
Թեմր-Խան-Շուրա	—	11,000	Վլադիվակադ	43 01	62 21
Վաղարշան.	4968	5,398	Փոթի.	42 08	59 19
Փաման	444	5,231	Քուլթալիս	49 16	60 22
Դուշէթ	—	4,141	Օրդուբաթ	38 54	63 41
Սուխում	—	15,279			
Արդաշան.	6058	10,844			
Նոր-Նախիջևան	—	42,200			

XXI. ԺԱՄԱՆԱԿԱՊՐԱԿԱՆ

- Համաշխարհային նշանաւոր անցքերի եւ պատմութեան:
- Քրիստոսի ծննդից — 192:
- 12000 Աշխարհիս ստեղծագործութիւնը — ըստ եւրոպացոց (Թէև գիտնականները միջոնաւոր տարիներ են հաշուում):
- 5509 — Ըստ Աստուածաշնչի:
- 5490 — Ըստ հրէից:
- 3245 Նոյ նահապ. տապանն է մտնում:
- 3246 Զբնդեղոյ:
- 2492 Հայ ազգի սկզբնաւորութիւնը:
- 2347 Հայոց տէրութիւնն սկսում է:
- » Պարոյր՝ Հայոց առաջին թագաւոր:
- » Զինացոց տաւերի զիւար:
- 2640 Նինոէի Հիմնումը:
- 2300 Եղիպատի Թագաւորութ. սկիզբը:
- 2000 Մեծաքսի գործածութիւնը:
- 1700 Եղիպացոց մեհնակի գրեւը:
- 1750 Բաբելոնի աշտարակաշինութիւնը:
- 1651 Մովսէս մարգարէն ծնւում է:
- 1600 Սպարտա զիւար:
- 1500 Աթենքի Հիմնադրութիւնը:
- 1200 Դարբնական արուեստի սկիզբը:
- 1150 Տպագրութիւնը շինաց մէջ:
- 1056 Դաւիթը Թագաւորում է:
- 1017 Սողոմոնը Թագաւորում է:
- 1010 Սողոմոնի առճարի շինութիւնը:
- 1000 Փայտի վրայ փորագրութ. սկիզբը:
- 982 Սողոմոնի մահը:
- 866 Սքեթ փոզի գործածութիւնը:
- 802 Ասորեստանի Թագաւոր. անկումը:

- 754 Հռոմուլոսը Հիմնում է Հռոմը:
- 721 Իսրայելացոց Թագաւ. անկումը:
- 585 Երուսաղէմի աւերումը Նաբուզոդ. 560 Կիւրոսը Հիմն. է Պարսից տէրութ.:
- 558 Կոնիուկիոսը ծնւում է:
- 552 Բուզանդիանութեան սկիզբը Հնդկաստանում:
- 523 Աստուածաշունչը Թարգմանւում է յոյն լեզուով 70-ից ձեռքով:
- 469 Սոկրատէսը ծնւում է:
- 384 Արիստոտէլը ծնւում է:
- 356 Ալէքս. Մակեդոնացու նունըը:
- 325 Ալէքս. Մակեդոնացու Ն. յատանի վրայով արշաւելը Հնդկաստան:
- 315 Զինական պարսպի շինութ. սկիզբը:
- 300 Մագաղաթի Թուղթը հնարում են:
- » Հռոմ. հնարում են աղիւտի շինելը:
- 160 Զինացոց բամբակեղ Թուղթ շինելը:
- 149 Արշակունեանց Թագաւորութեան սկիզբը Վաղարշակից:
- 10 Հռոմ. հնարում են սապոն եփելը:
- 76 Կիլիկիոնի Ժամանակի Տեւոստը հնարում է շուտ գրելու ձևը:
- 70 Վեդուվ հրաբուխի ժայթք. շեքքու. և Պոմպէի քաղ. աւերումը:

Քրիստոսից յետոյ:

- Յիսուս Քրիստոսը ծնւում է:
- 2 Հռոմ. շինում են առաջին ջրաղացը:
- 34 Յիսուս Քրիստոսը խաչուում է:
- » Հայերն ընդուն. են քրիստոնէութ.:
- 41 Սոաք. գրում են Աւետարանը:

- 41 Հռոմում, Ներոնի Թագ. ժամանակ շինւում է ապաւու (ամանեղէնի) առաջին զործարանը:
- 70 Տիտոսն ա. երում է Երուսաղէմը:
- 97 Բովհաննէս աւետարանիչը գրում է Վիեատում իւր Աւետարանը:
- 135 Էբէից ցրուելն ամբողջ աշխարհ:
- 210 Հռոմում առաջին անգամ յատանուտները մէջ ապակի է դնում:
- 253 Խոսրով Թագաւորը Հիմնում է Գալլիէ քաղաքը (Թուրքի):
- 257 Ս. Վրիդոսը Լուսատրջի ծնուողը:
- 300 Սեդրամովը ճարգ են շինում:
- 303 Սուրբ Էջմիածնի Հիմնելը:
- 304 Պարսիկները ձեռնարկում են ինքնիկ նարիպալա բերքի շինութ.:
- 306 Մեծն Կոստանդիանոսը Թագաւոր:
- 321 Մարտի 7-ից Կիւրոսիւն աստիճան սկսում է:
- 325 Առաջին տիեզերական Սբ. Ժողովը Նիկիայում, Կոստանդիանոսի օրովը:
- » Արիստակէս Հայաստ. Կիլիկիայ Ժող. բերում է Էստատոյ Հանդանոսի:
- » Ս. Վրիդոսիւն Արտանից կաթող:
- 328 Կ. Պոլսի Հիմնադրութիւնը:
- 381 Կ. Պոլսի տիեզերական Ս. Ժողովը:
- 400 Երուսաղէ եկեղեցեաց մէջ զանգակի գործածութիւնն սկսում է:
- 406 Սեւոսպը գտնում է Հայոց գիրը:
- 431 Նիքեոս. երրորդ տիեզ. Սբ. Ժող.:
- 446 Վրացիք սկսում են գործած. մեր Ս. Ներսիսի Հնարած այլոքները (Եսայի):
- 451 Քաղկեդոնի Ժողովը:
- 451 Վարդանանց պատերազ. (յունիս):
- 452 Կաթողիկոսական Աթուրի փոխադրումը Ս. Էջմիածնից Դուբն:
- 458 Վարդանի գոստը Նուշանիկը նահ. և Թագ. է Թեֆ. (Մեանիկ բերդ.):
- 476 Հռոմացի. կայսրութ. անկումը:
- 496 Փրանկներն ընդուն. են քրիստոն.
- 539 Եղեւերայում յայտնւ. է Քրիստոսի

- Որդարին ուղարկած դաստաւակը:
- 550 Շերամի որթն ու մետաքսն առաջին անգամ Երուսաղէ բերւում:
- 551 Մովսէս կաթ. հյ ամսնով Աթ. Տարեանցին յորինում է եկեղ. տոմարը:
- 570 Մահմեդը ծնւում է:
- 597 Վրացիք Հայերից բաժանւում են:
- 636 Երուսաղէում եղեղէ գրչի տեղ փետրէ գրչի են սկսում զործածելը:
- 637 Աբաբացիք տիրում են Երուսաղ.:
- 650 Լատինացոց կիեղեցեաց մէջ երգչուն գործածելն սկսում է:
- 653 Կարգում է Վարազ. Ս. Խաչը աստի:
- 706 Աբաբ. Կալմ ստիկ. Կաթիլեանի եկ. շ00 Հայ երկաթ. կրակ. նահ. է:
- 714 Խոսրոսիւն զբաւ. է Աբաբներէց:
- 807 Զինացոց պէս Երուսաղէ մէջ էլ Թղթի գործածութիւնն սկսում է:
- 850 Աբաբացիք շաքար են շինում:
- 855 Սլաւոնական այլոքներն զիւարը:
- 862 Ռուսաց տէրութեան սկիզբը:
- 870 Յունաց և կաթողիկաց եկեղեցիները բաժանւում են միմեանցից:
- 924 Բաղրատունեաց Թագ. սկիզբը:
- 961 Անին գտնւում է Բագր. մայրաք.
- 968 Խոսրովանոյ շրջանում է Սասանիայ և Հայկոստայ վանքերը:
- 988 Ռուսները Ս. Վլադ. առաջնորդ. ընդունում են յոյներից քրիստոն.
- 993 Կաթողիկոսական Աթուրը Վասպուրականից Անի է փոխադրւում:
- » Բագրատունեաց Թագ. վերջնաւոր:
- 1010 Բագրատ Թագ. Վրաստ. և Սմերթ. եկեղեցիներ է Հիմնում (Մցխիթ.):
- 1011 Թարգմանւում է վրաց լեզուով առաջին աւետարանը:
- 1022 Կուրա Երուսաղէ երաժիշտը նուտան Հնարում է:
- 1072 Երուսաղ. տիրում են սելջուկները:
- 1080 Ռուբինեանք նորոգում են Հայոց Թագաւորութիւնը Կիլիկիայում:

- 1086 Խաչադրաց արշաւանքի սկիզբը:
- 1147 Կաթողիկոսական Աթոռը տեղափոխում է Անուց Հուսիկայ — Կիլիկի
- 1171 Եւրոպայի Վեննա քաղաքի մէջ երացում է առաջին դրամատունը:
- 1173 Ս. Ներսէս Ներքարոյ մահը:
- 1212 Թամար Թագուհու մահը:
- 1222 Նիժնի-Նովգորոդի հիմնելը:
- 1224 Զինդիս-խանի յարձակումներները և ռուս. իրեն հպատակեցնելը:
- 1238 Մոնղոլական լծի սկիզբը:
- 1246 Առաջ. բժշկ. ուսումն. Ֆրանսիայ.
- 1291 Խաչադրաց վերջին արշաւանքը:
- 1294 Կաթող. Աթոռը փոխադրու է Սիր:
- 1299 Ֆյորեւց. սկսում են ակնոցն. շին.
- 1301 Կողմնացոյցի գիտք:
- 1308 Շլէյցարակ. հասարակագետ. հիմն.
- 1311 Երուսաղէմում սկսում է հայ-ազգի պատերազմութիւնը:
- 1323 Անի քաղաքի կործանումը:
- 1330 Ռուսները Պաուսը և Նեֆերը հնարում են սպաղբու թիւնը:
- 1338 Վաւօզը գտնում են.
- 1365 Ստեղը հնարում են.
- 1380 Թնդանթի գիւտք:
- 1384 Լեւնթ. արշաւանքն. Սոխայում:
- 1393 Հայոց Թագաւորութ. վերջանալը:
- 1415 Հուսիս արում են.
- 1428 Հրարձակ դէնքի դործածութիւնը Ռուսաստանում:
- 1440 Հուով Ս. Պետրոս եկեղ. հիմնարկ.
- 1441 Կաթող. կոսական Աթոռը վերջնա կանապէս փոխ. է Ս. Եջմիածին:
- 1450 Եւրոպայի մէջ առաջ. գրքի սպաղ.
- 1453 Տաճիկն. տիրում են Կ. Պոլսին և վերջան. է Բիզանդակ. կայսրութ.
- 1461 Կ. Պոլսի պատերազմութեան սկիզբը:
- 1464 Նամակատուն և պոստայով Թըղ. Թատար. հաստատում է Ֆրանս.
- 1480 Ռուսաստ. ազատում է Մոնղոլն.
- 1483 Ինկվիզիցիայի դործադրուելը:

- 1492 Կոյոմբուրը գտնում է Ա. րիկանս
- 1500 Ծոցի ժամացոյցը հնարում են:
- 1518 Պարսից Իսմայիլ-Շահն աւանում է Թիֆլիսը և Մցխիթը: Հաւաքարի կամրջի մօտ էլ մղկիթ է շինում:
- 1524 Առաջ. ձեռագր. լրագր. Վեննայում:
- » Մակարիայի տօնալաճ. բացումն:
- 1546 Լիւտերը վախճանում է:
- 1547 Յովհաննէս Գրողին ընդունում է առաջին Թագաւորի տիտղոսը:
- 1552 Ամանները կլեկելը հնարում է:
- 1556 Հաշտարիանի թագ. անկումը:
- 1567 Վեննական սպաղբու է առաջին հայերէն Սաղմոսը:
- 1583 Ռուսներն աւանում են Սիբիրը:
- 1590 Գիտալը գտնուեցաւ Գերմանիա
- 1603 Նահ-Ա. Եասիկայի ղերի տանելը Պարսկաստ. — (Չուղայի գաղթելը):
- 1610 Թէյնը ստեղծւած. սկսում է Ներոպ:
- 1612 Ռուսաստանն ազատու է ինկերից:
- 1615 Առաջին սպաղբու աղբը:
- 1632 Առաջին կանոն. զօրքը Ռուսաստ.
- 1634 Վրաստ. մահմեդականութ. սկիզբը:
- 1672 Ծնում է ՍԵՃՆ Պետրոս Կայսրը:
- 1689 Շոգեշարժ մեքենաները գիտքը:
- 1700 Ռուսաստանում սկսում է տարեգրութիւնը: Քրիստոսի ծննդից և փոխանակ. սեպտ. տարին հաշուում են յունուարի 1-ից:
- 1701 Առաջին Թատրոնը Ռուսաստան.
- 1711 Դաշնամուրը հնարում են:
- 1723 Մահմադ-Ղուլի խանն լաւերում է Թիֆլիսը և կողպում է Սիօնի Եկեղեցին:
- 1725 Մեծն Պետրոս Կայսրը մուսում է:
- 1752 Գրանիկները հնարում է շանթարգ.
- 1754 Առաջին լրանիկ հիմնելը Ռուսաստ.
- 1755 Մոսկուայ առաջին համալսարան.
- 1768 Թուղթ փողկործածողը. Ռուսաստ.
- 1785 Ղովկասի փոխար. այսով. հիմնելը: Սիմօն Կաթողիկոսը Ս. Եջմիածնում սպարան է հիմնում:

- 1779 Օդեսայի կը հնարում են:
- 1785 Ժորժ Ստեֆենսոնն առաջին շոգեկառքը շինում է:
- 1789 Փրանսիական մեծ յեղափոխութ.
- 1790 Գարլանը հնարում է գարլանեան երեքտականութիւնը:
- 1791 Նոր-Նախիջևանի հիմնելը:
- 1794 Հայոց առաջին լրագրի հրատարակութիւնը Հնդկաստանում:
- 1789 Նուշու ամրոցի հիմնելը:
- 1795 Ողա-Մազմազ խանը յարձակում է Թիֆլիսի վրայ և աւերում:
- 1798 Դաւաբաղից 1100 ընտանիք գաղթում են Ալլաբը կողմերը:
- 1799 Առաջին պարբ. հրատ. Վեննայի կամ «Տարեգրութիւն տնտեսուի»:
- » Վրաց Գիօրգի XIII-ը յանձնում է Վրաստանը Ռուսաստանին:
- 1800 Զօնտոնը գտնում է մարմնի պատուաստումը:
- 1801 Վիմալըութեան դիւտը:
- 1801 Վրաց և ռուսաց մէջ 10 յօդ. բաղկացած դաշնագրի ստորագրելը:
- 1802 Ռուսաստ. միւնիստրութիւն է հիմն.
- 1803 Անգլիայ. մետաղէ գրչի հնարելը:
- » Տողեհաի դիւտը:
- 1812 Սրագատիպ մամուլի հնարելը:
- 1813 Մոսկուայի Լազար. ճեմ. բացումը:
- 1825 Ներսէս Վ աշտարակեցի կաթող. հիմնում է Ներսէսեան դպրոցը:
- 1828 40.000 հայեր գաղթում են Ռուստ.
- 1837 Տաստատում է Ս. Եջմ. Աշտոցը:
- 1839 Զատրոժ անդր. հնար. է յուսանի. Նրեանի Թեմ. դպրոցի հիմնուելը:
- 1841 Առաջին Հեռագրի շինում են Վաշինտոնից Բալթիկոսը:
- 1842 Դաւաբաղի Թեմ. դպր. բացուելը:
- 1848 Նիւքտը. Հեռագրի հնարում են:
- 1850 Հայոց առաջին Թատրոնը Թիֆլիս.
- 1851 Առաջին ռեզիլիերը շինում է:
- 1853 Արևելեան պատերազմը:
- 1859 Կովկասեան 69-ամեայ պաւ երազմ. վերջան. և համի լին գերի առնելը:
- 1861 Լորկութեան ոչնչացումը:

- 1862 Սուէզեան ջրանցքի բացումը:
- 1864 Կովկասի վերջնական տուածումը:
- 1867 Ամերիկայից Անդր. Ատլանտ. ովկի վրայով Հեռագրութիւնը շինու. մեն:
- 1868 Հնդկաստանի Հեռագրութիւնը կովկասի վրայով շինում է:
- » հրատարտ. ամս. հրատ. Ս. Եջմիած.
- 1872 ՎՇակոյ վրադիրը հրատարակում է:
- 1873 Ս. Եջմիած. Կէրգ. ճեմ. բաց.
- 1875 Նոր-Նախիջևանի Թեմ. դպր. բաց.
- 1877 Ռուս-Տաճիկական պատերազմը:
- » Երևանը հնարում է ֆոնոգրաֆը:
- 1878 Սան-Ստեֆան. դաշնագրութիւնը:
- » Բերլինի դաշնագրութիւնը որտեղ ստորագրում են և Հայոց ինքնապարութեան 61-րդ յօդուածը:
- 1879 Երեքտակ. լապտերները հնարելը:
- 1880 Տեղեֆոնի գիւտքը:
- 1881 Թիֆլիսում հիմնում է Կովկասեան Հայոց Բարեգործ. Ընկերութիւնը, նախաձեռնութեամբ Ժշկ. Բագատ Նաւասարտեանի:
- 1882 Թիֆլիսում կայանում է հայոց առաջին ընդ. ուսուցչական ժողովը:
- 1882 Վրաց վերջին շառաւիղը — Հայագրի Մարիամ Թագուհին մուսում է և Թագուհու Թիֆլիսի հայոց վանքի եկեղեցում:
- 1884 «Նոր-Գար» Թերթի հրատարակ.
- 1888 Մակար Ա. Կաթող. ընդունում է Թիֆլիսում Կ. Աղէքսանդր III-ից և այցելում Բագու և Գանձակ:
- 1889 Պարսից Նահ-Նասրէդինն այցելում է Ս. Եջմիածին:
- 1890 Իտալացոյց Թագաժառանգին Ս. Եջմ. Մակար Կաթ. ընդունում է:
- 1892 Զրօրհնեաց հանդիսի ժամանակ Թիֆլիսի վանքի կամրջի խորտակուելուց 40 հոգի խեղդուում են Կուր գետում. հողերականութիւնն ազատում է:
- » Կովկասում խոլերայի կոտորած:

- 1893 Ձիկադոյի կամաշխարհահանդէսը
» շէշայրիկը՝ Կաթողիկոս օծուեցաւ:
- 1894 Ձին-Նափոնական պատերազմը:
- 1896 Թաղադրութիւն Կայսեր Ղիկոյայ
II և Կայսերուհոյ Ալէքսանդրա
Ֆէօդորովնայի:
» Հաշկական կոտորածները Տաճ-
կաստանում:
- 1897 Ֆոյն-Թըքահան պատերազմը:
- 1898 Ռուսները զբաւուում են Ձինասո-
տանի Պորոս-Արտուր նաւահան-
գիստը:
» Իտալաների և Ամերիկայի Միա-
ցեալ-Նահանգները պատերազմը:
- 1899 Անգլիայի պատերազմը Տրանս-
լայ և Օրանժեան հասարակագե-
տութեանց հետ:
- 1900 Ձինաստանում քրիստոնեաների
կոտորածը և Ռուսաստանի, Արան-
սիայի, Անգլիայի, Գերմանիայի,
Աստրիայի, Իտալիայի, Ամերիկայի
Միացեալ-Նահանգները և Նա-
պոլեոնի միաբան յարձակումը և
զործողութիւնը Ձինաստանում
կարգը պահպանելու համար:
» Փարիզում կամաշխարհահանդէս:
» Իտալացի Մանկօնիին զտաւ ա-
ռանց թելի հեռագիրը:
- 1902 Ամերիկայից Եւրոպայ առանց թե-
լերի հեռագրական հաղորդագրու-
թիւնը հաստատուեց:
- 1903 Հայոց եկեղեցական կալուածների
զբաւումն:
- 1904 (26-ից յունվարի) Ռուս-Նապոլեոն-
ական պատերազմը:
- 1905 Ռուս-Նապոլեոնական պատերազմի
վերջանալը:
» Վոլկասեան փոխարքայ գրաֆ-
կոմս Իլար. Իվ. Վարաճցով. Գաշկո-
վի ժամանումն Քիֆլիս:
» Կրօնի ազատութեան Բարձրագոյն
հրամանը:
Հոկտեմբ. 17 ին Բարձրագոյն

- Հրաման Ռուսաստանի սահմանա-
դրութեան:
- » Նորվեգեան բաժանում է Շվե-
դիայից:
- 1906 փետրվ. 20-ին հայ-թրքական հա-
մազումարը փոխարքայի պալա-
տում:
» Վոլկասեան Հայ-թրքական կոտո-
րածը:
» Բարձրագոյն Հրաման եկեղեցա-
կան կալուածների վերադարձման:
1906 Ապրիլի 26-ին Պետական Գումայի
բաջման օծումը Ապրիլի 27-ին
Պետական Գումայի առաջին նիստը:
1907 Ս. Էջմիածնում վախճանում է
Խրիմեան Հայրիկը:
» Պարսկաստանում յայտարարում է
սահմանադրութիւն:
1908 Տաճկաստանում սահմանադրու-
թեան հրատարակութիւնը:
» Հայերի կոտորածը Կիլիկիայում:
1909 Ռուսները մտան Քարիզ:
» Սեպտ 13 Մատթէոս Բ. օծումը:
» Պորտուգալիայում սահմանադրու-
թիւն է հրատարակվում:
1910 Նշանաւոր գրող և Տօլստոյի մահը:
1911 Մատթէոս Վաթ. Ի Տէր հանդեաւ:
» Իտալիան պատերազմ հրատ. Տաճ-
կաստանին և Տրիպոլիսը զրաւեց:
1912 յուլ. 1-ին Գէորգ Ե. Վաթողիկոս
օծուեց:
» Կատարուեց «Մշակ» լրագրի քա-
ռասնամեակը:
» Ձերնագորեան, Բալգարեան, Սեր-
րիան և Յունաստանը պատերազմ
յայտարարեցին Տաճկաստանին:
1913 Համազգային 1500-ամեայ տառե-
րի գիտի և 400-ամեայ տպագրա-
կան յօբելեանը:
» Մահ Ալէքս. Քալանթարի, Սիմ.
Ձաւարեանի և Կոստ. Խատիսեանի
(հոկտ.):

XIX. ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱԿԱՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ա) ԳՆԵՐԸ *)

	II Դ.	III Դ.
Թիֆ. ուղ. Մոսկուա	24-40	15 ր.
» » Ս. Պետերբ.	27 ր.	» 18 »
» » Վարշաւ	26 »	» 18 »
» » Պողոտայինսկ	25 »	» 17 40 Կ
» » Ալէքսանդրով» 28	»	» 18 50 «
» » Վլադիկաստ.		
» » Ռոստով (Դոնի)		13-70
Վլադիկասկայ. Պետեր.	» »	14 40 Կ.
Պետերբուրգից Պարիզ	60 »	37 35 Կ.
Մոսկուայից Պարիզ	» 68 »	» 38 » »
Քաղաքից Կիւլաուդակ	12 80	» » »
Քաթ. — Բաղու վճա-		
բում են . . .	11 ր. 10 Կ.	7 ր. 40 Կ.
Թիֆ. — Կորի . . .	1 » 53 »	1 » 2 »
» Միխայ. . .	2 » 43 »	1 » 62 »
» Քութա. . .	4 » 8 »	2 » 72 »
» Փոթի . . .	5 » 21 »	3 » 47 «
» Բաթում . . .	6 » — »	4 » — »
» Աղստափ . . .	1 » 92 »	1 » 28 «
» Գանձակ . . .	3 » 68 »	2 » 45 »
» Նւլախ . . .	4 » 53 »	3 » 02 »
» Բաղու . . .	8 » 10 »	5 » 40 «

627 Միխայլովո	. . .	12.83	7.07
686 Կիլիկի	. . .	13.38	8.28
672 Գութայիս	. . .	13.71	8.41
14 Բիսն	. . .	13.65	8.37
143 Սամտեղի	. . .	13.91	8.53
304 Փոթի	. . .	14.50	8.83
240 Բաթում	. . .	14.84	9.01

Ռոստովից—Վլադիկասկայ-Բաղու:

վերստ	ՌՈՍՏՈՎ	II Դ.	III Դ.
2 Զարեշնայա	. . .	—	—
10 Բաթայսկայա	. . .	— 23	— 15
34 Կաղաչնիցկայա	. . .	— 74	— 49
58 Ստեպանայա	. . .	1.26	— 84
81 Կուչեովկա	. . .	1.74	1.16
99 Կիւլեակովկա	. . .	2.15	1.43
18 ԿՈՒՂՈՎՍԿԱՍՍ. *)	. . .	2.55	1.70
135 Պաւլովսկայա	. . .	2.91	1.94
151 Լէուչկովսկայա	. . .	3.17	2.10
171 Տիխառեցկայա	. . .	3.60	2.47
192 Մալոռոսիսկայա	. . .	3.89	2.57
211 Միլոսկայա	. . .	4.14	2.76
229 ԿԱՎԿԱՍՍԿԱՍՍ.	. . .	4.38	2.92
242 Գոլլիէնշի	. . .	4.56	3.04
257 Օսրայա-Կուբանսկ	. . .	4.76	3.17
273 Կուբանսկայա	. . .	4.88	3.32
280 ԱՐՄԱԻԲ.	. . .	4.97	3.50
313 Կոնոկովո	. . .	5.70	3.80
335 Նիկայայեովսկայա	. . .	6 —	4 —
353 Բաղասլովսկայա	. . .	6.20	4.10
366 ՆեՎԻՆՍԿԱՍՍԿԱՍՍ.	. . .	6.30	4.20
385 Բարսուկի	. . .	6.40	4.40

բ) ԿՈՎԿԱՍՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԲԱՎՈՒԻՅ—ԲԱԹՈՒՄ. Սոփոր. ԳՆ.

վերստ	II Դ.	III Դ.
129 Հաջի-Գաբուլ	. . .	3.96 2.43
189 Քիւրդամիր	. . .	5.76 3.52
232 Ուջարի	. . .	6.63 4.04
274 Նւլախ	. . .	7.41 4.54
338 Գանձակ	. . .	8.61 5.03
426 Աղստափա	. . .	10.13 6.26
513 Թիֆլիս	. . .	11.36 6.97
585 Գորի	. . .	12.38 7.59

*) Վերջերս հարիւրին 10% այս զներին աւելացրած է.

*) Գլխագիր կայարան. 2 Բոսֆոր ունին:

410	Կուրսաւէր	6.90	4.60
428	Նազութակայա	7 —	4.80
446	Սուվորովսկայա	7.20	4 84
466	Մինսկի Վարա	7.50	5 —
490	Նեղրոբնայա	7.80	5.20
510	Զոլոտայա	8.10	5.40
535	Սալաթակայա	8.20	5.60
554	Պրոսպեկտ Մ. Գ. Կ. Մ.	8.40	5.60
568	Կոստրեպովսկայա	8.70	5.80
584	Բարոկո	8.80	5.90
599	Ելլսոտովո	9. —	6 —
611	Գար-Վոխ	9.15	6.10
631	Բեսլան	9.30	6.20
652	Վ. Ա. Գ. Ի. Կ. Վ. Կ. Զ.	9.60	6.40

Պետրովսկու զինը Բեսլանից

652	Ն ա ղ ր ա ն	45	30
669	Կարբուլախ	—	—
670	Ս լ է ա ջ ո Վ ա կ ա չ ա	1.04	40
679	Միխայիլովսկի	—	—
692	Ս ա մ ա շ Կ ի ն ա կ ա չ ա	1.52	1.01
709	Ալիանիստսկայա	—	—
734	Գ ր օ զ ն ա	2.18	1.47
882	Պետրովսկա	—	—
1004	Գերբէնտ	—	—
1081	Խաչմաղ	—	—
1221	Բալաջարի	—	—
1235	Բազու	—	—

Ք) ԱՆԴՐԿՈՎ ԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԲԱԹՈՒՄԻՑ—ԹԻՖԼԻՍ

20	Քարուէթի	— 44	— 29
35	Նոթանէբի	— 77	— 52
49	Սուխաս	1.05	— 70
68	Նանչխուտի	1.47	— 98
75	Նիդուէթի	1.62	1.08
88	Սաջաախո	1.91	1.27
97	ՍԱՄՏՐԵԳԻ	2.09	1.39
108	Կապիտանարի	2.23	1.55
125	Թիոն	2.69	1.75
	Թիոն — Գութալիս	— 23	— 10

132	Աջամէթի	2.85	1.99
154	Կվիբիլի	2.87	2.10
266	Զիրուլի	2.95	—
175	Բելագորի	3.30	2.19
184	Մարելիսի	—	—
—	Յիպա	—	—
—	Վառվառինո	—	—
49	Միքեղեան	2.45	2.57
229	Գոմի	3.45	2.74
243	Քարելի	3.65	3.16
260	Գոմի	4.17	3.33
273	Գրակալի	4.60	3.60
285	Կասպի	5.05	3.76
300	Գասնկա	5.55	3.86
310	ՄՅԻԷԹ	5.85	3.90
320	Աւճարա	5.93	3.95
330	ԹիՖլիս	6 —	4 —

ԹԻՖԼԻՍԻՑ—ԲԱԳՈՒՑ

337	Նաւթուղ	— 33	— 10
350	Աղ-Թաքլի	— 45	— 30
366	Ղարաչեաղ	— 80	— 53
387	Սուխ-Բուլաղ	1.20	— 84
394	Փուլիլի	1.62	1.08
408	Աղստափա	1.92	1.28
427	Թօռլ	2.33	1.55
452	Ձեաղամ	2.87	1.91
474	ՇԱՄՔՈՐ	3.35	2.23
496	Ելիսաւետոպոլ	3.60	2.45
513	Դալ-Մահալլի	3.90	2.60
536	Գերան	4.22	2.81
559	Եւլախ	4.53	3.24
583	Լեաքի	4.48	3.24
602	ՈւՋԱՌԻ	5.10	3.40
626	Մուսուլի	5.70	3.80
645	Քիւրդամիր	6 90	4 —
668	Սազիռի	6. —	4 10
692	ՂԱՐԱՍՈՒ	6.30	4.20
716	Հաջի-Քարուլ	6.60	4.40
733	Նավազի	6.90	4.60
766	Ալեաթ	7.20	4.80
787	Սանգաչա	7.50	5 —

12	Փոթա	7.80	5.20	187	Ջաջուս	3.83—2.55
830	Բալաջարի	7.90	5.40	206	ԱԼԷՔՍԱՆԳՐԱՊՈԼ	4.08—2.75
840	ԲԱԳՈՒՑ	8.10	5.40	228	Սա. Ղարաչեալ	4.38—2.97
	Տիւրքեստան — ՆՈՎՈՐՈՍԻՆՍԿ			247	Բաշկադէիլեաթ	4.64—3.08
12	Ձեւրաս	37	17	265	Ստալեանկա Մաջրա	4.88—3.21
27	Բէյսուգ	76	39	278	ՂԱՐԱ	5.06—3.27
49	Վիսիլի	1.38	40			
68	Ստանիչնայա	1.91	98			
90	Պրաստունովկա	2.54	1.30			
100	Գինակայա	2.81	1.44			
127	Նիկոլեյեւսկայա	3.58	1.8			
146	Սիլիպս	4.11	2.10			
156	Սեւրակայա	4.39	2.24			
167	Իլակայա	4.70	2.40			
182	Լիմնիչնայա	5.13	2.62			
198	Լարիսակայա	5.58	285			
208	Կրիմակայա	5.85	2.99			
220	Բականակայա	6.19	3.16			
254	Նովորոսիսկ	7.15	3.66			

ԱԼԷՔՍԱՆԳՐԱՊՈԼԻՑ—ԵՐԵՒԱՆ

—	ԱԼԷՔՍԱՆԳՐԱՊՈԼ	—	—
24	Աղին	53	35
43	Անի	93	62
60	Ալագեօղ	1.29	86
77	Ղարա-Բուրուն	1.65	1.10
90	Ալաքս	1.95	1.30
100	Սարգար-Աբաթ	2.16	1.44
120	Ելմիստին	2.60	173
132	Ուլուխանլու	2.85	1.90
145	Երեւան	3.12	2.59

ԵՐԵՒԱՆ—ՆԱԽԻՉԵՒԱՆ

13	Ուլուխանլու	—	—
21	Իմանչալու	—	—
29	Ղամարլու	—	—
40	Շարաղլու	—	—
50	Արարատ	—	—
62	Աշտարակ	—	—
74	Վեյլտաղ	—	—
85	Նորաշեն	—	—
92	Տաշարլու	—	—
110	Շախտախո	—	—
122	Ղարաղլու	—	—
122	Բաշաշի	—	—
148	Նախչեան	—	—

4) ՓՈՍՏԱՅԻՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

1. ԿԱՐՍԻՑ—ԿԱՂԱՌԱՆ (71 վերստ)	
Ջարմալի	20 վ.
Վերին-Ղամարլու	20 "
Ներքին Ղամարլու	16 "
Կաղպուսան	15 "
2. ԳԻՒՐԴԱՄԻՐԻՑ—ՇԱՄԱԻԻ (71 վերստ)	
Ղարասողկալ	18 վ.
Աղսու	15 "
Շերազիլի	18 "
Շամալի	18 "
3. ԹԻՖԼԻՍԻՑ—ԴԵՊԻ ԹԵԼԱԻ (163 3/4 վ.)	
Օրխևի	10 1/2 վ.
Վազիանի	13 3/4 "
Սարթաճալա	20 "
Կակաբէթ	21 "
Կազրէթ	13 1/2 "
ՍՂՆԱԻ	21 1/2 "
Բակուրցիխէ	15 1/2 "
Մուկուզանի	17 "
Ախուրի	14 "
ԹԵԼԱԻ	16 "
4. ԹԻՖԼԻՍԻՑ—ՎԼԱԴԻԿԱԻԿԱՅ (200 1/2 վ.)	
Մցխէթ	20 1/2 վ.
Միլկան	14 3/4 "
ԴՈՒՇԵԹ	17 1/3 "
Անանուր	16 1/3 "
Փասանաուր	21 վ.
Մլեթ	18 1/2 "
Գուգաուր	վ.
Աորի	ն
Կաղբէկ	17 1/2 "
Լարս	14 1/2 "
Բալթա	17 1/3 "
ՎԼԱԴԻԿԱՅ	12 1/4 "
5. ԹԻՖԼԻՍԻՑ—ՄԱՆԳԼԻՍ (57 վ.)	
Ցաբախմելայ	15 վ.
Կօջոր	5 "
Պրիուտ	18 "
Մանգլիս	20 "
6. ԹԻՖԼԻՍԻՑ—ԱՂԱՌԻԱԻ (54 վ.)	
Ցաբախմելայ	13 վ.
Բորբալա	11 "
Սազրաշէն	15 "
Թելի-Վիլուչ	13 "

7. ԵՐԵՎԱՆԻՑ—ԻԳԻՐ (56 վ.)	
Էջմիածին Վաղարշապատ	18 վ.
Մարբարա	18 "
Եզդիր	19 "
8. ՄՈՋԴՈՎԻՑ—ՊՐԱԽԼԱԴԻՆԱՅԵԱՅ	
Պալոդոսկ	14 "
Եկատերինոգարսկայա	20 "
Պրոխլադնայա	1 "
9. ՄՈՋԴՈՎԻՑ ՎԼԱԴԻԿԱԻԿԱՅ (75 վ.)	
Մահմէդխի	27 "
Աչալուկ	20 "
Կանաչակայա	20 "
Բազորիկինա	8 "
10. ՀԱՅԻՔԱՌԻԼԻՑ—ԼԵԱՆՔԱՐԱՆ (175 վ.)	
Ջուբուկ	14 "
Ղարաչալինսկ	15 "
Սալեան	20 "
Թաղաքեանդ	18 "
Անդրէնսկ	25 "
Գէօկ-թալիա	23 "
Ղզլ-աղաչ	22 "
Ղումբաշի	17 "
Լեանքարան	20 "
11. ԵՒԼԱԻՑ—ՇՈՒՇԻ ԵՒ ԳՈՐԻՍ (193 վ.)	
Ղարամալի	21 "
Քառթառ	15 "
Կարաբղինսկայա	18 "
Շախրուաղ	11 "
Խոջանլի	19 "
Շուշի	19 "
Լիսազորսկայա	17 "
Արդալար	20 "
Ջաղուր	14 "
Գիգ	17 "
Գորիս	19 "
12. ԲՈՐՃՈՄԻՑ Ախալցխա Ախալքա- լաք, Արդահան և Օլթի (300 վ.)	
Ստրաշնոկոպսկ	14 վ.
Ացխուր	12 "
Ախալցխա	20 "
Բուստապի	18 "
Ասպիձա	12 "
Արասբէկովսկ	18 "
Ախալքալաք	17 "
Սուլդա	18 "

Ղարնաւալ	21 "
Ջուրգունի	12 "
Բասրալաթուն	16 "
Օլթի	8 "
Արդահան	14 "
Գոմք	12 "
Կորդ թլիլա	22 "
Պանժուրէտա	24 "
Պենեակ	15 "
Օլթի	26 "

ՏԱՃԿԱ-ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՃԱՆԱ-ՊԱՐՀՆԵՐԸ

ՍԱՐԱՂԱՄԻՐԻՑ—ՍԻՎԱՍ (723 վ.)	
Ղարազուրղան	34 վ.
Զիվին	6 "
Ջանջակ	17 "
Արդոս	5 "
Քէփրիբէօլ	24 "
Հասան-Ղալա	13 "
Ղուրջուխ	17 "
Կարին	20 "
Աղաւար	21 "
Գոշուկ Գափարիչ	23 "
Բերնահարան	24 "
Խան-մաղէն	26 "
Բալբուրդ	20 "
Աւրաշուի	23 "
Վուրուկլեա	15 "
Աչլու-Շէիրան	33 "
Զիրանդի	15 "
Մէրչմէկ	20 "
Եկրին-Ղարահիտաք	32 "
Ենդերաս	29 "
Ենօու	29 "
Գեթլու-գիտի	23 "
Սամալի	27 "
Գաղի-բէօրպու-Կամուրջ	26 "
Ցոնտան	15 "
Քոխատ	50 "
Նարտիչ	23 "
Երդիունէր	14 "
Նի-խան	19 "

Մէրթէլ	22 "
Սիլաս	32 "

12) ԻԳԻՐԻՑ—ՎԱՆ (229 վ.)

Օրգովսկ	14 վ.
Յինգել	12 "
Ղարաբուաղ	6 "
Բալաղէթ	51 "
Բամարջիկ	23 "
Ջաբան-Նոյի	22 "
Շաթր-բեանդ	28 "
Կերգան-Ղալա	23 "
Միւրաք	30 "
Բեաչանի	24 "
Ղան	28 "

13, ՍԱՐԱՂԱՄԻՐԻՑ—ԲԻԹԼԻՍ (377 վ.)

Հասան-Ղալա	99 վ.
Խնուս-Ղալա	177 "
Սևերան	21 "
Զալբերուն	25 "
Խէլլբեան	27 "
Մուշ	25 "

14) ՂՈՒՂՊԻՑ—ՄԱՂԱՋԵՐՑ (184 վ.)

Փարնաուտ	25 վ.
Քանդարակ	20 "
Զաղօ-ջամ	21 "
Ղարաբլիսա	28 "
Խամուր	16 "
Արաբալի	17 "
Դեզնիւս	33 "
Մալաղկերտ	23 "

15) ՍԱՐԱՂԱՄԻՐԻՑ—ՄԱՄԱԻՍՏՈՒՆ (261 վ.)

Աղաւար	157 "
Խանդարակ	23 "
Նիքուլ	17 "
Կոպ	22 "
Մամախատուն	17 "

ՊԱՐՄԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՍԱՊԱՐԸ.

15) ԷՆՁԵԼԻՅՑ — ԹԵՂՐԱՆ (292 վ.) վ.

Փիրբաղար	15	»
Բաշտ	8	»
Մէնջիլ	65	»
Ղազվին	69	»
Թէհրան	135	»

16) ԹԻՅԼԻՋԻՑ — ԹԵՂՐԱՆ

Քաղաղով	1149	վ
Ջուղայով	1135	»

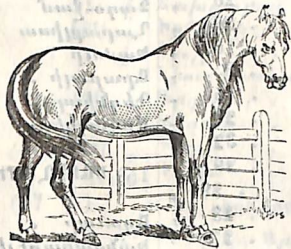
17) ՆՈՐ-ՋՈՒՂԱՅՈՎ ԹԵՂՐԱՆ (674 վ.)

Մարանդ	80	»
Քարիղ ք.	68	»
Քուրքմանշայի	110	»
Լիանէք	30	»
Ջէնդեան	116	»
Սուլթանիէ	35	»
Ղազվին	120	»
Թէհրան	135	»

18) ՈՒՄԻԱՑ — ԻՈՅԻ և Շարուրի վրայով

Շահաախտի (230 վ.)

Քաղաքեանդ	15	վ.
Մէջրան	8	»
Շահրուլախ	15	»
Ղարաղաղէն	16	»
Խամաղլիան	16	»
Իրղա.	16	»
Խոջի	6	»
Ղարաթափա	0	»
Ջիչափ	20	»
Իրլւան	8	վ.
Ալիարադ	7	»
Քամրա	4	»
Ջարդամիւղ	3	»
Բիւշի	5	»
Հաջի-Իւսուֆ	15	»
Եսկեար-Աբաթ	9	»
Հեարդարադ	12	»
Ղարասանլի	4	»
Աւրմիա	9	»

Այս տարուայ մեր աշխատասիրած և հրատարակած «ԾՈՅԻ», «ՍԵՂԱ-ՆԻ» և «Армянскій календарь съ предсказаніями» ՕՐԱՅՈՅՑՆԵՐԸ վաճառվում են հետեւեալ տեղերում:

ՏՓԻԻՍ. Նշանաւոր գրավաճառների մօտ և ըսլոր թղթեղէնների խանութներում:

ԳԱՆՁԱԿ. Յարութիւն Աղաւեանի և Ստ. Ժամհարեանի խանութներում:

ԲԱԳՈՒ. Միրզաբէգեանի և Մարգար Յովհաննիսեանի գրախանութներում:

ՇՈՒՇԻ. Ղևոնդ Ասրիեանի, Բազր. Տէր-Սահակեանի և Վլադ. Գրիգորեանի մօտ:

ԱՐՄԱԻԻ. Գաբրիէլ քահ. Թուէլեանի:

ՆՈՐ-ՆԱԽԻՋԵԽՍՆ. Մինաս քահ. Ղումաշեանի:

ԵՐԵՒԱՆ. «Արարատ»-ի և Եղբ. Յովհաննիսեանների գրախանութներում:

ՆՈՎՈՐՈՍՍԻՍԿ. «Պոնտ-օղլի» Մխախտի խանութում:

ՕԴԵՍՍԱ. Գուլակեանի ծխախոտի խանութում:

ՂԱՐՍ. Գրիգոր Ղասարեանի:

ԲՈՐԺՈՄ Թաղէոս ձէբէլեանցի:

ԱԽԱԼՅԻԱ. Յովհաննէս Գրիգորեանի:

ԱԽԱԼՔԱԼԱՔ. Եղբ. Մաղաքեանների և Տօնականեանների:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԱՊՈԼ. Աբրահամ Մալխասեանի:

ՄՈՋԻՈԿ. Անդ. Ասլամաղեանի:

ՂՋԼԱՐ. Եակով Արտ. Տուպիէվի խանութում:

ՆՈՐ ԵԴԵՍԻԱ. Կարապետ Ղազարեանի:

ԴԱՐԲԱՆԴ. Եղբ. Շահիջանեանների:

ՂԱՋԱԽ. Ջաքարիա քհ. Ապրեսեանի:

ԹԱՎՐԻՋ. Վաղինակ Սարգսեանի:

ԻՍՊԱՀԱՆ. Բաֆֆի ընկ. գրասենեակը:

Կ. ՊՈԼԻՍ. Գ. Բաղդասարեանի:

ԱՄԵՐԻԿԱ. Ուստր քաղաքի Հայոց Ընթերցասիրաց ընկ. գրատանը:

ԵԳԻՊՏՈՍ. Սեղրակ Կաքաւեանի:

ՈՒԴԱՆ և Հաբեշտան — Խարտում Ս. և Ս. Վանեան:

Մեծ քանակութեամբ զնուները ուղղակի դիմում են մեզ այս հասցեով—ԹԻՓԼԻՍ. II քաղաքամասն, Գաբայեվսկի № 5, Մակար Չմշկեան:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՄԲ ՍՏԱՑԱՆԲ ՀԵՏԵԻՆԱԼ ԳՐԲԵՐԸ.

Նիկ. Աբրահամեանից «Առևտրական հաշուապահութիւն»
գինն է 3 ր. —

Մէսէից «Ուսանիկ» պատմ. վէպ — 70 կ.

Բագր. Այվազեանից «Մասունը այրվում է» 1 ր. —

«Նոր առողջապահիկ թերթը» տարեկ. 2 ր. 50 կ.

Գրիգ. քահ. Մանդակունուց «Ոսկի բարեկամ» 6 ր. —

Աբգար Պայազատից «Սելազարի կրակը» — 40 կ.

» » «Էսքիզներ» — 15 կ.

» » «Արնածաղիկ» — 10 կ.

Բժ. Մեհրաբեանից «Տուբերկուլոզ» — 30 կ.

Տիգ. Նազարեանից «Արողա» 1 ր. —

Ո Վ Ս Ա Ն Ի Կ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ-ՎԷՊ ԱԻԱՆԴՈՒԹԻԻՆ.

Բանաստեղծական հիւսուածք, հանգերով:

Ժողովրդի ընթերցանութեան համար:

Աշխատութիւն «Մէտէ»-ի

Գինն է 70 կոթէկ:

Գումարով գնողներին կանխիկ փողով 40% զեղջ է լինում:

Հասցէն՝ Թիֆլիս, տպարան «Էսպերանտո» Ելիզաւետ-փողոց № 17, Հայկ Տէր-Աստվածատրեանցին, կամ ուսուցիչ Բուզդան Բերինեանին կաթողիկէ եկեղ. ուսումնարանում:

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

На 1914 годъ

НА ЕЖЕДНЕВНУЮ ГАЗЕТУ

ЗНАКЪ ТИФЛИСА

УСЛОВІЯ ПОДПИСКИ

На 12 мѣс. съ дос. въ Тифлисъ 2 р. 50 к. иногор. 3 р. 50 к.
» 6 » » » » » 1 р. 40 к. » 2 р. —

УСЛОВІЯ ПРИЕМА ОБЪЯВЛЕНІЙ

Пер. текстомъ стр. петить—20 коп. послѣ текста—10 коп.

Траурныя объяв. 3 руб. За перемѣну адреса 25 коп.

Деньги и корресп. адресовать Типогр. „Экономія“.

КНИЖНАЯ И ПИСЧЕБУМАЖНАЯ ТОРГОВЛЯ

„ЭКОНОМІЯ“

Противъ памятника Кн. Воронцову.

Продажа и большой запасъ всевозможныхъ учебниковъ новыхъ и подержанныхъ книгъ, со значительной уступкою и покупка подержанныхъ учебниковъ.

№ 14-15 ՕԳՈՍՏ. — ՍԵՊՏ. 1913

Բացում է թաժանորդագրութիւն 1914թ.

«Նոր Առողջապահիկ» պատկերազարդ հանդիսի III ամի

Խմբագրութեամբ բժ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆԻ

և մշտական աշխատակցութեամբ բժ. Աղասարեանի, Բուդուղեանի, Մելիք Նուբարեանի, Չարգարեանի, Բարայեանի, Մաղաքեանի, պ. Սարազեանի (բժմիկոս), Ա. Աթանասեանի, Մելիք-Բախտամեանի (գիւղատնտես), պ. Մ. Նուասարգեանի (մասսաժիստ):

Մեր հանդիսի երկու տարւայ ընթացքում ունեցած յաջողութիւնից խրախուսւած, խմբագրութիւնս հնարաւոր է գտնում վստահօրէն թեւակոխել իր հանդիսի հրատարակութեան երրորդ տարին — մի երեւոյթ, որ բացառիկ դէպք է ամբողջ Կովկասահայ միջ աշխարհ լոյս տեսած առողջապահական թերթերի համար:

Այս երկու տարւայ ընթացքում ձեռք բերած փորձառութեան և վայելած քաջալիրութեան շնորհիւ, խմբագրութիւնը իր սեպուհ իրաւունքն է համարում անշեղօրէն ընթանալու արդէն որոշւած ճրագրով և ուղղութեամբ և աւելի ևս ճոխացնել իւր հանդիսի բովանդակութիւնը մօտալուստ սկզբից և եթ. և այս նպատակով աւելի գործնական յարմարութիւններից զրգւած որոշել է հետեւել թւին փոխել հանդիսի ձևն՝ մեծացնելով ու տարեկան 20 համարի փոխարէն լոյս ընծայել 12 համար կրկնակի ծաւալով:

ԲԱԺՆԵԳԻՆԸ՝ տարին 2 ր. 50 Կ.—կէս տարին՝ 1 ր. 50 Կ.

Հասցէն. Тифлисъ, Михайловек. пр. 86. Ред. „НоръАрогджапайкъ“.

ԲԱՅՈՒԱԾ Է ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
1913 թ.

Հ Ո Վ Ի Տ

շաբաթաթնօրի թաժանորդագինը.

Տարեկան 4 ր.
Կէս տարուանը 2 ր. 50 Կ.
Ամսական — 50 Կ.

Արտասահման տարեկան՝ 12 ֆր., կէս տարուանը՝ 7 ֆր.
ԱՊԱՌԻԿ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ 2ի ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ:
Արտասահմանից՝ Tiflis Caucasé Russie. Redaction de
journal armenien „Hovit“.

Բացում է թաժանորդագրութիւն 1913 թ.

Ա Ղ Բ Ի Ի Ր - Տ Ա Ր Ա Ջ Ի

Տարեկան գինն է 10 ռուբլի:

Հասցէն՝ Тифлисъ, Редакция „Арборъ Таразъ“.

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ 1913 թ.

ԿՈՎԿԱՍԻ ԼՐԱԲԵՐ

ՕՐԱԹԵՐԹԻ

Տարեկան գինը 4 ռուբլի 50 կոպ. ամեն տեղ:

ԱՌԱՆՁԻՆ №-Ը ԱՄԵՆ ՏԵՂ 2 ԿՈՊ.

Հասցեն՝ Тифлисъ, Редакція „Ковкаси Драберъ“.

Բացուած է ըստանորդագրութիւն 1913 թ.

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍ

Շաբաթաթերթ: Տարեկան գինը 3 ռուբլի:

Հասցեն՝ Тифлисъ, Редакція „Гивхатгесъ“.

ՆՈՐԻՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐՈՒԹԵԱՆ ՄԵԾ ԻԶԽԱՆ ՆԻԿՈՒԱՅ
ՄԻՆԱՅԻՆՈՎԻԶԻ ՏԱՆ ՄԱՏԱԿԱՐԱՐ.

ԾԽԱԽՈՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏԱՆ

„Ն. Ի. ԲՈԶԱՐՋԵԱՆՑ ԵՒ ՈՐԴԻՔ“

Թիֆլիս, Վերա, սեպհ, տուն:

(Փիրմ. գոյութիւն ունի 1858 թ. եւ արժանացել է պարգևներին)

Գործարանն արգիւտաբերում է ընտիր տեսակի ծխախոտ
և ծխախոտ-գլանակներ.

Ծխախոտը (табакъ) ֆունտը 72 կ. մինչ. 13 ռուբլի.

Գլանակները (папиросы) 1000 հատը 2 ռ. 50 կ. մինչ 30 ռ.

Պատէրները կատարում են ճշտութեամբ և շուտով:

Վաճառականներին տրւում է առանձին զիջումն:

Ցանկացողներին ուղարկում է պրէյս-կուրանտ:

Նախազգուշացումն: Ամենայն տեսակ խաբբայութիւն-
ներից զգուշանալու համար Առևտրական Տունը խնդրում է
առանձին ուշադրութիւն դարձնել գործարանի նշանի և
„Н. И. Бозарджянцъ съ С-ми“ մակագրութեան վրայ:

Գործարանի

Խանութի

հեռախօս

հեռախօս

№ 181.

Оптовая Торговля Бакалейными, Галантерейными, Москательными и разными др. товарами

Т-ва БР. МАГАКОВЫХЪ

Въ Тифлисъ, Темный рядъ, домъ Шарбабчева № 1—2.

Всѣ товары получаютъ исключительно съ первыхъ рукъ. Цѣны внѣ конкуренции, торговля производится БЕЗЪ ЗАПРОСА. Заказы исполняются скорой аккуратно.

ԸՆԿ. ԵՂԲ. ՄԱՂԱՔԵԱՆՆԵՐԻ

Վաճառատուն բախլիչներ, գալանտերիչներ և զանազան տեսակ ապրանքներ: Տեղանի բեազում, տուն Չարբաբչեանի № 1—2: Գները էժան և մատչելի: Առևտուրը ԱՌԱՅ ՄԱԿԱՐԿՈՒԹԵԱՆ: Գատուէրները կատարում են շուտ և ճշտորէն:

Т О Р Г О В Ы Й Д О М Ъ

В. Г. ПУГИНОВА, В. С. АЛИХАНОВА и Комп.

Въ Тифлисъ на Армянск. базарѣ, въ домѣ Калантарова № 11.

Оптовая торговля Модныхъ Галантерейныхъ товаровъ.

Складъ бумажнаго бѣлья Мея и Эдлиха.

Цѣны фабричный. Заказы исполняются скоро и аккуратно.

Адресъ для телеграммъ: Тифлисъ. Пугиновъ и Алихановъ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՄԱՐԱԿԱՆ ՄԱՍԸ. — ա. Տօմարական նշանները: բ. Տարեմուտները: գ. Հայոց տօները: դ. Պսակը արգելուած օրերը: ե. Գպրոցական արձակուրդ: զ. Կալանդական տօները: է. Ռուսաց նշանաւոր տօները: ը. Ամիսների բացատրութիւնը: թ. Եղանակի գուշակութիւնը: ժ. Լուսնի օրերը և ժա. Աստղադէտների գուշակութիւնը. 6—40

ՅԱԻՆՆՈՒԱԾ. — I. Հայոց Հայրապետութիւնը: ա. Կաթողիկոսներ: բ. Պատրիարքներ: գ. Ս. Սինոդ: դ. Թեմակալներ. 41

II Կրօնական. — Պսակի օրերի մասին կաթողիկոսակ. կոնդակը: 43

III Ասորիներու — Արևի և լուսնի խաւարումները: — Հասարակ աչքով երևացող աստղերի գոյները և թիւը. 45

IV Օրերեայ յաճախում — 1914 թ. Եֆէմերզու գուշակութիւնը: 46

V Բարսեղիան. — Իմաստներ. 47

VI Ասորիներու — Ծխախոտի ծուխը սենեակից մաքրելու հնարք: — Կարտօփը և միւրը: — Եղիսօնի կանոնները: 48—49

VII Բժշկական. — Աժխանոտից ազատուելու հնարք: — Գողի դէմ: — Արնափորարում. — Անքնութեան դէմ միջոց: 50

VIII Հօգեբանական. — Երագներ: — Մարդկային երկարակեցութիւնը: — Ատամներից մարդու բնաւորութիւնը որոշելու հնարք: 51—54

IX Բանասիրական. — Գողք դերասան Արշակ Յարութիւնեանին Թիֆլիսի բարբառով: 55

X Տանրիկն. — Եփած ձկան հոտը ամաններից անհետացնելը: — Մսի զատկութիւնը: — Կատուների ու շների վնասարութիւնը: — Խիստ աղի կերակուրի համովացնելը: 56

XI Արտեսի. — Հրդէհը հանգցնելու հեշտ միջոց: — Յատակի վրաից բծերը հանել: 57

XII Գիւղարական. — Ծառերի օրերի դէմ հնարք: — Չկնորաներին խորհուրդ: — Հաւերի խօլերան ու ժանտանխտը: 58

XIII Կենսաբանական. Ողնաշար ունեցող կենդանիների թիւը: — Կենդանիների երկարակեցութիւնը: 59

XIV Հէտարիի դէպքերը: — Երեխայ ուսող խողը: — Նոյնպիսի մի դէպք ևս: — Փշատ հարուստը: 60

XV Գրական. — Թէօդիկի Տարեցոյցում խաբերալ Սալաթնովան: 61—62

XVI Մանգրայանի.— Այլ. Քալանթար. Սիմ. Չաւարեան. Կոստ. Խատիսեան. Յովհ. Տէր. Մարկոսեան. 64—67

XVII Վաճառանկանի.— ա. Մուրճակի սրինակ: ք. Չափերի մասին 69

XVIII Վեճնիւթիւնի.— Երկրագնդի բնակիչների թիւը. 70

XIX Քառասնի.— Երկրագնդի ազգերն իրենց թւերով, երկրների տարածութեամբ և վեհապետներով: 71

XX Աշխարհագրական.— ա. Քաղաքների հեռաւորութիւնը: ք. Բարձրութեան չափը և բնակիչների թիւը: 73—74

XXI Ժամանակագրական.— Համաշխարհային նշան, անցքերը. 76—80

XXII Ճանապարհորդական.— ա. Երկաթուղիները: ք. Փոստային կառուցքերը: ք. Տաճկահայաստանի և Պարսկաստանի քաղաքների հեռաւորութիւնը մղոններով. 80—87

XXIII Յայտարար.— [Էջնակ]:

ՄԵՐ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

- 1) Քաղբի աղաթ (սպառուած) սպ. 1868 թ. 15 կ.
- 2) «Կենդանի թաղուած մեռած կարծեցեալների ժամին» 1880 թ. 3 »
- 3) «Աստղալից երկինքը և երկրագունդը» 1881 թ. 5 »
- 4) «Սահակ Պաշխե» (սպառուած) . . . 1890 թ. 5 »
- 5) «Գիտաւորները տիեզերքում» 20 »
- 6) «Բալկանեան թերակղզու քարտէզը» ղինը 30 »
- 7) «ქართო ბავჯანეთის ხახვას კუბჭუდისა» 30 »
- 8) „Карта Балканскаго полуострова“ цѣна 30 »
- 9) Նոյնը թուրքերէն լեզուով 30 »
- 10) «Մայր» օրացույց 1888-ից սկսած 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913 և 1914 թուականների 20 »
- 11) «Տարեցույց» (սեղանի) 1889, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913 և 1914 թ. 30 »
- 12) Պատի («Երածան») օրաց. 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1908 և 1914 թ. 40 »
- 13) „Армянский Календарь“ съ предсказаніями на 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913 и на 1914 годъ по 20 »

ԳԻՆՆ Է 30 ԿՈՂ.

Մեծ քանակութեամբ գնողները ղիմում են շաք հաս-
ցելով—Тифлисъ, Книгопродавцу Макару Чимишяну—
Tiflis—(Kaukas), Libraire Makare Tschimichkian.

2007

0022447

2 0 1 3

5313

NL0022447

